

79701

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM
KURUMLARINDA DERS DIŞI
SPORTİF FAALİYETLERİN ORGANİZASYONU
KATILIM SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
(AFYON İL ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Adem POYRAZ

T 79701

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mehmet SEZEN

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

ANKARA-1999

ÖNSÖZ

Sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmanın temel unsuru sağlıklı insan gücüdür. Bunun için bir çok, sağlıklı bir toplum yetiştirmektir. Sağlıklı bir toplum yetiştirebilmenin yolu ise, gelişmiş ülkenin beden eğitim ve spor çalışmalarına yaklaşımları, eğitim bütünlüğü içerisinde milyonlarca öğrenciyi bünyesinde barındıran okullarımızdır. Her tür okullarda eğitim ve öğretim gören milyonlarca öğrencinin beden eğitimi ve spor faaliyetleri yoluyla, ruhen, fikren, bedenen sağlıklı, üretken, nitelikli bir toplum için eğitilmeleri bugünkü eğitim anlayışının vazgeçilmez ilkelerinden biri dir. Özellikle en hareketli dönemini yaşayan ve sonsuz enerji ile dolu olan okul gençliğinin, boş zamanlarını faydalı bir şekilde geçirecek, enerjilerini olumlu yönde kullanacak, stresini giderecek, kötü alışkanlıklardan korunup bilgi, beceri ve yeteneklerini arttıracak en önemli etkinliklerin başında okul içi ve okul dışında katılabilecekleri sportif faaliyetler gelmektedir.

Temel spor bilgilerinin verilmesi, üstün yetenekli sporcuların tespit edilip yönlendirilmesi, sporun ülke tabanında yaygınlaştırılıp, geliştirilmesi ve dünya genelinde başarılı sporcuların yetiştirilmesi, eğitim kurumlarımızdaki beden eğitim ve spor faaliyetleri ile gerçekleştirilmektedir. Ülke sporunun genel kaynağını oluşturan okullarımızda tüm bunların gerçekleştirilebilmesi, uygun bir spor ortamını gerekli kılmaktadır.

Bu araştırmada, ortaöğretim kurumlarında okuliçi ve okullararası sportif çalışma ve yarışmalara katılımı engelleyen faktörleri ortaya koyarak, çözüm önerileri geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmalarında yardımlarını esirgemeyen başta danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet Sezen'e, değerli hocalarım Doç. Dr. A. Faik İmamoğlu'na ve Doç. Dr. Suat Karaküçük'e şükranlarımı sunarım. Ayrıca anket ve istatistik çalışmalarında yardımını esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. İsmet Doğan'a, bilgisayar ortamında tez yazılımını ve düzenlenmesini sağlayan yeğenim Murat Poyraz'a ve kayınbiraderim Av.Haşim Söndürülmeyecek'e, bana büyük destek veren eşim ve tüm dostlarıma teşekkür ederim.

Adem POYRAZ

İÇİNDEKİLER

Sayfa No :

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	II
TABLolar LİSTESİ.....	V
1. GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Beden Eğitimi, Spor ve Eğitim Kavramları.....	3
2.1.1. Beden Eğitimi.....	3
2.1.2. Spor.....	4
2.1.3. Eğitim.....	7
2.2. Beden Eğitimi - Spor ve Eğitim İlişkisi.....	8
2.3. Beden Eğitimi ve Sporda Devlet Politikası.....	13
2.4. Beden Eğitiminin Amaçları.....	14
2.4.1. Milli Eğitimin Beden Eğitimi ve Spordaki Genel Amaçları.....	14
2.4.2. Beden Eğitiminin Genel Amaçları.....	15
2.5. Ortaöğretim Gençliğinin Gelişim Özellikleri ve Beden Eğitimi Spor Uygulamaları.....	17
2.5.1. 14 - 16 Yaş Grubunun Gelişim Özellikleri.....	17
2.5.2. Bu Dönemdeki İlgil ve İhtiyaçlar.....	19
2.5.3. Beden Eğitimi Uygulamaları.....	19
2.5.4. 17 - 18 Yaş Grubu Gelişim Özellikleri.....	20
2.5.5. Bu Dönemdeki İlgil ve İhtiyaçları.....	20
2.5.6. Beden Eğitimi Uygulamaları.....	21

2.6. Çocuk ve Gençlerde Spora Başlama Dönemleri.....	21
2.7. Okullarda Ders Dışı Etkinlikler.....	23
2.8. Okullarda Ders Dışı Sportif Etkinlikler.....	26
2.9. Okullarda Spor Organizasyonları ve Genel Esasları.....	31
2.9.1. Organizasyon.....	31
2.9.2. Spor Organizasyonu.....	31
2.9.2.1. Spor Organizasyonunun Genel Amaçları.....	32
2.9.2.2. Spor Organizasyonunun Özel Amaçları.....	32
2.9.2.3. Spor Organizasyonunun Aşamaları.....	33
2.10. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Sportif Çalışma, Yarışma ve İlgili Genel Esaslar.....	36
2.10.1. Sportif Çalışma ve İlgili Genel Esaslar.....	36
2.10.2. Spor Yarışmaları ve İlgili Genel Esaslar.....	39
2.10.3. Okullarda Resmi Organizasyonlar.....	40
2.10.3.1. Okuliçi Organizasyonlar.....	40
2.10.3.2. Mahalli Okullararası Organizasyonlar.....	41
2.10.3.3. Grup, Yarı Final ve Türkiye Birinciliğine varan Organizasyonlar.....	43
2.10.3.4. Milletlerarası yarışmalar.....	43
2.10.4. Okullarda Özel Organizasyonlar.....	44
2.11. Okul Sporlarında, Organizasyonlara Katılımı ve Başarıyı Etkileyen Faktörler.....	44
2.11.1. Spor Sahaları, Tesis, Malzeme, Araç ve Gereç Faktörü.....	45
2.11.2. Beden Eğitimi Öğretmeni Faktörü.....	48
2.11.3. Sporcu Öğrenci Faktörü.....	52

2.11.4. Antrenman Faktörü.....	56
2.11.4.1. Yetenek Seçimi ve Yönlendirme.....	57
2.11.5. Okul Faktörü.....	59
2.11.6. Yönetici Faktörü.....	62
2.11.7. Boş Zaman Faktörü.....	64
2.11.8. Sosyal Çevre Faktörü.....	66
2.11.9. Aile Faktörü.....	66
2.11.10 Kitle Haberleşme Araçlarının Etkinliği.....	67
3. MATERYAL VE METOD.....	69
3.1. Materyal.....	69
3.1.1. Evren.....	69
3.1.2. Örneklem	70
3.2. Metod.....	71
3.2.1. Veri Toplama Teknikleri	71
3.3. Verilerin Analizi.....	72
4. BULGULAR.....	73
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	113
ÖZET.....	140
SUMMARY.....	144
KAYNAKLAR.....	147
EKLER.....	153
Valilik İzin Onayı (Ek - 1).....	153
Beden eğitimi Öğretmeni Anket Formu (Ek - 2).....	154
Sporcu Öğrenci Anketi Formu (Ek - 3).....	159
ÖZGEÇMİŞ.....	165

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Değişik özelliklere sahip bazı spor dallarında başlama yaşları.....	23
Tablo 2. Afyon İli itibarıyla genel lise ve meslek liselerinin okul, öğrenci ve beden eğitimi öğretmen sayısına ilişkin dağılımı.....	52
Tablo 3. Öğretim yıllarına göre gençler kategorisinde, grup yarı final Türkiye şampiyonasına takım ve ferdi halde katılan toplam öğrenci sayısını gösteren dağılımı.....	61
Tablo 4. Beden eğitimi öğretmenlerini kimlik bilgileri.....	73
Tablo 5. Öğrencilerin kimlik bilgileri.....	74
Tablo 6. Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarında girmiş oldukları haftalık ders saatlerini gösteren dağılımı.....	76
Tablo 7. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor takımlarını çalıştırıp çalıştırmadıklarını gösteren dağılımı.....	76
Tablo 8. Beden eğitimi öğretmenlerinin takım (egzersiz) çalışmalarını için aldıkları ücrete yönelik görüşlerini belirleyen dağılımı.....	77
Tablo 9. Beden eğitimi öğretmenlerinin okulları dışında antrenörlük yapıp yapmadıklarını gösteren dağılımı.....	77
Tablo 10. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul takımlarını herhangi bir spor kulübü adına çalıştırıp çalıştırmadıklarını gösteren dağılımı.....	78
Tablo 11. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okul yönetimince çalışmalarından dolayı ödüllendirilmesi hususundaki görüşlerini gösteren dağılımı.....	78
Tablo 12. Beden eğitimi öğretmenlerinin kendi okullarına ait spor tesisleri ile diğer okullara ait spor tesislerinin ortaklaşa kullanımları hakkındaki görüşlerini belirten dağılımı.....	78
Tablo 13. Beden eğitimi öğretmenlerinin, sportif çalışmalar için en çok kullandıkları kamu veya özel sektöre ait spor tesislerini gösteren dağılımı.....	79

Tablo 14. Beden eğitimi öğretmenlerinin spor araç, gereç ve malzeme karşılamak amacıyla, ekonomik geliri nerelerden sağladıklarına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı.....	79
Tablo 15. Beden eğitimi öğretmenlerinin, illerini temsilin grup ve yarifinal müsabakalarına katılımında giderleri için İl Millî Eğitim Müdürlüğünün ekonomik yardımlarına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı.....	80
Tablo 16. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okul içi ve okullar arası spor çalışma ve yarışmalara katılımında kimlerden destek ve teşvik gördüklerine ilişkin dağılımı.....	81
Tablo 17. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okul spor faaliyetlerinde yeni bir örgütlenme modeline ihtiyaç olup olmadığına dair görüşlerini gösteren dağılımı.....	82
Tablo 18. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okul spor faaliyetlerinin daha etkin hale getirilmesi hususunda önerilen konulara ilişkin yaklaşımlarını gösteren dağılımı.....	82
Tablo 19. Beden eğitimi öğretmenlerinin kimlik bilgileri ile okul spor takımlarını çalıştırmaları arasındaki ilişki.....	84
Tablo 20. Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarında spor takımlarını çalıştırmalarını ilişkin görüşleriyle haftalık ders dışı spor çalışmalarını kaç saat yaptıklarına ilişkin görüşler arasındaki ilişki.....	85
Tablo 21. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okullarının spor takımlarını çalıştırmalarıyla, okullar arası spor organizasyonlarına katılımları arasındaki ilişki düzeyi.....	86
Tablo 22. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okul spor takımlarını çalıştırmalarıyla, okul yönetimince çalışmalarından dolayı ödüllendirilmeleri arasındaki ilişki.....	86
Tablo 23. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okullar arası spor organizasyonlarına katılımı ile bu organizasyonlara katılımda İl Millî Eğitim Müdürlüğünün ekonomik yardımları arasındaki ilişki.....	87

Tablo 24. Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarının yararına ne derece inandıklarına dair görüşlerini belirten dağılımı.....	87
Tablo 25. Sporcu öğrencilerin sporla uğraştıkları süreleri gösteren dağılımı.....	88
Tablo 26. Sporcu öğrencilerin okul takımları dışında spora katıldıkları alanları gösteren dağılımı.....	88
Tablo 27. Sporcu öğrencilerin spor yaptıklarında kendilerini nasıl hissettiklerine ilişkin görüşlerini belirten dağılımı	89
Tablo 28. Sporcu öğrencilerin spor çalışmalarına başlamalarında en çok kimlerden destek gördüklerine ilişkin dağılımı.....	90
Tablo 29. Sporcu öğrencilerin gelecekte sporla ilgili en çok olmak istedikleri meslek gruplarına ilişkin dağılımı.....	91
Tablo 30. Sporcu öğrencilerin okullarında ders dışı sportif çalışmaların kimler tarafından yürütüldüğüne ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı.....	91
Tablo 31. Sporcu öğrencilerin görmüş oldukları beden eğitimi ders saatinin yeterli olup olmadığına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı.....	92
Tablo 32. Sporcu öğrencilerin, okul sportif çalışmalarına düzenli katılıp katılmadıklarına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı.....	92
Tablo 33. Sporcu öğrencilerin okullar arası spor organizasyonlarında başarı durumlarına ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı.....	93
Tablo 34. Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarını engelleyen en önemli faktörlere ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı.....	93
Tablo 35. Sporcu öğrencilerin Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün yaz döneminde açmış olduğu "Yaz Spor Okulu"ndaki, sportif çalışmalara katılıp katılmadıklarına ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı.....	94
Tablo 36. Sporcu öğrencilerin kimlik bilgileri ile okul takım çalışmalarına düzenli katılmaları arasındaki ilişki.....	95

Tablo 37.Sporcu öğrencilerin ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli yapılmasıyla, okullar arası spor organizasyonlarına katılımları arasındaki ilişki.....	96
Tablo 38.Sporcu öğrencilerin okul spor çalışmalarına düzenli katılımlarıyla, okullar arası spor organizasyonlarına katılımları arasındaki ilişki	97
Tablo 39.Sporcu öğrencilerin ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli olarak yapılmasına ilişkin görüşleriyle, okul spor çalışmalarını düzenli katılmaları arasındaki ilişki.....	97
Tablo 40.Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarının yararlı olduğuna inanmalarıyla, okul spor çalışmalarına düzenli katılımları arasındaki ilişki.....	98
Tablo 41.Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarında uğraştıkları spor branşlarındaki görüşlerini belirleyen dağılımı ve arasındaki ilişki.....	99
Tablo 42.Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin haftalık ders dışı spor çalışmalarını kaç saat yaptıklarına dair görüşlerini belirleyen dağılımı ve arasındaki ilişki.....	100
Tablo 43.Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerinin ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli olarak yapılıp yapılmadığına dair görüşlerini belirleyen dağılımı ve arasındaki ilişki.....	101
Tablo 44.Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, okullarındaki sportif çalışma ve yarışmalara katılımında etki eden faktörleri hakkındaki görüşlerine ait dağılımı ve arasındaki ilişki.....	102
Tablo 45.Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarında, okul içi sportif faaliyetlerin düzenlenip düzenlenmediği hususundaki görüşlerini gösteren dağılımı ve arasındaki ilişki	105

Tablo 46. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, okullar arası spor organizasyonlarına katılımları hususundaki görüşlerini belirleyen dağılımı ve arasındaki ilişki.....	106
Tablo 47. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, okullar arası spor organizasyonlarında katılmış oldukları spor branşlarını gösteren dağılımı.....	106
Tablo 48. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, okullarında bir spor kulübü kurulmasına dair görüşlerini belirten dağılımı ve arasındaki ilişki	107
Tablo 49. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, okullarında ders dışı spor çalışmaları için, yaz tatillerinde "Yaz Spor Eğitimi Okulu" açılmasına ve haftalık kaç saat çalışma yapmak istediklerine ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı ve arasındaki ilişki.....	108
Tablo 50. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, okullar arası spor müsabakaları esnasında ve sonrasında, karşılaşılabilecekleri sorunlara ilişkin görüşlerini belirleyen dağılım	109

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Dünyadaki bütün gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spor yaklaşımları, eğitimin bütünlüğü içerisinde, sağlıklı bir toplum yetiştirmektedir.

Eğitim kurumlarındaki öğrencilerimizin küçümsenmeyecek büyük bir bölümünün katıldığı sportif etkinlikler, beden eğitimi dersinin bir uzantısı ve tamamlayıcı olduğu gibi, genel eğitimin amaçlarını gerçekleştirmede büyük bir değere sahiptir

Büyüme ve bedensel gelişmenin en hızlı olduğu ilk ve ortaöğretim dönemleri, eğitim bakımından çok fazla önem taşıdığı gibi fizyolojik gelişme devrelerini de etkilemekte ve öğrencilerin hem bedensel gelişiminde hem de sosyal yaşantısında çok önemli süreçler olarak karşımıza çıkmaktadır.⁵⁸

“Sportif etkinlikler, bireylerin kendi yetenekleri çerçevesinde düzenli çalışmayı üstün tekniği, estetiği, yarışmayı gerektiren bir uygulama olduğundan, öğrencinin kişilik görüntüsünü ve uyumunu etkilediği araştırmalarla saptanmıştır.⁵⁹

Okul spor organizasyonları, öğrencilerin ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda beceri ve yeteneklerinin artmasını sağladığı gibi, kendilerine düzenli ve programlı çalışma alışkanlığı da kazandırır. Öğrencinin, spor alanında kazanmış olduğu bilgi, beceri ve yetenekler, onun, boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirerek, kötü alışkanlıklardan korunmasını sağlar. Kendine güven duygusunu geliştirdiği gibi toplum kurallarına uyumu, heyecanı, coşkuyu, dostluğu, birlik ve beraberlik duygusunu bir arada yaşatır.

Beden eğitimi ve sportif faaliyetlerin yoğun olarak yaşandığı okullarımız,“Yaşama savaşımdan yılmayan mutlu çocuklar, sağlam, güçlü gençler, enerji ve sağlıklarını ileri yaşlara kadar sürdüren verimli orta yaşlılar, nihayet başkalarına muhtaç olmayan ihtiyarlardan meydana gelen”⁵⁷ sağlıklı bir toplum yaratmakla birlikte,

kulüplerimizi besleyen, sporu zirveye götüren ve zirve sporunun en önemli temel kaynağını oluşturmaktadır.

Çok büyük gençlik potansiyeline sahip olduğumuz eğitim kurumlarında okullararası sportif organizasyonlara katılımın giderek artması, çağımızın bir gereği ve beklentisidir. Buna rağmen günümüzde ortaöğretim kurumlarında okul, beden eğitimi öğretmeni ve öğrenci sayısı oldukça yüksek olduğu halde, spor sahalarında görmeye alıştığımız rekabeti, coşkuyu, heyecanı ve dostluğu görememekteyiz. Üstelik okullararası spor organizasyonlarında büyük eksikliklerin olduğu, katılımların yetersiz ve giderek azaldığı da belirgin bir şekilde hissedilmektedir.

Özellikle yakın gelecekte ülkenin idaresinde çeşitli görev ve sorumluluklar alıp söz sahibi olacak, sporu ileri seviyeye götürecek üstün yetenekli gençlerin yetiştirilmesi , onların en iyi şekilde geleceğe hazırlanması, ülke çıkarları açısından üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Türk sporunun temel kaynağını oluşturan okul sporlarını çeşitlendirerek geliştirmek, gençlerde yaygınlaştırp yaşatabilmek için, ortaöğretim kurumlarında, okulları ve okullararası spor organizasyonlarının genel eğitimin amaçlarına uygun, verimli ve daha etkili yapılabilmesi, katılımın artırılması büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın amacı; Ortaöğretim Kurumlarının, ders dışı sportif organizasyonlara katılımını engelleyen faktörleri ortaya koymak, sportif çalışma ve yarışmalara katılımın artırılabilmesi için çözüm önerileri geliştirmektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Beden Eğitimi – Spor ve Eğitim Kavramları

2.1.1. Beden Eğitimi

Çoğu kez okul sporlarıyla eş anlamlı kullanılan beden eğitiminin sözcük olarak ortaya çıkması, Batı dillerinde 18. yüzyıl ortalarına rastlamaktadır. Bu yüzyılın başlarında, eğitimde çoğu merkez gören, zihin eğitiminin yanında duyu eğitimine, sanat eğitimi sorununda bütünsellik, doğallık, yaş ve cinse yönelik, yaparak öğrenme ilkelerini getirmek, eğitim reformu hareketleri ile olmuştur.¹

19. yüzyılın ilk çeyreğinde, Avustralyalı biyolog – eğitimci K.Gualhfen beden eğitimi alanında yeni bir görüş getirerek "Beden eğitimi, insanın bedeni yoluyla yapılan genel eğitimidir. Etkinlikler noktası insanın bedenidir, amaç insanın tüm kişiliği ve bütünlüğüdür" tanımını yapmıştır.²

Beden eğitimi; genel eğitimdeki gelişimin tamamlayıcı bir parçası olarak, bu yararın sağlanacağı göz önüne alınarak seçilmiş fiziksel aktiviteler aracılığı ile, insan performansının gelişimini amaç edinen alanın tümüdür.³ Beden eğitimi, genel eğitimin sistem ve metotlarına paralel olarak, insanın fiziki ve fikri nitelikleri ile kendine güvenini geliştirmek için yapılan uygulamalı eğitim faaliyetleridir.⁴

Beden eğitimi, sağlıklı, güçlü, mutlu olma, kişilik, karakter, ahlaki değerler kazanma; kültürleşme, toplumsallaşma ve vatandaşlık eğitimidir.⁵

Beden eğitimi, iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmanın başlıca unsuru olan insan gücünün beden ve ruh sağlığını geliştirici ve bütünüyle, yapının dengeli olarak geliştirilmesiyle ilgili faaliyetlerdir.⁶

Daha geniş bir ifadeyle beden eğitimi, vücudun yapı ve fonksiyonunu geliştirebilmeyi, eklem ve kasların kontrolü ve dengeli bir biçimde didaktik olarak gelişmelerini sağlamayı, okul çağı sonrası iş ve rekreatif faaliyetlerin süresi içinde harcanan fiziki gücü en ekonomik tarzda kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolüne metotlu bir şekilde hareket etmesini öğreten bir faaliyetler sistemidir.⁶

İnsan bütünü oluşturana fiziki, ruhi ve zihni niteliklerin bulunduğu yaşın ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaştırması için rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin tümüne beden eğitimi denir.⁷

Kısaca beden eğitimi; etkinlik demektir. Beden eğitiminde "Beden" bir araç olup, amaç tüm kişiliğin eğitimidir. Yani etkinlikler yoluyla bireyin büyüme, gelişim ve davranışlarını sağlayan en güçlü eğitim alanıdır.⁵

2.1.2. Spor

Spor, gerek kavram ve gerekse faaliyet şekilleri olarak insan kadar çok büyük bir geçmişe dayanmakta, her dönem değişik amaç ve faaliyetler olarak gerçekleştirildiği için, spor kavramını, bir kerede hepsini içine alacak şekilde tanımlamak da oldukça güçtür. Dolayısıyla spor kavramı, gerek bilimsel açıdan, gerekse amaçları ve faaliyet alanları bakımından, kendine özgü, bilimsel metot ve yöntemlerle incelenmektedir.

"Ortaçağlarda Lâtinçe'nin etkisinde kalan bütün dillerde ufak farklarda dinlenme, eğlenme, neşelenme, hoş vakit geçirme ve genel olarak efkar dağıtma için yapılan her türlü faaliyetleri ifade etmek üzere kullanılan bir kelimedenden, zamanla ve bütün dillerde, içinde yarışma, kazanma ve üstün başarı elde etme çabası olan her türlü vücut faaliyetlerini belirten ve günümüzün yaygın terimi olan "Sport" türemiştir.⁶

Spor (Sport) kelimesi, İngiliz aristokrasinin konuşma dilinden olup, anlamı, boş zamanları değerlendirmek için yapılan vücut ve kafa eğitimi ile birlikte eğlence sağlayan hareketlerdir. Bu kelime, Latince "Disportarc" veya "Departac"den gelmekte olup, anlamı ise, hareket halinde olup, taşıma ve alıp götürmektir.⁸ 19 yy.. dan itibaren tüm dünyada "spor" biçiminde yayılmıştır.⁹

Spor "insanın doğayla ilk ya da toplumla işbirliği, iş bölümüne dayalı ileri ilişkilerinin bir benzetim modeli olarak, doğayla savaşımlar sırasında edinilen bedensel beceri ve geliştirilen araçlı - araçsız yöntemleri, sonuçları açısından barışçı, yapan açısından tam güncü, izleyen açısından eğlendirici biçimde bireysel ya da toplu, boş zamana uygulayan; oyun oyalanma ve işten uzaklaşmanın araçlarını giderek "işin kendisi" yaparken kendi bağımsız ekonomik hayatını da geliştiren estetik, teknik, fizik yarışmacı, mesleki ve toplumsal bir süreçtir.¹⁰

Kurz, (1986,64) sporun anlamları üzerine genel hatları, 6 eğitim öbeğinde belirtilmektedir;

1. Sağlık, dinçlik, bedensellik;
2. Eğlence, deneşim kazanma, etkilenme;
3. Estetik, gösteri, açıklama, biçimlendirme;
4. Verim, etkinlik, kendine güven;
5. Gerilim, macera;
6. Birliktelik, kuramsallık, toplumsallık.¹¹

Heninemann (1980,234), 2500'e yakın spor kavramı altında değerlendirilen etkinlik biçimi saptamıştır. Bütün bu zorluklara rağmen Whited'in (1979,142) tanımlaması sporun anlamını bütüncül bir yapıya kavuşturmuştur; "Spor,

insanın yapısallaşmış bir kurum içersinde, bir engele (ör. rakip) karşı zihinsel ve fiziksel bir davranış ve yarışma eylemine girmesidir.¹¹ Spor, fizyolojik ve psiko sosyal yönlerden, ferdin uyumlu ve dengeli gelişimini sağlayan bir etkinliktir¹²

"Kişinin beden ve ruh sağlığını sağlayıcı ve bütünüyle yapının dengeli olarak geliştirilmesiyle ilgili olan faaliyetlerin başarıya ve yarışmaya dönüşmüş şekline "spor" denir.⁶

Yine spor, ferdin bedenen, ruhen, fikren gelişimini ve bu bölgeler arasında koordinasyon yeteneğini sağlayan bir bilimdir.¹³

Verhaegen, spor olgusunun anlamındaki dönüşümleri şu şekilde sıralamaktadır.

1. Spor önceleri sadece belli bir sosyal kesimin boş vakit faaliyeti iken, günümüzde kitlelere mal olmuştur. Batı toplumlarında uzun yıllar dillerden düşmeyen "Spor herkesin olmak istiyor" sloganı, bunun veciz bir ifadesidir.

2. Evvelce düzensiz (organize olmayan) bir serbest faaliyet niteliğinde olan spor, zamanla organize olmuş, kurumsallaşmış ve dünya ölçüsünde bir güç haline gelmiştir.

3. Üst paragraftaki süreçlerde spor, sadece boş vakit işi olmaktan çıkıp, bir meslek grubu niteliği kazanmıştır.

4. Meslekleşmenin doğal bir sonucu olarak spor, para getirmeyen bir etkinlik olmaktan çıkarak endüstriyelmiş – bilimin endüstrileşmesi gibi bir ticari meta niteliğine bürünmüştür.

Belirttiğimiz temel dönüşüm karakteristikleri, bir yandan sporun tanımını, kapsamını ve sınırlarını sürekli bir biçimde değiştirirken, bir yandan da sportif faaliyetlerde yeni arayışlara yol açmıştır.¹⁴

Spor, yenme ve muktedir olma gibi insan iç güdüsünü tatminini amaç edinen belirli kurallar içerisinde yapılan, rekabete dayalı, sosyalleştirici, bütünleştirici fiziki, zihni, ruhi faaliyetlerin bütünüdür.⁷

Daha geniş bir ifadeyle sporu tanımlayacak olursak, "İnsanların bedenlerini ve zekalarını birlikte çalıştıran; beden, zeka, ruhsal, sosyal, kültürel, ekonomik, antropolojik, eğitim, politik, teknolojik, ahlaki sanat gibi yapılarının çeşitli yönlerden gelişmelerini sağlayan, yarışmalı ve yarışmasız olarak yapılabilen; doğal, eğlenceli, organizeli ve bilimsel hareketlerin bütününe"¹⁵ spor denir.

2.1.3. Eğitim

İnsanın doğumundan itibaren, büyüyüp gelişmesi, kendine, ailesine yaşadığı toplum ve ülkesine ve hatta tüm dünya insanlığına faydalı olabilmesi, gelişen teknoloji ve bilimden faydalanabilmesi, üretime katkıda bulunması, tüketici durumundayken de, kıt kaynakları en ekonomik şekilde kullanılabilmesi, yaşamında birçok etkinlik ve faaliyetlerde bulunabilmesi, kişilerin eğitimini gerektirmektedir. Eğitimin birçok tanımı, eğitimci ve bilim adamları tarafından yapılmıştır. Tüm bu tanımlar, yaşanan dönemlerin felsefi görüşlerini yansıtmakla birlikte, bazı temel faktörlerde birliktelik sağlandığı da görülmektedir. Eğitim de, "Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla, ve kasıtlı olarak istendik değişmeyi meydana getirme sürecidir."¹⁶ şeklinde tanımlanmaktadır.

Eğitim, "insan davranışlarında bilgi, beceri, anlayış, ilgi ve kişilik nitelikleri yönünde belirli gelişmeler sağlamak amacıyla yürütülen etkinlikler sistemidir."^{17,18}

Yine Durkheim, eğitimi, yetişkin nesiller tarafından sosyal hayata henüz hazır olmayanlara tatbik edilen bir tesir; Dewey, yaşantıların yeniden teşkilatlanması ya

da yenilenmesi; Tyler ise, fertlerin davranış kalıplarını değiştirme süreci olarak tanımlamışlardır.¹⁹

2.2. Beden Eğitimi – Spor ve Eğitim İlişkisi

Toplumumuzun en kıymetli kaynakları insan olduğuna göre, onları en iyi şekilde eğitmek, yeteneklerini geliştirmek, her açıdan yararlı özelliklerle yoğurmak da toplumların zorunlu ve önemli görevlerinden olmalıdır. İyi bir eğitimle fert, kendisi, ailesi ve milleti için değerli bir kaynak durumuna gelebilir. Yanlış eğitim sonucunda ise, kaybedilmiş bir değer, yitirilmiş bir hayat olur.²²

Eğitim, kişinin yaşadığı toplum içinde değerli olan yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümüdür.²⁰

Rousseu'ya göre eğitim; "Yabanisi zerine vurulan ehil bir aşıdır."

Frbel'e göre, ocuk en büyük üretkenliğini oyunda gösterir. ocuğu fidana, eğiticiyi bahvana, okulu da bahçeye benzeten Frbel, oyunu, ocuk eğitiminin yöntemi olarak kabul eder.²¹

Beden eğitimi, insanın bedeni yolu ile eğitimidir. Yapılan spor alıştırmaları, hem kendi içinde öğretme değerine, hem de genç insanın sporla eğitilmesi değerine sahiptir.¹

Bir eğitim aracı olan beden eğitimi ve spor, ferdi yönden insan sağlığı, karakter gelişimi, moral ve verimliliği, milli yönden; sağlam, güçlü, ortak duygu ve davranışları, yüksek bir insan gücü potansiyeli ile doğrudan ilgili etkili bir eğitim faaliyetidir.⁷

Üniversite düzeyinde ilk yüksek eğitim müessesesini kurmuş ve bu müesseseye "Academia" adını vermiş büyük Yunan filozofu Plato; bu eğitim kurumunda spora, matematik ile aynı önemi vermiştir. Akademisinin kapısında şu ibare yazılıydı: "Filozof ve matematiği sevmeyen ve spor yapmayan buraya giremez." Gerçek spor ve modern olimpizm felsefesinde; antik çağ felsefesi gibi eğitsel ve pedagojik amaçlar güder.⁴

M.Ö.589. tarihinde yasa kurucu Solon'un yakın dostu İskitli filozof Aracharsis'in Atina sitesinin; beden eğitimi ve sportif aktivitelere verilen aşırı kıymeti yadırgadığını ifade etmesi üzerine, Solon'un Aracharsis'e verdiği cevap ilginçtir: "Gençliğe beden eğitimi ve sporu, yalnız tertip edilen yarışmaların hatırı için öğütlemiyoruz. Gençleri sadece yarışmalara katılsınlar diye bu işe de zorlamıyoruz. Gençler bu çalışmaların sonunda kendileri ve vatanları için büyük değer taşıyan "erdem"ler kazanıyorlar. Yaptıkları iş bütün iyi vatandaşların uğrunda uğraştıkları bir ortak dava ile ilgilidir.⁴

Eğitim, bilgi, davranış ve kabiliyetlerin geliştirilmesi ve kazandırılması için, uygulanan sürekli faaliyetler dizisidir. Bir eğitim şekli olarak sporu da fiziki ve ruhi bir eğitim olarak düşünürsek, spor ile eğitimi özdeş olarak kabul edebiliriz.²⁵

Spor Eğitimi: (Bağırhan, 1991, s.2), Spor yapan bireylerde amaçlı olarak kendi spor yaşantıları yolu ile davranışlarında, sporsal etkinlikler aracılığı ile toplumsal yaşantıda istendik yönde dönüşümler amaçlayan bireysel ve toplumsal değişim ve değiştirim sürecidir. ¹¹

Beden egzersizleri ve onun günümüzde anlamlı bir uzantısı olan spor, insan kültürünün öteki görünüm biçimleri (bilim, sanat, teknik) gibi tarih süresi içerisinde farklı boyutlarda gelişerek, öteden beri eğitim düşüncesi ve sistemiyle bağlantılı olmuştur.¹ Sporun insanların beklentilerine cevap vermesi, gelişen toplum; teknoloji ve uygarlık ile birlikte değişik alanlarda insanların yeteneklerini sergilemesine imkan sağlamaktadır. Bu bağlamda da özgün bir yapı göstererek, kendi eğitimini yaratmaktadır.¹¹

Eğitim ile beden eğitimi, sporun fert ve toplum için hedefleri ve amaçları, bir çok branşlarda birleşmektedir. Ferdin akıl, beden ve ruh sağlığının yerinde olması yalnızca kendileri ve aileleri yönünden değil, millet bütünlüğü açısından da son derece önemlidir. İnsan yetiştirmenin öncelikle amacı; demokratik bir eğitim ortamında, bireyin yaş, cinsiyet, dil ve din ayırımı gözetilmeden, yeteneklerin olabildiği ölçüde geliştirilmesidir. Günümüzde toplumlar sağlıklı nesiller yetiştirmek için sporu genel eğitimin ayrılmaz bir parçası ve tamamlayıcısı olarak görmektedir.²²

Sadece ğretim faaliyetlerinden ibaret olmayan eğitim, ferdi kuşatan sosyal vrenin daha iyi ve yeterli olabilmesi için sürdürülen faaliyetlerdir. Bilhassa, mesleki eğitim, bu arada spor eğitimi, hem fertleri eğitici ve vasfılı hale getirerek gerekli bilgi ve kabiliyetle donatmakta, hem de sosyal vrenin değiştirilmesine ve düzenlenmesine destek sağlamakta, sağlıklı ve düzenli bir toplumun ortaya çıkarılmasına yardımcı olmaktadır.²⁵

Sporun, fizyolojik ve psiko-sosyal yönlerden ferdin uyumlu ve dengeli gelişiminde büyük katkısı olduğu bilinmektedir. Spor eğitimi, çocuğun uyumlu bir fert olmasını sağlar. Bu konuda bir örnek vermek gerekirse; Fransa'da beden eğitimi faaliyetlerine çok az yer veren alışagelmiş okul devresini bitiren çocuklara oranla, sabahdan genel kültüre, öğleden sonra spor ve el işleri faaliyetlerine ayıran okul devresinden geçenlerde çok önemli farklılıklar gözlenmiştir. İkinci tür eğitim uygulamasında, çocukların daha hızlı büyüdükleri, nabızlarının daha ağır attığı, beceri, koordinasyon ve motorsal gelişimlerinin daha iyi olduğu ve bu çocukların ortak hayat kurallarına uymaya daha çok eğilim gösterdikleri, hareketli, dengeli ve açık olmakla birlikte, aile ve eğitim vresiyle çok daha iyi kaynaşabildikleri gözlenmiştir .²²

Bedensel gelişme ile zihinsel, sosyal, duygusal gelişme arasında hayati bir bağlantı vardır. İlk ocukluk çağında motor faaliyetlerinde bulunmayan ocuk, hiddet ve korkuya kapılacak ve bu hususta gelişmiş olan ocuk ise, rahatça faaliyette

bulunacaktır. Keza duygusal durumları, bedensel gelişimlerini etkileyecektir. Eğitim faaliyetlerinde bu bağlantıların göz önünde bulundurulması gerekir. Çocuğun bedensel sağlığı ve gelişimi için yapılan yatırım aynı zamanda sosyal, zihinsel ve duygusal gelişimi için yapılan bir yatırımdır.²⁹

Çok geniş bir uygulama alanı olan eğitim kavramı içerisinde, beden eğitiminin çok ayrı ve özel bir yeri vardır. Çünkü beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak, tüm kişiliğin eğitimidir.²³ Genel eğitimin sistem ve metotlarına paralel olarak insanın fiziki ve fikri nitelikleri ile kendine güveni geliştirmek, sağlıklı, güçlü olma, dengeli bir kişilik, iyi ahlak, fazilet değerleri kazanmanın yanında kültürleşme ve kişiyi topluma kazandırma eğitimidir. Bu yönüyle çok büyük önem kazanan beden eğitimi ve spor faaliyetleri, genel eğitimle bir bütünlük içersindedir.

Eğitim, fertleri ortak hayatın benzerliklerinden haberdar ederek, fertlere yeterli bir yeknesaklık kazandırmaktadır. Spor eğitimi de, fertleri ortak hayatın, benzerliklerine yöneltmesi bakımından önem taşımaktadır. Aslında, eğitimin gayesi, fertleri uyumlu hale getimektir. Aynı zamanda spor bir zeka ve ihtimal oyunudur. İşte, spor eğitiminin de gayesi, faaliyetlerin, hem fiziki, hem psikolojik gelişmelerini sağlaması, sosyal hayatta hazır ve yaratıcı kılmak amacına dönüktür.²⁵ Bir sosyal olay olarak spor, eğitim kapsamı içinde düşünüldüğüne göre, eğitimin ekonomik kalkınmasından bahsederken, spor için ayrılan kaynakların ve faaliyetlerin de aynı görevi yerine getirebileceğini belirtebiliriz. Bunun yanı sıra, çeşitli alternatifler arasında spor eğitimine kaynak tahsisi, insan unsuruna yapılmış bir yatırım şeklinde düşünülebilir. Spor eğitimi de, diğer eğitim şekilleri gibi, ferde hem statü sağlamakta, hem de gelir seviyesini yükseltebilmektedir.²⁵

Willgoose'a göre, beden eğitiminin en büyük amacı, fiziksel yetenek ve motorsal becerileri, sosyal verimliliği, kültürü, rekreasyonel ve entellektüel yeteneği korumak ve geliştirmektir.²⁶

Toplum bilimciler, okulların, sporu hem bir toplumsal denetim biçimi, hem de eğitim intikali için bir araç olarak kullanma yoluyla, öğrencileri sosyalleştirdiğini belirtmişlerdir.²⁷

Spor; okul tarafından öğrencilerin görevlendirildiği, toplumsallaştırdığı ve olgunlaştırdığı, bir eylemdir. Spor, okullarca öğrencilere sunulabilir veya empoze edilebilir. Bununla beraber pek çok çocuk için spor, kültürel etkinlik açısından zenginliği ifade eder ki, bu, okullarında kabul edip kendi amaçları doğrultusunda kullandıkları bir özelliktir. Bu da, toplumsal eylem biçimidir.²⁸

Bir ülkenin kalkınması, sağlıklı ve eğitilmiş insanların çokluğuna bağlıdır. Çünkü eğitim, görevlerini en iyi şekilde yerine getirecek insanlar yetiştirir. Genel eğitimle bütünleşen spor da, yapana ve seyredene zevk, heyecan ve coşku veren, gençlerin enerjilerini olumlu yönde kanalize ederek, onları zararlı faaliyetlerden koruyan; ferdi sosyalleştirici, bütünleştirici, kültürel yabancılaşmayı önleyici, güçlü bir eğitim aracıdır.²⁴

Genel eğitimin bir parçası olan spor, bedenlen, ruhen, zihnen ve sosyal yönlerden, toplumun sağlıklı bir yapıya kavuşmasını sağlayarak, genel eğitimin oluşmasında önemli rol oynar.

Beden eğitimi ile genel eğitim arasındaki ilişki ve benzerlikler şu şekilde özetlenebilir:

- Genel eğitimin amaçları ile beden eğitiminin amaçları arasında paralellik vardır.
- Beden eğitimi, genel eğitimin amaçlarını gerçekleştirmede güçlü kaynaklara sahiptir.
- Kas faaliyetleri ve hareketler yolu ile kişilik eğitimi sağlanmasında, genel eğitime etkisi büyüktür.¹⁹

2.3. Beden Eğitimi ve Sporda Devlet Politikası

1982 yılında kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve bu Anayasanın gençliğin korunmasıyla ilgili 58. maddesi ile, sporun geliştirilmesi ile ilgili 59. maddesi, devletin milli ve milletler arası Türk spor politikasının genel amaç ve hedeflerini açıkça ortaya koymaktadır.

Gençlerin korunması ile ilgili, anayasanın 58. Maddesine göre:

Madde 58- Devlet, İstiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetiştirme ve geliştirilmelerini sağlayıcı tedbirler alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerinden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.³⁰

Sporun geliştirilmesiyle ilgili olan 59.maddesi ise:

Madde 59- "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet, başarılı sporcuları korur."³⁰ demektedir.

Yine Anayasa'ya dayalı spora ilişkin tüm etkinlik, hizmet ve faaliyetlerini düzenleyen önemli kanunlar arasında, 3289 sayılı Başbakanlığa bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Mili Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarındaki beden eğitimi, spor ve izcilik faaliyetleri ile ilgili tüm görev ve hizmetleri yürütmek üzere "1.11.1989 gün ve 20331 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 385 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname"ye göre, kurulan "Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı" ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu sayılabilir.

Bunların spora ilişkin maddeleri ile bu kanunlar çerçevesinde çıkartılan, tüzüklerin, yönetmelik ve talimatların tümü, genelde sporun bilimsel özelliklerinden yararlanarak, Türk vatandaşlarının spor yapmasına imkan sağlayacak tedbirleri almak; sporu yaygınlaştırıp, yaşatmak ve bir hayat felsefesi haline getirip, bedensel, ruhsal sağlığı yerinde, güçlü, dinamik bir toplum yaratmak; milli ve milletler arası düzeyde ülkemizi en iyi şekilde temsil edecek sporcu ve sporcu ruhunu geliştirip yerleştirmek gibi bir çok amaçları içermektedir.

Türkiye'de sporun topluma yaygınlaştırılmasına kalkınma planlarında da yer verilmektedir. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda gerektiği gibi yer almayan spor, takip eden diğer Beş Yıllık Kalkınma Planlarında daha ayrıntılı olarak ele alınıp geliştirilmiştir. Özetle ilke ve hedefler yönünden değinecek olursak; "sporun, beden ve ruh sağlığını geliştiren bir araç olduğu ve bu nedenle spor yapabilecek her yaş ve kesimdeki insanların, seyirci durumundan kurtarılarak, aktif bir şekilde spor yapabilmelerinin sağlanması hususu üzerinde ısrarla durulduğu görülmektedir.⁵⁶

2.4. Beden Eğitiminin Amaçları

2.4.1. Milli Eğitimin Beden Eğitim ve Spordaki Genel Amaçları

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda Beden Eğitimi ve Spor alanındaki genel amaçlar aşağıda belirtildiği şekilde açıklık kazanmaktadır.

Türk milli eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini,

Atatürk ilke ve inkılaplarına ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını ve milletini seven daima yüceltmeye

çalışan, İnsan Haklarını ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış geliştirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek.

Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirecek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ile birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onları kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletine çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortamı hazırlamaktır.³¹

2.4.2. Beden Eğitiminin Genel Amaçları

İlköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersleri, genel eğitimin bir parçası olarak okutulmaktadır. Bu alanda, Milli Eğitim Bakanlığının İlköğretim, Orta - Lise ve dengi okullarda beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları talimatı ile İlköğretim Okulları Lise ve dengi okullar beden eğitimi dersi öğretim programlarında beden eğitiminin genel amaçları, aşağıda belirtildiği şekilde açıklanmıştır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılapları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitiminin temel amaçları doğrultusunda; öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde

tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönde sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirilmeleri genel amaç³² olarak belirlenmiştir.

- Atatürk'ün ve düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme.
- Bütün organ ve sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirebilme ve geliştirebilme.
- Sinir, kas ve eklem koordinasyonunu geliştirebilme
- İyi duruş alışkanlığı edinebilme.
- Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- Ritim ve hareket eşliğinde hareket yapabilme.
- Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme.
- Milli Bayramlar ve Kurtuluş günlerinin anlamı ve önemini kavrayabilme, törenlere katılmaya istekli olabilme.
- Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını kavrayarak boş zamanlarını spor faaliyetleriyle değerlendirmeye istekli olabilme.
- Temel Sağlık kuralları ve ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- Tabiatı sevme, temiz hava ve güneşten faydalanabilme.
- İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranış alışkanlığı edinebilme.

- Görev ve sorumluluk alma, lidere uyma ve liderlik yapabilme.
- Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme.
- Dostça oynama ve yarışma, kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme.
- Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.
- Spor araç ve tesisleri hakkında bilgi sahibi olma ve bunları gereği gibi kullanabilme^{32,33}.

Yukarıda belirtilen genel amaçların önemi, özellikle ilköğretimden ortaöğretimin sonuna kadar, insan hayatında en çok değişiklik ve gelişimin gözlendiği okul döneminde, beden eğitimi, spor hizmet ve faaliyetleri daha da büyük önem kazanmaktadır.

2.5. Ortaöğretim Gençliğinin Gelişim Özellikleri ve Beden Eğitimi Spor Uygulamaları

Beden eğitimi dersi ve ders dışı spor faaliyet ve etkinlik programlarının uygulanmasında bu dönemdeki öğrencilerin gelişim özellikleri iyi bilinmeli, ilgi, istek ve ihtiyaçları göz önünde tutulmalıdır.

2.5.1. 14 -16 Yaş Grubunun Gelişim Özellikleri

Özellikle erkek çocuklar için hızlı büyüme ve gelişme dönemidir. Bu dönemin başında kızlar, erkeklere oranla daha gelişkindir. Dönem sonunda erkekler, boy ve ağırlık olarak kızları geçer, bundan böyle bu fark kapanmaz. Kızlar gelişimini tamamlamak üzeredir. Vücut bölümleri arasında denge kurulmaya başlanmıştır. Dış görünümün tersine, yeterince güçlü ve dayanıklı değildir. Bedensel gelişimlerine ilişkin endişe ve huzursuzlukları sürer. Vücut güzelliği ve çekiciliği sosyal bir değer taşır. Genellikle huysuz ve hayalperesttir. Belleği güçlüdür. Toplum kurallarına uymaya özen gösterir. Kişilik gelişimi devam eder. Bu yaş grubunda bireysel farklılıklar çok fazladır. Arkadaşlar arasında birlik ve koruma duygusu güçlüdür. Ahlak değerlerine saygılıdır^{5,32}.

Erkeklerde, koltuk altı kıllanması, ses kalınlaşması, üst dudakta tüylenme görülürken, kızlarda koltuk altı tüylenme, ortalama olarak, 13 yaştan sonra da adet görme başlar. Kızların yıllık gelişimi devamlı azalır. 16 yaşın sonunda durur. Bazı kişilerde bu gelişim 14 yaşın sonunda tamamlanır. Erkeklerin buluğ çağı gelişimi hızlanması, özellikle fiziksel yönden belirginleşir. 16 yaştan başlayarak, erkeklerin yıllık ortalama büyüme oranları düşmeye başlar. Ancak gelişim henüz tamamlanmamıştır. Bununla birlikte cinsel özgü fiziksel farklılaşma belirginleşmiştir.³⁴

Büyüme hızlanmadan önce, kızlar ile erkeklerin iskelet sistemleri eşittir. Daha sonraları kızların pelvis ve kalçaları gelişirken, erkeklerin omuzları genişler, kolları uzar. Kalçaların genişlemesi nedeni ile bazı kızlar, koşarken topukları ileri atarlar. Kemik büyümesi üzerine etki yapan sürekli fiziksel stresler, 12 yaşındakilerde topuk, 16 yaşındakilerde sırt ağrılarına neden olur.³⁴

Kendi akranlarına göre, erken olgunlaşanlar daha kuvvetlidir. Kızlarda bu ilişki daha zayıftır. Büyüme ile kızlar yağ kazanmaya, erkekler ise yağ kaybetmeye başlarlar.³⁴

2.5.2. Bu Dönemdeki İlgisi ve İhtiyaçlar

İyi beslenmek ve dinlenmek, güçlü ve zengin olmak, karşı cinsten arkadaş edinmek ve dans etmek isteğindedir. Kız - erkek birlikte etkinliklere heveslidir. Serüvenlere ilgi duyar ve uygulamaya fırsat arar.

Anne ve babanın hoşgörüsünü, korunduğunu, kendisine değer verildiğini görmek ister. İnanıncılığı ve ilmi değeri olmayan öğütler vermekten kaçınılmalıdır. Özgür olma, aile otoritesinden kurtulma çabasıdadır. Kendisine uygun ve tek arkadaş seçmek ister.

Başarısını gösterebileceği fırsatlar verilmelidir. Cesaret isteyen etkinliklerde koruyucu önlemler alınmalıdır³².

2.5.3. Beden Eğitimi Uygulamaları

Takım oyunları ve yarışmalar düzenlenmeli, kız-erkek karma takım oyunlarına yer verilmelidir. Beceriklilik, hareketlilik, çabukluk ve seviyeye uygun kuvvet ve dayanıklılık alıştırmaları yaptırılmalı ve halk oyunları, danslar, gezi ve izcilik etkinliklerine yer verilmelidir.

Spor dallarında tekniğe son biçim verilerek, hareketlerde akıcılık sağlanmalı ve iyi duruş alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Ara dinlenmeli olarak çalışmaların süresi 50-60 dakikayı geçmemelidir. Özel ilgileri göz önüne alınmakla birlikte, çok yönlü gelişmeleri sağlanmalı, sık sık sağlık denetimi yapılmalıdır.^{5,32}

2.5.4. 17 - 18 Yaş Grubu Gelişim Özellikleri

Kızlar gelişimini tamamlamış, erkeklerde vücut bölümleri arasında denge kurulmuştur.

Kalbin gelişimi damarlara göre daha yavaş seyreder. Uzun süreli ve aşırı yüklenmelerde yorulma olur. Sinir, kas, eklem koordinasyonu sağlanmış, dikkat süreleri uzamıştır.

Aşırı büyümeden dolayı, çekinme ve üzülmeye söz konusu olabilir. Yetişkinliğe özgü cinsel gelişim sürer. Kızlar erkeklerden 1-2 yıl öndedir. Olayları yorumlama ve yargılama yeteneği gelişmektedir.

Objektif davranmaya değer verir, grup içerisinde uyumlu olmaya özen gösterir, görev ve sorumluluk yüklenir. Kendisini ve ailesini ilgilendiren konularda karar verebilir. Özel yetenekleri ise ortaya çıkmaya başlamıştır.^{5,32}

2.5.5. Bu Dönemdeki İlgisi ve İhtiyaçlar

Erkekler güçlü, kızlar çekici ve güzel görünme eğilimindedir. Spor yarışmalarında derece almaya özenir ve hareketlidir. İyi dinlenmesi ve beslenmesi gerekir.

Karşı cinse ilgi üst düzeydedir. Kız-erkek karma etkinliklerden hoşlanır. İlgisi alanlarını geniş tutmaya ve bu alanda etkili olmaya özen gösterir. Büyük gibi davranmayı ve özgün olmayı ister.

Beden eğitimi ve spor alanında teknik ve taktik ayrıntılara girer. İyi sporcuları örnek alır, onlara ulaşmaya çalışır.^{5,32}

2.5.6. Beden Eğitimi Uygulamaları

Takım oyunlarında ve spor alıştırmalarında teknik ve taktik ayrıntılara, karma ritmik etkinlikler, halk oyunları, dans ve izcilik uygulamalarına yer verilmelidir. Yaratıcılığı desteklenmeli, verimliliğin süreklilik sağlayabilmesi için gerekli açıklama yapılmalıdır. Beceriklilik, hareketlilik, çabukluk ve hız alıştırmaları üst düzeyde yapılabilir. Kuvvet ve dayanıklılık alıştırmaları, erkeklerde tam yüklenme ile yapılmamalıdır^{5,32}.

Çocuk ve gençlerin kaldırdıkları ağırlık açısından yapılan gözlemlerde; 8-9 yaşlarındaki çocuklar, ortalama olarak kendi vücut ağırlıklarının 1/3'ünü tek kolla kaldırıp birkaç adım atabilirken, bu değer 12-13 yaşında iki katına, 16 yaşında gencin vücut ağırlığına yükselmiştir. Bu nedenle kas kütle, kuvvet, güç ve süratle dayalı sporlarda gelişim yaşa bağlı olarak yavaş olmaktadır. Bu sporlarda çocukları gereğinden fazla zorlayarak erken başarı sağlama eğilimi, çocuğun normal büyüme ve gelişmesini etkileyebilecek, sağlığını tehlikeye atacaktır.³⁵

Cinsiyetler arasındaki farklılık 14-17 yaşları arasında çok büyüktür. 14 yaşındaki bir kız çocuğunun olgunluk dönemi kuvvetinin %75'ini kazanmış olduğu görülürken, aynı yaştaki erkek çocuğun kendi olgunluk çağı kuvvetinin ancak %60'ına erişebildiği belirlenmiştir. Erkekler kuvvette en büyük gelişim hızına 13-15 yaşları arasında erişmektedir. 11 yaşında ise en düşük orandadır. Aynı yaştaki kızlarda ise en yüksek düzeydedir.³⁴

2.6. Çocuk ve Gençlerde Spora Başlama Dönemleri

Çocuk, doğası gereği, gücünü akranları arasında denemek ister, yarışmaktan zevk alır. Bunu gerçekleştirmekte ailenin onu desteklemesi beklenir. İkinci yakın çevresi olarak okullarda düzenlenen yarışmalarla, değişik spor dallarında yetenekli

çocuklara kendilerini deneme şansı verilmelidir. Hatta verimliliğe (performansa) yönelik değişik uygulamalarda çocuğun dayanıklılık, sürat, beceri ve hareketlilik gibi özellikleri ile spor sevgisi de geliştirilmelidir.³⁴

Sporun tüm dalları insan sağlığı için faydalıdır. Zaman ve yaş ortamı göz önünde bulundurularak sistemli ve bilimsel yapılan spor, sağlık için faydalıdır. Spor yapmanın yaşı yoktur. Spor, bedeni ve ruhi kabiliyetleri düzenli, dengeli olarak geliştirmek ve gereğinde en iyi şekilde faydalanabilmek için yapılmalıdır.

Performans sporu bir yana, günümüz yaşam kavramında, çocuğun dengeli ve sağlıklı gelişimi için düzenli spor yapmanın önemli bir yeri vardır. Çocuğun ergenlik öncesi ve sonrası düzenli olarak yaptığı spor etkinlikleri, sağlıklı bir fizik yapısının gelişmesini sağlarken; genç yaşlarda fizik yapının bozulmasını geciktirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bilindiği üzere, büyümenin en hızlı olduğu çocukluk devresi, insan vücudunun en fazla değişikliğe uğradığı dönemdir. Bu dönem aynı zamanda, insan vücudunun zararlı çevresel etkenlerden de en fazla etkilendiği çağdır. Zararlı kabul edilen çevresel etkenler, hatalı ve yetersiz beslenme, hastalıklar, kötü sosyo - psikolojik etkenler ve yetersiz sportif etkinliklerdir. Bu etkenler bir arada olduğu zaman, büyüme ve gelişme yeteri kadar olmamakta ve kişi genetik olarak sahip olduğu fiziki yapıya ulaşmamaktadır. Bunun sonucu olarak, kişi yetişkin çağı geldiği zaman daha kısa boya, daha kötü solunum, dolaşım v.b. sistemlere sahip olabilmektedir. Yukarıda sayılan etkenlerden spor; çocuk yaşta beri yapılmamışsa, yetişkin çağa gelindiğinde, yapılan antrenmanla kişinin sahip olduğu bir takım kapasite potansiyelinin sonuna kadar geliştirilmesi mümkün olmamaktadır. Yapılan gözlemlerde, okul çağında çocuklara düzenli olarak yaptırılan sporun, daha genç yaşta güncel yaşamın bir parçası olarak alışkanlık haline gelecek şekilde benimsenebildiği görülmektedir. Genç yaşlarda, düzenli spor yapma alışkanlığının kazanılması zor olmaktadır. Bu nedenle, sağlıklı olmak için erken yaşta spor yapmanın son derece önemli olduğu kabul edilmektedir.³⁵

Başarılı sporcu yetiştirmek için gerekli olan ölçütlerden en önemlileri; "spora başlama yaşı", "spora karşı ilginin uyandırılması" ile "kişisel özellikler" dir. Bunun için de en ideal ortam ortaöğretim kurumlarıdır. Yapılan araştırmalarda spora başlama yaşları şu şekilde tespit edilmiştir.³⁶

3 yaşında, her türlü zeminde yürüme, 4-5 yaşında, kayak, yüzme, bisiklet, buzda patinaj, 6-7 yaşında, mini basketbol ve voleybol, jimnastik, tırmanma, atletizm, eskrim, buz pateni, 8-9 yaşında, futbol, basketbol, voleybol, hentbol, atıcılık, tenis, golf, atletizm (atma ve atlama dalları), masa tenisi, güreş, sürat koşuları, mücadele sporları, ruletli patinaj, 10-11 yaşında, kano, kürek, bisiklet, suya atlama, 12-13 yaşında, boks, golf, halter, judo, 14-15 yaşında, havacılık, spor çalışmaları, 16-17 yaşında, su topu, ve 18-19 yaşında, paraşütçülük sporları için yarışmalara başlanabilir.^{35,36,37}

Tablo 1. Değişik özelliklere sahip bazı spor dallarında başlama yaşları.³⁵

Spor Dalı	Başlama Dönemi	Hazırlık Dönemi	Özel Çalışmalar Dönemi
Yüzme	5-8	9-14	15 yaşından itibaren
Jimnastik, kano, trampolin, buz pateni vb.	7-12	13-16	17 yaşından itibaren
Genellikle çabuk kuvvet isteyen spor dalları: Sürat koşuları, halter, bisiklet, uzun mesafe koşuları	10-12	13-17	18 yaşından itibaren
Genelde dayanıklılık isteyen spor dalları: Kürek, bisiklet, uzun mesafe koşuları	12-15	16-18	18 yaşından itibaren
Genellikle kompleks olup, bedensel güç gerektiren dallar: Mücadele sporları	10-13	14-17	18 yaşından itibaren

2.7. Okullarda Ders Dışı Etkinlikler

"Okullarda, ders dışında, eğitimin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda, kişiliklerini geliştirmek için, okul yönetiminin bilgisi ve öğretmenin rehberliği altında yapılan planlı, programlı, düzenli çalışmalara, ders dışı etkinlikler"³⁸ denilmektedir.

Okullarda dersler, öğretim programlarına ve öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre yapılırsa da, bunların ulaşamadığı noktalar olabilmektedir. Özellikle öğrencilerin, bilhassa mesleki kişiliklerinin gelişmesine yardım edecek bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırmak, ders dışı etkinliklerle gerçekleşmektedir. Ders dışı etkinlikler, eğitimin genel amaçlarından önemli bir kısmını gerçekleştirmede bir araç olarak kullanılmaktadır.³⁸

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 06 Haziran 1983 ve 2140 sayılı Tebliğler Dergisi, "İlkokul, Ortaokul, Lise ve Dengi Okullar Eğitimi Çalışmalar Yönetmeliği"nde belirtildiği gibi, ders dışı faaliyetlerin amaçları:

Madde 5; Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak, öğrencilerin, Atatürk inkılap ve ilkelerine, Anayasa'nın başlangıcında ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk olmanın gururunu duyan, vatan ve milletini seven; milli, ahlaki ve insani değerlere sahip; demokrasi ilkelerini benimsemiş; yapıcı, yaratıcı; hür ve ilmi düşünce ve sorumluluk duygusuna sahip kişiler olarak yetişmelerine, milli ve sosyal hayata etkin bir şekilde katılabilmelerine yardımcı olabilmek için öğrencilere:

Kendilerini anlayabilme, yeteneklerini geliştirebilme ve toplum yaranna kullanabilme; planlı çalışma alışkanlığı kazanabilme; ferdi girişimde bulunup bunu başaran ile sürdürebilme; yeni durum ve ortamlara uyum sağlayabilme; kendine ve başkalarına güvenebilme; boş zamanlarını yararlı bir şekilde değerlendirebilme; başkalarını istek ve dikkatle dinleyebilme; kendi görüşlerini başkalarına etkili bir şekilde anlatabilme; farklı görüş; anlayış ve çalışmaları hoşgörü ile karşılayabilme; sosyal ilişkilerinde anlayışlı, saygılı ve ölçülü olabilme; grupca verilen görevleri tamamlamak için istekli çalışabilme ve gruba karşı sorumluluk duyabilme; ferdi olarak veya gruplar halinde, çevresindeki sorunlarla ilgilenebilme, bunları çözücü nitelikte projeler geliştirebilme ve yürütebilme; davranışlarını kazanmalarına katkıda bulunmak gibi bir çok genel amaçları içermektedir.

Yine dokuzuncu bölümünde Beden Eğitimi ve Spor ile ilgili çalışmalar hususunda, (madde 125); öğrencilerin bir bütün halinde gelişmelerine imkan vermek,

bedeni ve ruhi yönlerden dengeli ve sağlıklı bir kişiliğe sahip olmalarını sağlamak ve boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirme alışkanlığı kazandırabilmek için, okullarda öğrenci seviyelerine göre çeşitli beden eğitimi çalışmalarına yer verilir.

Madde 126; "Her öğrencinin sağlık durumu ve kabiliyeti ölçüsünde beden eğitimi çalışmalarına ve bir spor faaliyetine katılması sağlanır"³⁹ denilmektedir.

Ders dışı etkinliklerin amacı onun eğitsel değeri ile ilgilidir. Yukarıdaki amaçların her biri, eğitsel birer değer taşır. Onların gerçekleşmesi, eğitsel değeri ortaya koyar.

Ders dışı etkinliklerin eğitsel değeri üç noktada toplanır:

- Klasik yani donmuş eğitim programlarının yetersizliğini gidermek,
- Öğrencilerin bedensel ve ruhsal gereksinimlerini, yaşamsal sorunlar üzerinde yaparak ve yaşayarak öğretmek,
- Öğrencilerin kişiliklerini geliştirerek, onların kendi kendilerini ifade etmelerine, sorumluluk ve önderlik gibi iyi niteliklerini geliştirmeye fırsat vermek ve boş zamanlarını iyi geçirmelerini sağlamak.

Yine ruh hekimi Sinney K. Smith, ders dışı etkinliklerin en önemli değerinin, çocuğun ruh sağlığını düzeltici etkiler yaptığı şeklinde ortaya koymuştur.³⁸

Ders dışı etkinlikleri, öğrencilerin tamamen kendi istekleri doğrultusunda katıldıkları müzik, resim, tiyatro, spor, halk oyunları, fotoğrafçılık, sağlık ve temizlik kolları vb. gibi bir çok faaliyetleri kapsamaktadır. Bu tür faaliyetler, gelişme çağında kazanılan bu yetenek ve beceri gibi güzel alışkanlıklar, okul sonrası ileri yaşlarda da yönlendirici nitelikte olumlu etkiler yapmaktadır. Dolayısıyla eğitimin genel amaçlarından önemli bir kısmı da yerine getirilmiş olmaktadır.

2.8. Okullarda Ders Dışı Sportif Etkinlikler

Ders dışı sportif etkinlikler adıyla ele alınan konu, eğitimin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu boyut, haftalık öğretim programı içinde yer alan derslerin öğretimi dışında kalan zaman içinde, öğrencilerin, sportif etkinlikler yoluyla eğitimlerini devam ettirmesidir.⁴⁵

Türkiye’de okullardaki ders dışı faaliyetler, özellikle ve ağırlıklı olarak spor üzerine yoğunlaşmıştır.⁴³ Beden eğitimi ve spor faaliyetleri, kişilerin bedeni, ruhi ve zihni yönlerden sağlıklı gelişmelerini sağlayan, bu alanda kazandıkları bilgi, beceri ve iyi alışkanlıklar yoluyla, dürüst, centilmen ve güzel ahlaklı olmalarında büyük rol oynayan faaliyetlerdir.

Dünyadaki bütün gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spor yaklaşımları, eğitimin bütünlüğü içerisinde sağlıklı bir toplum yetiştirmektir. Toplumumuzun bir çoğunun örgün ve yaygın eğitim programlarından geçtiği ülkemizdeki her tür ve derecedeki okullarda eğitim gören yaklaşık “on dört milyon”⁴⁰ öğrencinin, beden eğitimi, spor, izcilik vb. gibi faaliyetler yoluyla bedenlen, ruhen, fikren, sağlıklı, üretken, nitelikli bir toplum için eğitilmeleri, bugünkü eğitim anlayışının vazgeçilmez ilkelerinden biri olmaktadır.

Özellikle en hareketli dönemi yaşayan ve sonsuz enerji ile dolu olan gençlerin, enerjilerini boşaltacak, streslerini giderecek etkinliklerin başında ders içi ve ders dışında uğraşabilecekleri spor gelmektedir.

Ders içi ve ders dışı sportif etkinlikler özellikle çocuk ve gençler için büyük önem taşır. Ruhsal açıdan da boşa akıp giden zaman çocuklara, gençlere ve dolayısıyla topluma zarar verir. Ders dışında kalan zaman, iyi değerlendirilmediğinde sıkıntı yaratır. Özellikle ortaöğretim gençliğinin, olumsuz zararlı arkadaş grupları içine girmesine, kahvehaneye, oyun salonlarına gidip kumar oynamalarına, alkol, uyuşturucu madde kullanmalarına, ruhsal bozukluklara, hastalıklara, türlü suçlar işlemelerine neden olur. Bu

nedenle gençlerin, derslerinin dışında kalan boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebileceği spor ortamı oluşturulursa, bilgi, beceri ve kabiliyetleri artacağı gibi, kötü ortamlardan da uzak kalmaları sağlanmış olacaktır.

Kitlelere sporu yaymak için kullanabileceğimiz tek alan okullarımızdır⁴¹. Bugün amatör spor camiasının % 80'ini eğitim kurumları oluşturmaktadır⁴² Öğretim kurumlarımız, okullarda beden eğitimi, spor faaliyetlerini eğitim ve öğretimin etkin bir aracı olarak yaygınlaştırırken, ülkemizin dünya genelinde spor yarışmalarında başarılı olması için de önemli bir kaynağı oluşturacaktır. Sporda dev atılım yapan ülkeler ile aramızdaki farkı kapatmak için, konuya bilinçli ve sistemli yaklaşmak gerekmektedir.⁴⁴ Nitekim Kanada ve Doğu Almanya gibi sporda başarı sağlamış ülkeler, spor sistemlerini, herkese spor yaptırmak felsefesiyle okul sporları üstüne kumuş ve okul sporlarında elit sporcuları yetiştirerek, bugünkü başarıyı elde etmişlerdir.⁴⁶ Sporcu piramidinin tabanı da tamamen okullarımız bünyesi içersindedir. Temel spor bilgilerinin verilmesi, üstün yetenekli sporcuların tespit edilmesi bu kurumlarımızda gerçekleşecektir. Bu da okullarımızda uygun bir spor ortamının oluşturulmasıyla mümkün olacaktır. "Burada asıl amaç" elit sporcu yetiştirmek değil, elit sporcuyu oluşturan geniş tabanlar oluşturmak, "sağlıklı bir toplumun sağlıklı, mutlu, yapıcı, yaratıcı çalışkan bireylerini yetiştirmek" için atılımı yüksek düzeyde tutmak olmalıdır.⁴¹

Gökçe tarafından ortaöğretim gençliği üzerinde yapılan bir araştırmada; devlet liselerinde okuyan öğrencilerin %36,3'ünün devletten bekledikleri hizmetlerin başında, spor imkanlarından yararlanma ve spor organizasyonlarının düzenlenmesi gelmektedir. Spor faaliyetlerinin okullarda örgütlenmesini isteyenlerin oranı %53.5 olarak bulunmuştur. Yine bu araştırma, erkeklerin %14.6'sının, kızların da %1.1'inin serbest zamanlarında okullarında spor yaptıklarını ortaya koymuştur.⁴⁷

Elit düzeyde spor yapan sporcular üzerinde yapılan bir araştırmada, spora başladıkları dönemde okullarında ders dışı sportif faaliyetlerin yapılıyor olması

%83.99 ve bu faaliyetlerin öğrencilerin % 62.71' i tarafından spora başlamada etkili olduğu, yine kulüplerin spora yönelmede ne denli etkili olduğunu tespit edebilmek için sorulmuş soruda deneklerin % 61.67' sinin böyle bir ilişkinin varlığından söz ettikleri görülmüştür.⁵⁰

Öğrencilerin sadece ders içi çalışmalarla, beden eğitimi ve sporun amacına uygun derecede eğitilmeleri mümkün değildir. Bu bakımdan okullarda ders dışı faaliyetlere büyük önem ve ağırlık verilmeli, bu faaliyetler dersin devamı ve bölünmez bir parçası olarak düşünülmesi ve değerlendirilmelidir³².

Okul sporlarının genel amacını belirtecek olursak; beden, fikir ve ruh sağlığını, öğrencilerin; çalışkan olma, kendine güven, çabuk karar verme, dürüst, kontrollü ve disiplinli olma yeteneklerini, cesaret ve mücadele gücünü, sağlıklı yaşam alışkanlıklarını kazandırmak ve spor alanlarında kazanılan iyi alışkanlıklar sayesinde; vatan, millet sevgisi, millî birlik ve beraberlik duygularını geliştirmektir³².

Yine, ilköğretim, ortaöğretim kurumları spor yarışmaları talimatında (madde 2) belirtilen amaçları eklediğimizde, ders içi ve ders dışı etkinlikler daha da büyük anlam taşımaktadır.

Genel eğitimin önemli bir bölümünü oluşturan beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin; ilk ve ortaöğretim kurumlarında özendirilmesi, yaygınlaştırılması; ülke sporuna kaynak oluşturan öğrenci sporcuların teşvik edilmesi ve yeteneklerinin geliştirilmesi; okul, il, ülke ve uluslararası yarışmaların; uluslararası oyun ve yarışma kavramları, Millî Federasyonlarımızca kabul edilen usullere göre eğitimin bütünlüğü ilkesi çerçevesinde yürütülmesi³² şeklinde amaçları içermekle birlikte, daha bir çok faydaları içeren her spor dalının öğrenciler üzerinde genel ve özel amaçları da bulunmaktadır.

Ayrıca burada ders dışı spor faaliyetlerinin önemini özetleyecek olursak;

- Genel eğitimden beklenen amaçların bir kısmı bu yolla gerçekleşir.

- Çocuk ve gençlerin bedensel, sosyal ve duygusal gelişmelerine yardımcı olur.
- Akademik başarının ve disiplinin artmasını sağlar.⁴⁸
- Öğrencileri kötü alışkanlıklardan korur.
- Yeni kabiliyetlerin ortaya çıkmasını sağlar.
- Dostluk ve arkadaşlıkları pekiştirir, birlik ve beraberliği güçlendirir.
- Okulların tanıtılmasına yardımcı olur.
- Öğrenciyi hayata hazırlar.
- Yasalara saygılı olmayı öğretir. Toplum kurallarına uyumu sağlar.
- İyi davranış, dengeli beslenme, sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazandırır.
- Spor disiplini ve spor ahlakını geliştirir.
- Herkes için spor'un en emin kaynağıdır.
- Kulüplerin, milli takımların sporcu kaynağıdır.
- Vatan ve millet sevgisini artırır.
- Öğrenciyi kendini tanıma ve tanıtma fırsatı verir.
- Öğrenciyi spora özendirir, spora başlamaya fırsat ve cesaret verir.
- Ülke sporunun temelini teşkil eder;³² yetenek seçimi ve geliştirilmesini sağlar.⁴⁸

- İsteyerek seçtiği sportif etkinliklerde serbest zamanını olumlu bir uğraşı ile değerlendirmiş olacağı,³²
- Sporcu öğrencinin, okul, aile ve yaşanılan çevredeki diğer insanlar tarafından tanınacağı ve bunlardan mutluluk duyacağı,
- Sportif etkinlikler içinde okulunu en iyi biçimde temsil ederek, sporcu arkadaşları ile birlikte belirli görevleri yerine getirmiş olmanın sevinç ve gururunu yaşayacağı⁴⁵ söylenebilir.

Yine, kendine güvenme, moral, eğitimi, kardeşçe mücadele yeteneği, dayanışma ve paylaşma isteği, toplu hareket, organizasyon, işbirliği yapabilme, galibiyet veya mağlubiyeti dostça, olağan karşılama alışkanlığı gibi sayabileceğimiz daha bir çok yetenek ve beceriler de kazandırmaktadır.⁴⁹

Eğitim kurumlarımızda, sportif etkinliklerde, istenilen amaca ulaşılabilmesi için, spor tesisi, araç-gereç, malzeme, bilimsel antrenman ve yöntemleri en iyi şekilde kullanabilen ve sporu sevdirebilecek azimli, özverili, beden eğitimi öğretmenlerine veya çalıştıncılara, spor yapmaya istekli sporcu öğrencilere, iyi bir spor organizasyonuna, en zor şartlarda bile, okul ve çevrenin tüm imkanlarını seferber ederek, sportif faaliyetlerin aksatılmadan yürütülmesine ortam hazırlayabilecek, sporun faydalarına inanmış yöneticilerin bulunduğu bir spor ortamına ihtiyaç duyulduğu da bilinen bir gerçektir.

2.9. Okullarda Spor Organizasyonları ve Genel Esasları

2.9.1. Organizasyon

Organizasyon, "Belirli görev ve işleri eş güdümlü bir bütün olarak ilişkilendirme tekniğidir." Bu tanımdan anlaşılacağı üzere, bir etkinlikte yapılacak işlerin belirlenmesi, gruplara ayrılması, işleri gerçekleştirecek kişi ve gruplara bu işleri gerçekleştirebilmeleri için yetki ve sorumlulukların dağıtılması, gruplar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi, organizasyon kavramının temelini oluşturmaktadır.⁵²

2.9.2. Spor Organizasyonu

Spor Organizasyonu: Spor yarışmaları ile sportif amaca yönelik olarak düzenlenen seminer, toplantı, kurs, panel, kamp ve benzeri her türlü spor faaliyetlerinin, en iyi şekilde sevk ve idaresi ve sonuçlandırılması için bir program dahilinde yapılan çalışmalardır.⁵³

Spor organizasyonları, ilköğretim, ortaöğretimde, ders içi, ders dışı spor faaliyetlerinden, üniversiteiçi ve üniversitelerarası spor faaliyetlerine, amatör spor kulüplerinden, profesyonel tüm spor faaliyetlerine, ülkelerin her bir spor dalı federasyonundan, uluslararası olimpiyatlara kadar ve her türlü spor toplantılarından, sporla ilgili konferans, seminer, panel, kurs, vb. gibi... resmi ve özel gönüllü ve zorunlu olarak yapılan küçük büyük tüm faaliyetleri kapsamaktadır. Bütün bunlar ise ayrıntılı bir planlamayı gerektirmektedir. Bir spor organizasyonunun büyüklüğü veya küçüklüğü organizasyonun genel tanımını asla değiştirmez. Çünkü bütün spor faaliyetleri benzer ilke ve prensipler ile temel esaslara uygun tekniklerle düzenlenmektedir. Bir başka ifadeyle, spor faaliyetlerinin etkin yönetimi, organizasyonun büyüklüğüne bağlı değildir. En önemli aşama ve sporcular açısından son sayılabilecek ayak olan, yarışmaların aksamadan

yapılabilmesi için gereklidir.⁵² Sportif organizasyonlarda gerekli vazgeçilmez temel unsurlardır. Spor tesislerinin mevcut durumu, basın ve yayın ile haberleşme sistemi, ulaştırma hizmetleri, güvenlik tedbirleri, gıda maddeleri durumu, sağlık hizmetleri, otel, motel ve pansiyon ile diğer varılma tesislerinin durumu, sosyal tesislerin durumu, yetişmiş insan unsuru, (teknik eleman, hakem ve diğer personel) mali kaynak, araç, gereç ve malzeme durumu vb. gibi.⁵³ meydana gelecek en ufak bir aksaklık, sporcu performansını doğrudan etkileyecektir. Katılımcıların yıllar boyu hazırladıkları, kendilerinden başka diğer bütün faktörleri en az etkileme seviyesine indirmeye çalıştıkları bir ortamda, organizasyon aksaklığı, bu dinamikliği ve çabayı boşa çıkartacaktır. Bunun için hizmet, kapsam, amaç ve planlama bakımından yoğun bir faaliyeti, bunun asgari düzeyde gerçekleşmesi ise iyi bir planlı çalışmayı gerektirir.⁵²

Sportif faaliyetler belli amaçlara ulaşabilmek için yapılmaktadır. Sportif organizasyonların temel amaçları genel ve özel olmak üzere iki başlık altında toplanabilir.

2.9.2.1. Spor Organizasyonunun Genel Amaçları

Bir kamu hizmeti olarak, sağlıklı bir toplum yetiştirmesine katkıda bulunmak, spor yoluyla bütün vatandaşlara fırsat eşitliği sağlamak, spor dallarını tanıtmak ve yaymak, uluslararası spor alanında her yönden başarılı olacak sporcu ve diğer spor elamanlarını yetiştirebilmek amacıyla organize edilmektedir.

2.9.2.2. Spor Organizasyonunun Özel amaçları

Maddi kazanç sağlamak, propaganda yapabilmek, politik üstünlük sağlamak ve reklam amacıyla organize edilmektedir.^{52,53}

Ancak, yukarıda belirttiğimiz genel ve özel amaçlar resmi ve özel karşılaşmalar için ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Çünkü, resmi spor yarışmaları yıllık programlara uygun olarak düzenlenmekte olup, yukarıda belirtilen genel amaçlar ile bu spor faaliyetinin organizasyonundan elde edilmesi hedeflenen özel amaçlara ulaşabilmek daha sonra düşünülmektedir.^{52,53}

Spor alanında sunulan her türlü hizmet ve faaliyetler, bütün vatandaşların ve okullardaki öğrencilerin eşit oranda yararlanabileceği organizasyon içinde düzenlenmelidir. Böylece sağlıklı bir toplumun yetişmesine katkıda bulunurken, spor yoluyla okulun tüm öğrencileri ve vatandaşlar için fırsat eşitliği sağlanmış olunacaktır.

2.9.2 3. Spor Organizasyonunun Aşamaları

Bütün sportif faaliyetler, organizasyon tekniği içinde ve belli ilke ve prensiplere uygun olarak üç safhada ele alınıp planlanmalı, faaliyetler buna uygun sevk ve idare edilmelidir.⁵³

1. Faaliyetler öncesi yapılacak işler; spor faaliyetlerinde planlama aşamasından, faaliyetin başlangıcına kadar uygulanacak işler bu safhada ele alınıp değerlendirilmelidir. Hizmetler öncelik ve önemine göre sıralanmalı, yapılış, bitiriş zamanlamaları bir takvim ve zaman programı içerisinde takip edilmelidir.

Yapılacak işleri genel hatlarıyla sıralayacak olursak:

Her tesisin bakım onarımı yapılarak hazır hale getirilmeli, gerekirse yeni tesisler yapılmalıdır. Faaliyetin genel bir programı hazırlanıp, hangi hizmetin nerede yapılacağı burada belirtilerek görülebilecek bir yere asılmalıdır.

Organizasyon içinde yer alacak uygun personel bu safhada tespit edilmeli, talimatlar hazırlanmalıdır. Davet mektupları yazılmalı, mali ve idari diğer tüm işler zamanında halledilmelidir.

Her türlü haberleşme ağı ve yeme, içme, barınma hizmetlerine ait bütün hazırlıklar yapılmalıdır. Olabilecek değişiklikler anında duyurularak, aksaklıklar giderilmelidir.

Hizmetleri yürütecek organizasyon komitesine bağlı alt hizmet komiteleri kurularak hazırlıklarına başlamalıdır. Bütün ön hazırlıklar bu dönemde yapıp, tamamlanıp ve takip edilerek programlar önceden gönderilmelidir.⁵³

2. Faaliyetler sırasında yapılacak işler; organizasyonun en önemli safhasını oluşturmaktadır. Önceden hazırlıkları eksik yapılan ve bu safhada gerekli olan hazırlıklar zamanında tamamlanmalıdır.

Bu dönemde yapılacak işlerden bazıları şöyle sıralanabilir:

İştirakçilerin yeme, içme ve barınma ihtiyaçları için gerekli olan tesisler hazır halde olmalı, faaliyete geçmesi sağlanmalı ve spor faaliyetleri için spor tesisleri, toplantı, kurs veya benzeri etkinlikler için diğer tesislerin bütün hazırlıkları bitmiş, faaliyete geçmeleri sağlanmış olmalıdır.

Her türlü personel hizmet alanlarında hazır bulunmalı, açılış ve kapanış programları bu dönemde yapılmalıdır. Tüm ihtiyaçlar tamamlanarak hizmetlerin sevk ve idaresi sağlanmalı ve gerekli her türlü araç, gereç, malzeme hazır bulundurulacak kullanılabilir hale getirilmelidir.⁵³

3. Faaliyetler sonrası ise; bütün tesislerin bakımı, onarımı tekrar yapıp, daha sonraki faaliyetlere hazır hale getirilmeli ve faaliyetlerle ilgili her türlü doküman değerlendirilerek, sonuçlandırılmalıdır.

Faaliyetlerin kesin hesapları çıkartılmalıdır. Kapanış programının yapılmasından sonraki bu safhada, bütün çalışmalar eksiği fazlasıyla rapor haline getirilerek,⁵³ bir sonraki sportif organizasyonlar için hazır hale getirilmesi, örnek teşkil etmesi bakımından önem kazanmaktadır.

Bütün bu faaliyetlerin sevk ve idaresinden birinci derecede sorumlu olması gereken kurum, kuruluş ve kişiler belirlenmelidir. Daha sonra da bunlardan organizatörlerce bir organizasyon komitesi veya icra komitesi tespit edilir. Bu komitelerde, organizasyonun büyüklüğüne göre, spor konusunda bilgili, şehrin önemli ve etkili kişilerinin yer alması sağlanmalıdır.^{52,53}

Daha sonra organizasyon komitesi, (sağlık, ulaştırma, mali işler, teknik, idari, haberleşme, yedirme ve barındırma, güvenlik, sosyal ve kültürel, açılış, kapanış ve protokol vb. gibi...) alt komiteleri oluşturarak, çalışma alanında bilgi sahibi kişiler arasından başkan seçmelidir. Başkanların da, kendi komitesinde çalışmasında yarar gördüğü personeli bizzat kendilerinin seçmesi, hizmetlerin daha iyi şekilde işlemesi bakımından önem kazanmaktadır^{52,53}.

Sportif faaliyetlerin önemine ve büyüklüğüne göre yukarıda belirtmiş olduğumuz komitelerin sayısı çoğaltılabileceği gibi konuları da duruma göre ayrılıp birleştirilebilir.⁵³

Yukarıda belirtmiş olduğumuz genel ilke ve prensipler bilinmesi gerekli önemli hususlardır. Okulların okuliçi, okullararası (mahalli), grup, yanfinal ve Türkiye birinciliği yarışmaları ile milletlerarası yarışmalara hazırlanıp katılabilmek, yukarıda belirttiğimiz genel ilke ve prensipler doğrultusunda bir hazırlığı gerektirmektedir.

Bu ilke ve prensiplerden hareket edilerek okuliçi ve okullararası düzenlenen tüm sportif organizasyon ve yarışmalar daha düzenli hale getirilebilir.

2.10. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Sportif Çalışma, Yarışma ve İlgili Genel Esaslar

2.10.1. Sportif Çalışma ve İlgili Genel Esaslar

Öğrencilerin yalnızca beden eğitimi dersinde, beden eğitimi ve sporun amaçlarına uygun, yeterli gelişme ve eğitime ulaşmaları imkansızdır. Bu nedenle okul içinde ders dışı spor faaliyetlerine büyük önem ve ağırlık verilerek, dersin devamı ve bölünmez parçası olarak düşünülerek, bu çalışmalar bütün öğrencilerin katılımına imkan verecek biçimde düzenlenir ve yürütülür.⁴⁴

Okullarda bu organizasyonların düzenli ve sistemli bir şekilde yürütülebilmesi için, Milli Eğitim Bakanlığı'nca yürürlüğe konulan "Okul Spor Kolları Yönetmeliği" 01.04.1991 tarih ve 20832 sayılı Resmi Gazete ile 13.05.1991 tarih ve 2336 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan hükümlere uygun olarak bir spor kolu kurulur.⁴⁴ Okulun bütün öğretmen ve öğrencileri spor kolunun tabii üyesidir. Spor yarışma ve çalışmalarını için okul müdürü, başta beden eğitimi öğretmeni olmak üzere bütün öğretmenlere görev verebilir.^{32,44,54}

Yine 06 Haziran 1983 tarih ve 2140 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan .ilk, orta, lise ve dengi okullar "Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği"nde³⁹ belirtilen tüm beden eğitimi ve sporla ilgili eğitici çalışmalar "Spor Kolları Yönetmeliği"ne göre yürütülmektedir.

Çok geniş bir uygulama alanı olan ders dışı faaliyetlerin okulun bünyesi içerisinde gerektiği gibi yürütülebilmesi için okul müdürlerine ve beden eğitimi öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir Spor Kolunun işleyiş ve faaliyet alanları ile ilgili bütün ayrıntıların yer aldığı "Okul Spor Kolları Yönetmeliği"ndeki yönetim ve işleyiş mali hususlarla ilgili maddelerdedir.³² Okulların eğitim ve öğretime başlamasıyla birlikte 15 gün içinde sınıf spor kolu temsilcileri ve branş kaptanları, branş kaptanları arasından seçilen okulun genel kaptanı belirlenir

Okul müdürünün çağrısı üzerine genel kurul (Okul Müdürü, Beden Eğitimi derslerini yürüten öğretmenler ve sınıflardan seçilen birer spor kolu temsilcisi) toplanarak, bir önceki öğretim yılına ait faaliyet raporunu inceleyerek değerlendirir. Spor kolu yeni yönetim kurulu üyelerini seçer. Yeni öğretim yılı için dilek ve temennilerde bulunur. Spor kolunun faaliyetlerini genişletmek ve amaçlarını gerçekleştirmek için okulun her türlü imkanlarının seferber edilmesine yardımcı olur. Genel kurul ayrıca ikinci dönemin ilk haftasında yine toplanır. Genel kurula okul müdürü başkanlık eder. Olmadığı durumlarda görevlendireceği bir yetkili başkanlık eder.⁵⁴

Yönetim kurulu aşağıda belirtildiği şekilde oluşmaktadır:

Madde:11: Öğretmenler kurulunca, beden eğitimi öğretmenlerinden seçilen 3 öğretmen ile bunların arasından seçeceği bir başkan ve spor kolu genel kurulunca gösterilecek adaylar arasından seçilen 8 öğrenciden teşekkül eder. Yönetim kurulu ayda bir toplanır. İlk toplantı, okulun açıldığı ilk 3 hafta içinde yapılır. İlk toplantısında, genel sekreter, sayman ve malzeme koruyucularını seçer. Yönetim kurulu, genel kurulun görüşünü de alarak, spor kolunun yıllık çalışma programını ve bütçe taslağını hazırlayarak, okul müdürünün onayından sonra derhal uygulamaya sokar.^{32,54}

Yönetim kurulunun görevlerine (Madde 14) değinecek olursak:

Sınıflar arası yarışmaları programa bağlar ve uygulanmasını sağlar. Her yıl; yıllık faaliyet programları ile lig heyetince gönderilecek program ve emirlere göre okul çalışma programlarını yapar, okullar arası yarışmalarda okulun katılacağı spor branşı ve kategorileri tespit eder, okul müdürünün onayına sunar ve ilgililere duyurur. Yıllık çalışma programının bir örneğinin Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bir ay içinde gönderilmesini sağlar. Okullar arası spor faaliyetlerinin istenilen biçimde düzenlenmesine katkıda bulunur. Halk oyunları, eğlenceli oyunlar, müzikli veya müziksiz jimnastik ve spor gösterileri ile gelir getirici diğer faaliyetler düzenler, yapılacak harcamalar için karar verir. Özel spor yarışmaları, inceleme gezileri ve spor gelişim kampları düzenler. Spor disiplinine

uymayan öğrenciler hakkında gerekli önlemleri alır ve ilgili kurullara iletir. Öğretim yılı sonunda genel kurula sunulmak üzere çalışma raporunu hazırlar.

Okul spor kollarında yürütülecek faaliyetler olarak (madde 16) 'da belirtilen ortaöğretim gençleri için, atletizm, atıcılık, basketbol, binicilik, bisiklet, boks,, jimnastik, dağcılık, eskrim, futbol, güreş, halter, hentbol, judo, kayak, masa tenisi, okçuluk, tenis, taekwando, voleybol, yelken, yüzme ve su topu branşlarında yarışmalar yapılacağı, ayrıca yazılı olanların dışında, spor alıştırmaları, inceleme gezileri ve spor gelişim kampları, eğlenceli oyunlar, halk oyunları, müzikli-müziksiz jimnastik gösterileri yapılacağı belirtilmektedir. (Madde 17)'ye göre; her öğretim yılı başında, her ilin özelliği ve tesis imkanları göz önüne alınarak, kategorilere göre spor branşları belirlenerek bakanlıkça yayınlanmaktadır.

Lig heyetinin, yarışma programında yer almayan spor branşlarında, il düzeyinde yönetmelikler çerçevesinde yarışmalar düzenleyebileceği de belirtilmektedir⁵⁴ .

Okul spor kolunun gelir ve giderleri aşağıda belirtildiği gibidir (Madde 25).

Gelirler, Bakanlık tarafından gönderilecek ödeneklerden, Spor kolu üyelerinin ödentilerinden (bu miktar, kişi başına yılda memur aylıklarına uygulanan maaş kat sayısı x 20 TL. karşılığını geçemez), okul kooperatifleri karının % 5' inden, koruma derneklerinden, üyelerin, velilerin, özel ve resmi kuruluşların bağışlarından, okul içinde ve dışında düzenlenecek piyango ve yarışma gelirlerinden, banka faizlerinden, çay, eğlence, şölen gibi faaliyetlerden elde edilen gelirlerden sağlanır.⁵⁴

Giderler: Okula ait saha, tesis yapımı ve onarımı, yarışmaların düzenlenmesi ve yönetiminde görev alanların zorunlu harcamaları, beden eğitimi dersleri, spor kolu faaliyetleri için gerekli görülen malzemeler, yarışmalar sonunda derece alan takım ve sporculara verilecek ödüller, sporcu öğrencilerin antrenman, müsabaka, ulaşım,

sağlık ve beslenme masrafları gibi harcamalardan oluşur. Spor kolları, gelirleri aşan harcama yapamaz ve bir sonraki bütçe yılına borç devredemezler,⁵⁴ denilmektedir.

Okul Spor Kolları Yönetmeliği'nde, bütün hususlar en ince ayrıntılarıyla ele alınmış, mükemmel bir şekilde hiçbir boşluk bırakılmadan metodik bir şekilde açıklanmış, ancak bütün iş, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin uygun spor ortamı oluşturarak fedakarca çalışmalarına bırakılmıştır.

Bütün bu çalışmalar için beden eğitimi öğretmeni ve antrenörlük belgesi bulunan çalıştırıcılar için, beden eğitimi derslerinin dışında yapılacak beden eğitimi, spor ve izcilik çalışmalarını yürüten öğretmenlere "04 Aralık 1983 gün ve 18241 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan ders ücretlerine ilişkin esasları belirleyen karamamenin 26. maddesi gereğince³², bu çalışmaların karşılığında haftada 6 saatlik ek bir ders ücreti ödenmektedir. Egzersiz çalışmaları; derslerin dışında düzenlenen sınıflar arası yarışmaları, okul takımlarının haftalık çalışmalarını, izcilik faaliyetlerini, beden eğitimi faaliyet alanının içine giren her türlü hazırlık, halk oyunları ve çalışmalarını kapsamaktadır.³²

Çalışmayı yapacak öğretmen ve öğrencilerin zamanlarının boş olması esastır. Bu çalışmalar haftanın her gününde yapılabilir. Spor kolu faaliyet programına paralel olarak hazırlanan çalışma programı, okul müdürlüğü kanalıyla, İl Millî Eğitim Müdürlüğü' nün onayından sonra, çalışmalar yapıldığı takdirde ücret ödenmektedir.³²

2.10.2. Spor Yarışmaları ve İlgili Genel Esaslar

Öğrenciler arasında kaynaşmayı sağlamak, kurallara uymayı öğretmek boş zamanları faydalı bir şekilde değerlendirmek, okuldaki çalışmalarını diğer öğrencilere, okullara ve velilere sergilemek için, ferdi ve takım halinde yapılan karşılaşmalardır.⁴⁴

Milli Eğitim Bakanlığı, ilk ve ortaöğretim kurumları, spor yarışmaları, lisans, ödül ve disiplin yönergesi (madde 11) 'de yarışma çeşitlerini özel ve resmi okullar arası yarışmalar olarak iki gruba ayırmaktadır.

2.10.3. Okullarda Resmi Organizasyonlar

2.10.3.1. Okuliçi Organizasyonlar

Okul müdürlüğünün sorumluluğunda, spor kolu tarafından faaliyet programında yer alan çeşitli spor dallarında, okul idaresi iş birliği ile mevcut öğrenci, sınıf sayısı, öğrencilerin cinsiyeti, yaş ve bünye özellikleri, saha, tesis, araç, gereç ve malzeme imkanları göz önünde tutularak,⁴⁴ eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde, spor kolu yönetmeliğine göre okul içinde organize edilen sınıflar arası ve bölümler arası müsabakalardır.

Bu organizasyonun tertibi okul spor kolu yönetim kurulu ve sınıflar arası tertip komitelerince düzenlenmektedir. Bunların oluşumu, görev ve sorumlulukları "Spor Kolları Yönetmeliği" ile "İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Spor Yarışmaları, Lisans, Ödül ve Disiplin Yönergesi"nde bütün ayrıntılarıyla belirtilmiştir.

Bu tür yarışmaların düzenlenmesi, okulun pek çok öğrencisine spor yapma fırsatı verdiği gibi, öğrenciler arasında kaynaşmayı, birlik, beraberlik, dostluk, kardeşlik duygularını geliştirmekte, yenerik başarılı olma sevincini yaşatmakta, yenildiğinde yenilgiyi kabullenebilmeyi öğretmektedir. Yine bir çok öğrenciye kendini tanıma fırsatı ve yeteneklerini sergileme imkanı vermektedir. Çünkü bir okul takımında yalnızca o branşın gerektirdiği kadar öğrenci spor yapma fırsatı bulurken, sınıflar ya da bölümler arası bütün müsabakalarda okulun bütün öğrencilerine spor yapma fırsatı verilmiş olacaktır.

Bu tür müsabakaların bir başka özelliği de okul spor takımlarında yer alabilecek yetenekli ve başarılı öğrencilerin seçiminde kolaylık sağlamasıdır. Bu açıdan okul içi yarışmalara mutlak surette ve öncelikle gerekli önem verilmelidir.

2.10.3.2. Mahalli Okullararası Organizasyonlar

Okul spor çalışmalarının il düzeyinde sergilediği okullararası kaynaşmayı sağlayan, aynı zamanda ülke düzeyinde ili temsil edecek öğrencileri veya okulları belirleyen, ilin bütün resmi ve özel ilk ve ortaöğretim okulları arasında, milli eğitim müdürlüğü sorumluluğunda mahalli okullar arası yarışma kurulunca (lig heyeti), daire başkanlığının yayınladığı yarışma yönetmelik, yönerge, genelge ve programlarına göre düzenlenen - organizasyonlardır.⁴⁴

Mahalli okullararası yarışma kurulları, organizasyon için, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile, saha ve tesis tahsisi, hakem görevlendirilmesi, sağlık ve emniyet önlemlerinin alınması, yarışmaların uluslararası kurallara ve ilgili federasyonların yarışma yönetmeliklerine uygun yürütülmesi ve benzeri hususlarda idari ve teknik yönlerden⁴⁴ iş birliği yapmaktadır.

Bu yarışmalara okullar kendi imkanlarıyla katılmaktadır.

Mahalli okullararası yarışmalarda, il ve ilçe merkezlerinde bulunan ve aşağıda belirtilen sayıda okul takımının katılmaması durumunda, derece elde eden takımlar, grup, yarı final ve Türkiye şampiyonasına katılamamaktadırlar.

İllerin gruplandırılması ve yarışmalara katılacak en az okul sayısı, Milli Eğitim Bakanlığı okul içi beden eğitimi ve spor izcilik daire başkanlığının yayınlamış olduğu ilköğretim, ortaöğretim, spor yarışmaları, lisans, ödül ve disiplin yönergesine göre;

I. Grup İller : Adana, Ankara,Bursa, İstanbul, İzmir.

II.Grup İller : Antalya, Aydın, Balıkesir, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İçel, Kayseri, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Sakarya, Samsun, Sivas, Trabzon, Zonguldak.

III.Grup İller : Bir ve ikinci grupta yer almayan iller olarak tespit edilmiştir.

	Küçükler Kontenjanı	Yıldızlar Kontenjanı	Gençler Kontenjanı
1. Grup	10	8	8
2. Grup :	8	6	6
3. Grup :	6	4	4

Lig heyetinin teşkili görevleri, yetki ve sorumlulukları bütçesi ile ilgili gelir giderleri spor kolları yönetmeliğinde ayrıntıları ile açıklanmıştır.

Lig heyetinin gelirlerine ek olarak; Mart 1995 gün ve 41 Sayılı makam oluru ile "Okul Spor Tesisleri İşletme Yönergesi"ne göre 12 ilde pilot olarak uygulanmaya konmuş, daha sonra "04.09.1995 gün ve 192 Sayılı oluru ile 21 ile çıkartılmış, yine 07.08.1996 gün ve 266 Sayılı oluru ile 22 .il daha ilave edilerek 43 ile çıkartılmıştır. Üçer aylık dönemler halinde denenmesinden sonra, bu illerin gelirlerinin giderlerini karşıladığı ve uygulamanın başarılı olduğu gerekçesiyle, 23.12.1998 gün ve 419 Sayılı makam oluru ile 80 ilde uygulama başlatılmıştır.

"Okul Spor Tesisleri İşletme Yönergesi"nin 8. ve 9. maddeleri yeniden düzenlenerek lig heyetinin gelirleri arttırılmıştır.⁵⁵ Ancak bu maddelerde, okulların giderlerine ek külfet getirdiği görülmektedir.

2.10.3.3. Grup, Yarı Final ve Türkiye Birinciliğine Varan Organizasyonlar

Sınıflar arası ve mahalli spor çalışma ve yarışmaların ülke düzeyinde devamı ve faaliyetlerin teşviki, uluslararası okul sporları federasyonu (ISF) organizasyonuna katılacak sporcu ve okul takımlarının seçilmesi ve Türk sporunun gelişmesi amaçlarına yönelik olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonları, Milli Eğitim Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin işbirliği ile Milli Eğitim Bakanlığı Okulçi Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Daire Başkanlığı'nın sorumluluğunda ve belirlenmiş olduğu yıllık faaliyet programında yer alan spor dallarında, sonuç Türkiye birinciliğine varan eleme, grup, yarı final ve Türkiye birinciliği kademelerinde organize edilen okullararası yarışmalardır.^{5,44,53}

2.10.3.4. Milletlerarası Yarışmalar (ISF)

Uluslararası Okul Sporları Federasyonu'nun (ISF) yıllık faaliyet programında yer alan spor dallarında, üye ülkelerin, takım halinde birinci olan okul takımları veya ferdî birincilerinden oluşan karma takımları ile temsil edildiği, sonucu dünya şampiyonluğuna varan ve organizasyon olarak, ISF, temsil olarak Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda olan ülkelerarası okul spor yarışmalarıdır.⁴⁴

2.10.4. Okullarda Özel Organizasyonlar

Resmî yarışmalar tanımında açıklanan birimlerin, program dışı organize ettikleri yarışmalarıdır.

İl birinciliğine katılmayan ilçe ve diğer yerleşim yerlerindeki okulların kendi aralarında organize ettikleri yarışmalar, okulların il içerisinde birbiri ile veya başka kuruluşlarla organize ettikleri yarışmalar. Okulun başka ildeki okullarla yada kuruluşlarla organize ettikleri yarışmalar ve okulların veya il karmalarının resmi program dışı başka ülkelerin okul takımları ile organize ettikleri yarışmalar⁴⁴. Hafta sonu, dinlenme veya bayram tatillerinde spor kollarının çalışmalarını yaymak, canlandırmak, öğrencilerin spor eğitimini geliştirmek, serbest zamanlarını değerlendirmek, okullararasında tanışma ve kaynaşma sağlamak amacıyla ilgililerin izni alınarak yapılan organizasyonları içermektedir.

2.11. Okul Sporlarında; Organizasyonlara Katılımı ve Başarıyı Etkileyen Faktörler

Spor yapabilmek için, eğitim kurumlarındaki öğrencilerin boş zamanlarının olması ve bu boş zamanlarında da spor yapabilecekleri spor ortamının olması büyük önem taşımaktadır.

Spor ortamı:

- Spor saha, tesisleri ve malzeme, araç ve gereçleri.
- Spor öğretmenleri ⁶⁰ (beden eğitimi öğretmeni veya çalıştırıcılar).
- Sporcu öğrenci.
- Sportif eğitim (yetenek seçimi, antrenmanlar vb.gibi.)ve yarışmalardır.

Spor ortamını destekleyip teşvik eden faktörler okullar, yöneticiler, sosyal çevre, boş zaman, kitle iletişim araçları, aile ve ekonomik durum gibi faktörler olup, bunlar, sportif çalışma ve yarışmalara katılımı ve başarıyı etkileyen önemli faktörlerdir.

Spor ortamını oluşturan unsurların olmaması veya birkaçının eksik olması halinde, spor ortamının varlığından söz edilemeyeceği gibi, sağlıklı bir spor yapmaktan ve istenilen düzeyde de sporcu yetiştirilmesinden de söz edilemez.

2.11.1. Spor Sahaları, Tesis, Malzeme, Araç ve Gereç

Faktörü:

Sporun yapılabilmesi ve gelişebilmesi için, sporların özelliğine göre uygun olanlar, açık, kapalı spor salonlarına spor malzemesi, araç, gereç ve malzemeye büyük ihtiyaç duyulduğu gibi, bunların bilinçli ve ekonomik kullanılması veya kullandırılması da büyük önem kazanmaktadır.

Spor, spor tesisinde yapılır. Sporda yetenekleri bulmak ve değerlendirmek için, tüm spor dallarında gençliğin bilgi ve becerilerini ortaya koyabilecek tesislerin bulunması şarttır. Çünkü, spor salonu ve malzemelerinin bulunmadığı bir yörede salon sporlarında şampiyon çıkması beklenemez.

Ülke sporunun gelişmesi büyük ölçüde aktif olarak spor yapılabilecek tesislerin varlığına ve bu anlayışla işletilmesine bağlıdır.⁶¹

Türkiye genelinde ilköğretimde % 4,64, ortaöğretimde ise ancak % 6,⁴¹ M.E.B., O.B.S.İ. Bşk. İstatistiklerine göre (1997) toplam ülke genelinde yarışmalara uygun 242 olmak üzere, toplam 250 adet okul spor salonu⁶² bulunmaktadır. Afyon ilinde ise kullanılabilir salon sayısı 3 adettir. İlk ve ortaöğretim kurumlarında bulunan spor salonlarının % 64'ü bugünkü şartlarda sağlığa uygun ve kullanılabilir bir biçimde olmadığı,⁶³ ayrıca bu tesislerde yeterli eğitilmiş eleman bulunmaması, kadro sayısının azlığı nedeniyle, verimli ve geniş bir kesime hizmet edecek şekilde işletilememektedir.⁴¹

Okullarımızın bir çoğunda salonlar bakımsızlık içindedir, bir çoğu da başka amaçlara hizmet etmektedir. Bakımsızlıktan kullanılamayan salonların haricinde bazıları da sporun dışındaki amaçlar için depo, atölye vb. gibi kullanılmaktadır. Kullanım durumunda olanların bir çoğu tatil günleri ve mesai saatleri dışında kapalı tutulmakta, öğrencilerin birçoğu spor yapmaktan mahrum edilmektedir⁶⁴.

Bugün okul spor salonlarının kulüp ve halka açık tutulma oranı % 28'dir. Spor salonlarının okul dışında açık tutulmama nedenlerinin başında, düzenli kullanılmadığı gerekçesi gösterilmektedir⁶³.

Con'un, (1995) "Üst düzeyde spor yapanların spora yönelmelerinde ilk ve ortaöğretim kurumlarının etkisi" üzerine yaptığı araştırmada, sporcuların, okullarında bulunan spor tesislerinden % 48'inin hiç yararlanmadığını, % 33.33'ünün kısmen yararlandığını, % 18.67'sinin bu tesislerden yararlandığını⁶⁵ ortaya koymuştur. Görülüyor ki mevcut tesisler verimli kullanılmamaktadır.

Başoğlu, (1995), Ankara ilinde yaptığı bir araştırmasında, okullarının % 67.41'inde spor salonu olduğunu, ancak bunun % 45'inin kullanıma uygun olduğunu, spor malzemelerinin % 48'inde yetersiz , % 20'sinde hiç olmadığı, ancak % 20'sinde yeterli olduğunu⁶⁸ ortaya koymuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü arasında 23.10.1997 tarihinde yapılan "Gençlik ve Spor Hizmet Ve Faaliyetlerinin Geliştirilmesi Ve Her İki Kuruma Ait Gençlik Spor Tesislerinin Ortak Kullanımı Hakkında İşbirliği Protokolü" gereğince, 11.12.1997 gün ve 2840 sayılı yazısı ekinde bildirilen okulların spor saha ve tesislerden ortak kullanıma açılacak resmi müsabakalara uygun olanlardan yararlanabileceği belirtilmiştir.

Yine spor salonu olan okullardan diğer yararlanmak isteyen okullarca ortak kullanımı hususunda girişimler yapılmasına rağmen, okulların yeterli personeli

olmayışı, spor salonlarının cilası, bakımı, onarımı ve diğer giderleri karşılayacak ekonomik güce sahip olmadıklarından, okul yöneticileri salonlarını kullandırmamak için sudan bahanelerle diğer okullara çalışma programı vermemektedirler.

Dolayısıyla okul tesislerinin ortak kullanımı hususu denetim yapılamadığından işlerlik kazanamamıştır.

Daha sonra Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün eğitim kurumlarındaki spor tesislerinin okulun kendi faaliyetlerinde etkin olarak kullanılması, faaliyetler dışında kalan zamanlarda kurum ve kuruluşlara tahsis edilmesi, spor tesislerinin ihtiyaçlarının karşılanması, okul spor faaliyetlerinin mahallinde desteklenmesi amacıyla hazırlanan "Okul Spor Tesisleri İşletme Yönergesi" bir çok pilot ilde uygulandıktan sonra, 23.12.1998 gün ve 419 sayılı genelge ile 80 ilde uygulamaya konulmuştur.

Bu genelgeye dayalı olarak okullar, spor tesislerini, sportif çalışmalar, gösteri, şölen, müzik, halk oyunları gibi faaliyetler için gelir sağlamak üzere kiraya verebilecek veya kendisi işletecek, böylece tesis giderlerini buradan karşılama fırsatı bulacaktır. Gelirlerinin bir kısmını, her yıl, lig heyetinin belirleyeceği oranda, lig heyeti hesabına aktarılmasını da zorunlu kılmaktadır. Ayrıca Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün faaliyetlerinden 18.08.1994 tarihli protokolün 10. maddesi gereğince, tahsis ücreti alınmayacaktır.

Ayrıca yeni yapılacak okullara spor tesislerinin yapılması zorunlu hale getirilmiştir. Tüm bu gelişmeler, okul spor çalışma ve yarışmalara katılımı bundan böyle arttıracığı gibi, gelişmekte olan ülkemizi temsil edecek üstün başarılı sporcuların yetişmesine de önemli bir zemin hazırlamış olacaktır.

2.11.2. Beden Eğitimi Öğretmeni Faktörü

Beden eğitimi öğretmenleri, ders içi ve ders dışı beden eğitimi spor etkinliklerinde, hem ülke sporuna, hem de genel eğitime yönelik, sosyal, eğitim, sportif, politik ve bilimsel etkinlikler olarak önemli katkılar sağlamaktadır⁶⁶.

Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki faaliyetleri, beden eğitimi dersinde ders uygulamalarıyla ilgili, spor kolu ve izcilik faaliyetleriyle ilgili, okul içi ve okul dışı çalışmaları ve okul dışı faaliyetlerle ilgili diğer etkinlikler olarak toplam 4 grupta toplanır.

Beden eğitimi dersiyle ilgili, yıllık müfredat programlarını, mevsim şartlarına, yer, saha ve malzeme imkanlarına, sınıf mevcutlarına ve seviyelerine uygun, yıllık işlenecek konu ana hatlarıyla belirlenmek üzere yıllık plan hazırlanır. Bu plana uygun olarak işlenecek konu belirlenip, ayrıntılı bir şekilde resim ve şemalarla çizilerek, günlük plan hazırlanarak ders işlenir.

Spor kolu çalışmalarıyla ilgili; ders saatleri dışında spor kolu faaliyetleri olarak; sınıflararası gruplar ve okullararası çeşitli spor karşılaşmalarına yer verilmeli, bu çalışmalarda ders yılı başında hazırlanarak programla istenilen hedeflere ulaşmaya çalışılmalıdır. Ayrıca " 01.04.1991 gün ve 20832 sayılı resmi gazete ile 13.05.1991 tarih ve 2336 sayılı Tebliğler Dergisi'nde" belirtilen defter ve belgelerin özenle tutulması sağlanmalı ve bu yönetmelik gereğince tüm çalışmalar programlanıp düzenlenmelidir.

İzcilik faaliyetlerinin; ilgili yönetmelik ve yıllık çalışma programına uygun olarak yürütülmesi sağlanır. Okul dışı faaliyetler,: okuliçi ve okuldışındaki gençlerin ve yetişkinlerin beden eğitimi ve spor faaliyetlerine ve bu faaliyetlerin yapıldığı müesseselere ilgisiz kalmamalıdır. Okuldaki sporcu ruhunun ve karakterinin dışa da taşarak çevreye etkili olması için çalışmalıdır. Bunun için, öğretmen, öğretmenlik vasfını her şeyin üzerinde tutarak, bilgi, ihtisas ve yeteneklerinden okuliçi olduğu gibi, okuldışı gençliğe de

faaydalandırma yoluna gitmeli, onun olabilecek zararlı alışkanlıklardan korunmasını sağladığı gibi, ülke sporunun gelişmesine de katkıda bulunmalıdır.

Yine beden eğitimi öğretmeni, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin düzenli yürütülmesi açısından, diğer öğretmen ve yöneticilerle işbirliği içerisinde olmalıdır. Okul imkanlarını da zorlamak, çevredeki kamu özel kurum ve kuruluşlarla da işbirliği yapmak suretiyle öğrencilerin aktif duruma getirilmesi sağlanmalıdır.

Beden eğitimi öğretmenlerine ders dışı çalışmalarından dolayı "04 Aralık 1983 gün ve 18241 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan ders ücretlerine ilişkin esasları belirleyen karamamenin 26. maddesi gereğince", haftalık 6 saatlik ek ders ücreti ödenmektedir.³²

Tabii, çok ağır görevler yüklenerek, fedakar çalışmalar yapan beden eğitimi öğretmenlerimizin çalışmalarının karşılığı elbette bu olmamalıdır. Aktif çalışan öğretmenlere sınırlama getirilmemeli, bundan fazla çalışma yapan ve yapmak isteyen öğretmenlerimizin önü açık tutularak, yapacakları çalışmalar kadar ücret ödenmelidir.

Beden eğitimi öğretmenleri yalnızca okul takımlarını değil, diğer Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Yaz Spor Okulları'nda, kulüplerde de antrenörlük yapabilmektedir. Hatta imkanı kısıtlı olan okul takımlarını, imkanı iyi, güvenilir kulüplerle iş birliği yaparak, yarışmalara katılmalı, böylece öğrencilerin spor alanında bilgi, beceri ve yeteneklerinin artmasında hızlilik ve işlerlik kazandırılmasıyla birlikte, okul ve kulüp işbirliği ile başarıların artması da sağlanmış olacaktır.

Ülkemizde futbolun dışında, lisanslı sporcu sayısında önemli bir değişiklik olmamıştır. Spor dallarının geliştirilip yaygınlaştırılması, sporcu sayısının artırılması için, antrenörlük belgesi olan öğretmenlerin, Gençlik ve Spor İl Başkanlığına bağlı Müdürlüklerde görevlendirilmesi amacıyla, 3289 sayılı Başbakanlığa bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Kanununun 32. Maddesi" gereğince çıkartılan "İlderlik,

antrenörlük, uzmanlık, danışmanlık yaparak beden eğitimi öğretmenlerinin görevlendirilmeleri ve ücretlerin ödenmesi ile ilgili esas ve uygulamalar yönergesi 31.12.1987 tarih ve 4925 sayılı onayla" yürürlüğe girmiştir.

İstekli beden eğitimi öğretmenleri, okulları dışında da bu yönergeyi esas alarak ücret karşılığında çalışmalar yapabilmektedir.

11 Eylül 1994 tarih ve 22048 sayılı Resmi Gazete'de de yayınlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Antrenör Eğitim Yönetmeliği'nin 20. maddesi gereğince, "Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Bölümü mezunlarına, durumlarını belgelemek kaydıyla, seçmeli spor dalında yine aynı yönetmeliğin geçici 2. maddesi gereğince, geçmişte spor akademisi mezunlarına ihtisas dallarında, Eğitim Enstitülerinin Beden Eğitimi Bölümlerinden mezun olanlara ise, ağırlıklı olarak okudukları, Basketbol, Voleybol, Hentbol, Artistik jimnastik, Atletizm spor dallarında sadece bir spor dalında I. Kademe Antrenör Belgesi verilir,"⁶⁷ hükmü yer almaktadır.

Son yıllarda Türkiye'de, spor teşkilatları ile spor kulüplerinin, okullardaki beden eğitimi ve spor eğitimi ve spor eğitimi ile beden eğitimi öğretmenleri hakkındaki görüşlerini olumlu yönde değiştirdikleri gözlenmektedir.⁶⁸

Beden eğitimi öğretmenlerinin, ülke sporuna yönelik etkinlikleri, potansiyel yaratma, yetenek seçimi ve okul dışındaki sportif etkinlikleri ve spora başlama çağlarında bulunan büyük öğrenci kitlesi ve bu kitleyi yeteneklerine göre değişik spor branşlarına yönlendirmesi ⁶⁸ beden eğitimi öğretmenin büyük görev ve sorumluluklar üstlendiğini göstermektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin bu önemli görev ve sorumlulukları, sporun ülkede yaygınlaşması kadar, sporda başarının sağlanması açısından da çok büyük önem taşımaktadır.

Şüphesiz sporda bu hedeflere ulaşmak öncelikle eğitim ve öğretime önem vermeyi ve sporda eğitici kadroları bilimsel ölçülere uygun eğitim programlarından geçirmeyi⁵¹ zorunlu kılmaktadır.

Beden eğitimi öğretmenin bazı spor branşlarında derinlemesine bilgi, beceri sahibi olması, sürekli yenileyip, geliştirilebilmesi, hizmet öncesi ve hizmet içi uzmanlık eğitimlerinden geçmeleriyle mümkün olacaktır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin okuldışı sportif faaliyetlere katılımına imkan verecek ortamın yeterli olmadığı,⁶⁸ okullarda idareci olarak görev yapan öğretmenlerin % 33.3'ünün okul spor takımı çalıştırdıkları görülmektedir. Haftalık 8-12 saat ders veren ve çoğunluğu idareci olan öğretmenlerin % 40.9'u okul spor takımı çalışırken, haftalık ders saati 14 – 18 saat arası olanlar, en yüksek oranda (% 85.7) okul spor takımlarını çalıştırmaktadırlar. Haftalık ders saat durumunun, öğretmenlerin takım çalışmalarında etkili olduğunu⁶⁹ söyleyebiliriz.

Yine öğretmenlerin sahip oldukları antrenörlük belgesi ile, çalıştırdıkları spor branşının birbirine uygun düşmediği görülmektedir. Bunda, okullarda bazı spor tesislerinin eksik olması, görünen sosyo-ekonomik yapısına uygun olmaması gibi unsurlar önemli rol oynamakta ve çalışmalarını sınırlandırmaktadır^{70,71,72}.

Beden eğitimi öğretmenlerinin, 6 saatlik almış oldukları ücreti % 5'i yeterli bulurken, % 95'i yetersiz⁶⁹ bulmaktadır. Dolayısıyla alınacak ücretler iyileştirilmeli veya herkese çalıştığı kadar ücret ödenmesi sağlanmalıdır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin % 91.7'sinin yaz aylarında çalışma yapmadıkları⁶⁹, bunun ise ferdi ve takım sporlarında katılım ve başarıyı olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Bilgi İşlem Merkezi'nden elde edilen istatistiklere göre, ülkemizin 80 ilinde 1998 yılı itibarıyla ilk ve ortaöğretim kurumlarında 20320 beden eğitimi öğretmeni görev yapmaktadır. Afyon il ve ilçelerimizde dahil olmak

üzere toplam 162'sinin 104'ü ilköğretim okullarında, 59'u ortaöğretim kurumlarında görev yapmaktadır.

Tablo 2. Afyon ili itibariyle Genel Lise ve Meslek Liselerinin Okul, Öğrenci ve Beden Eğitimi Öğretmen sayısı görülmektedir.

YILLAR	Beden Eğitimi Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı Genel ve Meslek Lisesi	Öğrenci Sayısı	Bir Bed. Eğt. Öğrt.ne Düşen Öğrenci Sayısı
1990-1994	30	90	18.000	600
1995-1997	39	93	18.915	485
1997-1999	59	96	17.829	303

Tablo : 2'de görüldüğü gibi, yıllar itibariyle ortaöğretim kurumlarındaki beden eğitimi öğretmen sayısında artış olduğu gözlenmekte, İl Milli Eğitim Müdürlüğü orta özlükten edinilen bilgilere göre, en az 10 beden eğitimi öğretmenine daha ihtiyaç duyulmaktadır. Tablo'da bir başka ilgi çeken taraf da öğrenci sayısında düşüş görülmesi, okul sayısında az miktarda artış görülmesidir.

2.11.3. Sporcu Öğrenci Faktörü

Okullarda beden eğitimi ve spor çalışmalarına yönelik tüm aktivite hizmet ve faaliyetler, toplumda sporu yaygınlaştırıp yaşatacak, sporun kalkınmasında öncülük edecek, ülke sporunu en ileri seviyeye taşıyacak olan geleceğimizin teminatı gençlerimize yönelik programlanmakta ve geliştirilmektedir.

Sporcu, sporla uğraşan, spor yapan kimse⁷³ demektir. Biraz daha genişletecek olursak, müsabakalar esnasında centilmenlik örneği gösteren, başarısını fiziki kabiliyetiyle beraber, sürat, intikal ve iyi ahlak ile bütünleştiren, seyirciyi taşkınlığa itmeyen, en kötü durumlarda bile centilmenliğinden vazgeçmeyen, sivri noktalarını

törpülemesini bilen, kendisini izleyenlere "onun gibi olmak" mesajını verebilen davranışlara sahip olan, rakibinin yapması ihtimali olan hareketleri önceden tahmin edip sezebilen, amaç dışı hareketlerde bulunmayan ve dengeli bir yaşam biçimi sürdürülebilen⁷⁴ kişilerdir.

Sporcu öğrenci; kayıtlı olduğu okulu temsilen spor yarışmalarına katılan öğrenci sporculardır^{44,54}.

Sporcu olarak yetiştireceğimiz öğrencilerimizin, "eyleminde erdemlerle donatılmaları, kendine ve topluma karşı sorumlu bir insan olarak yaşamayı öğrenmeleri"⁷⁷, öğretilmeleri ve eğitilmeleri bugünkü eğitim anlayışımızın en önemli faktörünü oluşturmaktadır. Ülke sporumuzun kaynağını oluşturan sporcu öğrenciler, okullar da görmüş oldukları beden eğitimi dersi ve ders dışı sportif etkinliklerle kendilerini spor ortamında bulmaktadır. Bu spor ortamında, bedensel ve ruhsal gelişimiyle birlikte, uğraştıkları spor dalında, bilgileri, becerileri ve kabiliyetleri artırmaktır. Okul dışında da spor yaşamını sürdürerek sporumuzu zirveye taşıyabilmektedirler.

Yapılan bir araştırmada eğitim öğretim çalışmaları sebebiyle öğrencilerin okuluçi ve okul dışı sportif aktivitelere fazla zaman ayıramadıkları, okul içinde ya da toplu spor merkezlerinde imkanlar olsa bile, müfredat programı sebebiyle spora ilginin azlığı görülmüştür. Çeşitli okullar kazanmak gayesiyle, hazırlanmaları için özel kurs, dershanelere devam etmesi, yüklü imtihan maratonuna hazırlanması, spora ayıracak zamanlarının olmaması, gençlerde spor merkezlerine okuluçi ve okullararası spora olan ilgiyi azaltmaktadır. 14-15 yaş arası öğrencilere uygulanan bir anket çalışmasında, %25'i okuluçi etkinliklere katıldıklarını, %75'i ise okul içinde yeterli sportif branş eksikliği ve imkanların yetersizliğinden bahsederken, okuluçi etkinliklere katılan öğrencilerin okul dışında da sporla uğraştıkları, kız öğrencilerin erkelerden daha az spora yönelindikleri görülmüştür. Yine anket çalışmasında, gençlerin çoğunun yürüme sporuyla bile

uğraşmadıkları, sportif etkinliklere katılmadıkları, kapalı yerlerde oturmayı tercih ettikleri sonucu çıkmıştır⁷⁵.

Ülkemizde her tür ve derecedeki okullarımızda eğitim gören 14 milyon öğrencinin, beden eğitimi ve spor izcilik, halk oyunları ve benzeri faaliyetler yolu ile eğitilmeleri, bugünkü eğitim anlayışının vazgeçilmez ve en önemli prensiplerinden biri olmalıdır⁷⁶.

Yine yapılan araştırmalar sonucu gençlerin spor yapmak istedikleri, ama modern hayatın şartlarının bu durumu etkilediği ve okullardaki diğer sportif branşların azlığı bu konuya sınırlama getirmektedir. Sporla uğraşmak isteyen gençlere, çeşitli engeller olsa bile, yerel spor kulüpleri⁷⁵ ve gençlik spor il müdürlüklerinin gençlik kampları, yaz spor okulları gibi bir çok imkanlar sağlanmaya çalışılmaktadır. Fakat buraya katılım artırılması da gençlerin okullardaki beden eğitimi ve spor faaliyetlerini sevmeleri ve ilgi duymalarından geçmektedir.

Öğrencilerin spor yaşamlarında özellik arz eden konular olarak; sağlık kontrolünün yapılması, düzenli antrenman yapabilme, faaliyetler sonunda duş alma, mevsime uygun spor malzeme ihtiyacı, etkinliklere uygun beslenme, yeterli uyku ve dinlenme ihtiyacı, derslerine hazırlanarak, spor organizasyonlarına bağlı olarak spor müsabakalarına özel zaman ihtiyacı, vb. gibi durumlar olarak ortaya çıkmaktadır. Dersleriyle birlikte sporu da başarıyla sürdürebilmeyi hedefleyen sporcu öğrencilerin bedensel, psikolojik ve sosyal gelişim özelliklerinin spor branşında uygun düzeyde¹⁵ bulunması gerekir.

Ergenlik, inançların, alışkanlıkların, tutumların, ilgilerin değişebileceği ve biçimlenebileceği⁷⁸ ve aynı zamanda cinsellik yönünden de bir geçiş sürecinin yaşandığı bir dönemdir⁷⁵. Bu nedenle öğrencilere sistemli ve metodik olarak spor yapma alışkanlığı verilmesi gerekmektedir. Bu dönemde öğrencilerin beklentileri, ilgi, istek, bilgi ve becerileri, cinsiyetleri, yaşları, buldukları ortam göz önünde bulundurularak, beden

eğitimi ve sportif etkinliklerin çekici hale getirilerek, özendirilecek şekilde verilmesi büyük bir önem kazanmaktadır.

Öğrencilerin sporu sevmeleri ve becerilerinin gelişmesi, ömür boyu spor yapma alışkanlığı kazandınıp, aynı zamanda ülke sporunu elit düzeyde kalkındırılması isteniyorsa yukarıda saydığımız özellikler göz önünde bulundurulmalıdır.

Yapılan araştırmalarda öğrencilerin spor yapmasını engelleyen faktörler olarak, % 5,9'unun maddi imkansızlık, % 7,1'inin ailesinin spora ilgisizliği, % 7,6'sının çevrenin spora ilgisizliği, % 19,4'ünün okuldaki beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin yetersizliği, % 42,2'sinin ise tesis yetersizliğinin olduğu ortaya konulmuřtur⁷⁹.

Yarışmalara Katılan Öğrenci Sporcuların İzinleri:

14 Aralık 1983 gün ve 2154 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığında Bağlı Okullar ile Lise ve Dengi Okulların Sınıf Geçme ve Sınıf Yönetmeliğinin 71. Maddesi hükümlerine göre; yurt içinde ve yurt dışında spor, müzik, folklor vb. eğitici faaliyetlere katılan öğrenciler, okula devam etmedikleri süre için izinli sayılırlar. Yurt içindeki faaliyetlere katılanlara Milli Eğitim Müdürlüğünce, Yurt dışındakilere Milli Eğitim Bakanlığınca izin verilir. Milletlerarası müsabakalar hariç, izinlerin toplamı ile diğer devamsızlıkların toplamı, devam süresinin üçte birini geçemez³². Tabii bu izin resmi müsabakalara katılım için geçerli görölmektedir. Bunun dışında, okul içinde yapılan tüm çalışmaların ve sınıflar arası yarışların öğrencilerin ve öğretmenlerin dersleri dışındaki boş zamanlarında yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Öğrenci sporları okullarını temsilen okullararası, grup, yarı final, Türkiye şampiyonası gibi resmi müsabakalara katılımlarında, okullarının düzenleyip il milli eğitim müdürlüğünün onayladığı öğrenci sporcu lisansı ile katılarak yarışılırlar. Kategoriler ve tüm yarışma programları her yıl eğitim öğretim başında hazırlanıp illere gönderilen "Milli Eğitim Bakanlığı, ilköğretim, ortaöğretim kurumları spor tanıma programı da açıklanmaktadır.

2.11.4. Antrenman Faktörü

Okul takımlarının yarışmalara hazırlanması, başarılı sonuçlar elde edilebilmesi, antrenmanların plan, program, uygulama metotları v.b. bilimsel nitelikte olmayı gerekli kılmaktadır.

Antrenman, Y.Sevim'e göre, "Fiziksel ve moral gücün, teknik ve taktik becerilerin organik ve psikolojik yüklenmelerle düzeltilmesi ve en üst düzeye getirilmesi amaçlarına yönelik bir eğitim sürecidir".⁸²

Harre'ye göre; "Spor antrenmanı, sporda gelişimi sağlamak için bilimsel özelliklerle pedagojik ilkelere göre yönlendirilen süreçtir. Bu süreç, planlı ve sistemli biçimde etkilenecek sporcuların bir veya daha çok spor dalında üstün başarıya ulaşmasını amaçlar"⁸² şeklinde tanımlamaktadır.

Antrenmanın amacı antrenman sürecinin tüm hazırlıklarını içermektedir. Verimliliği belirleyen üç önemli etkenin geliştirilmesi amaçlanır. Bunlardan çok yönlü bedensel yetenekler, (Dayanıklılık, kuvvet, sürat gibi kondisyonel performansı oluşturan motorik özellikleri), sağlam sportif teknik taktik ve zihinsel, psikolojik yeteneklerdir.^{82,83}

Antrenmanın içeriği; amaçlara ulaşmak için antrenmanlarda kullandığımız amaçları kapsamaktadır.⁸² Örneğin; kuvvet gelişimi için sağlık topunu kollarla havaya atıp tutma, sıçrama kuvvetini geliştirmek için yüksek kasa üzerine çift sıçrama, merdivenlerden tek çift ayak sıçramaları v.b...

Antrenmanlarda yüklenme yoğunluğu, yüklenme sıklığı, yüklenme süresi, yüklenme kapsamı, antrenman metotları ve organizasyon tedbirleri gibi özellikleri dış yüklenmeleri oluştururken, antrenmanın temel ilkeleri, kolaydan zora, hafiften ağıra, az birimden çok birime, genelden özele olarak gerçekleştirilmelidir. Yöntem olarak da; tekrar sayısı, yüklenme birimi, set sayısı, dinlenme aralıkları, hareketlerin ritmi, total şiddeti olarak sıralanabilmektedir.⁸⁴

Okul takım çalışmaları genelde beden öğretmenleri tarafından, öğrencilerin yeteneklerine göre belirlenip, spor takımı oluşturulmaktadır. Okullarda antrenmanların amaçlarına uygun, bilimsel içerikli yapılabilmesi için spor branşının gerektirdiği malzeme, araç gerecin yeterli düzeyde olması gerekir. Bugün birçok okullarımız spor salonu, malzeme araç gereç sıkıntısı çekmektedir.

Ülke ve uluslararası alanda başarılı olan bazı okul takımlarındaki sporcuların, kulüp takımlarının antrenman ve müsabakalarıyla, okullararası organizasyonlara katıldıkları da görülmektedir.

Okullarda takım çalıştıran öğretmenlerin bilimsel antrenman uygulayabilme durumuna yönelik bir araştırmada 129 beden eğitim öğretmeninden % 67,7'i takımlarına bilimsel antrenman programı uygulayamadıklarını, % 32,5'i uygulayabildiklerini belirtmişlerdir. Sporda başarılı olmanın yolu düzenli ve sürekli, ara vermeden antrenman yapabilmekten geçmektedir. Öğretmenlerin yaz aylarında ve tatil günlerinde % 91,7'sinin okul spor takımlarını çalıştırmadıkları, % 8,3'ünün ise çalıştırdıkları tespit edilmiştir.⁶⁹

2.11.4.1. Yetenek Seçimi ve Yönlendirme

Birçok ülkenin uluslararası spor başarılarında, en büyük etken; alt yapı, tesis, çalıştırıcı ve teknolojileri ile çocukları en uygun oldukları yaşlarda yetenekli olabilecekleri sporları seçmede ve yönlendirmede titiz ve sistemli çalışmalarından kaynaklanmaktadır. Hirata; olimpiyat sporları üzerinde yaptığı araştırmalarını takiben " en yetenekli gençlerini bulup sporda yönlendiremeyen ülkeler uluslararası başarıdan her zaman yoksun olacaklardır" derken; gerçekte tesis ve çalıştırıcının olmasının, başarıyı getirmede tek başına yeterli olmadığını, bunun için en yetenekli sporcuyu seçmek için bir sistemin gerektiğini de anlatmaya çalışmıştır.³⁵

Seçim ve eğitime başlama yaşı konusunda uygulama bir çok spor türünde okul çağına rastlamaktadır. Okuldaki spor dersleri sırasında ya da okul dışı spor faaliyetlerinde yapıldığı görülmektedir. Doğal seçim yöntemi diyebileceğimiz bu yöntem gere; spor derslerinde ortalamanın üzerinde verimli görülen çocuklar düzenli antrenmanlara yönlendirilmektedir. Bilimsel seçim yönteminde ise, bu, sporda uzman veya bilim adamları yardımıyla yapılan bilimsel testlerle yetenekli kişilerin kendilerine en uygun spor dalına yönltilmesi ile sağlanmaktadır.³⁴ Her ikisinde de unutulmaması gereken ilke, ölçümlerin bir kere değil, bir çok kez yapılmasından sonra sonuçlandırılıp, o spora yönelik özel çalışmalara ağırlık verilmelidir.^{34,35} Yalnız 13 yaşından önce özel branşlaşmanın sakıncalı olabileceği düşünülmektedir. Bazı branşlarda (jimnastik, buz pateni, tenis) iyi beceri ve tekniğin geliştirilmesi için branş seçiminin 12 yaşından önce başlaması gerektiğine inanan bir kısım uzmanlar da bulunmaktadır.³⁵

Spora yönlendirme ve seçimde, ön seçim, ara seçim, son seçim genellikle üç aşamada gerçekleştirilmelidir.^{34,35}

I. basamak; temel seçim adı verilen bu ilk basamakta ilkokullarda, beden eğitimi dersinde, beden eğitimi öğretmenleri tarafından yapılır. Burada yapılan ölçümler şunlardır: Boy ve kilo, sürat, dayanıklılık, iş kapasitesi, güç, spora özel testler (performans ve etkili teknik düzeyi). Burada beden eğitimi öğretmeni seçici durumdadır. Gözlemci ve araştırmacı yeteneği temel seçim için yeterlidir.

II. basamak; Bu seçim birincisinden 18 ay sonra yapılır. Burada yapılan ölçümlerde, birinci basamaktan buraya kadar geçen süre içerisindeki fiziksel yeteneğinde meydana gelen gelişme, spora özel testler, fizik yapının gelişimi, biyolojik yaş, psikolojik davranış gibi özellikler dikkate alınır. Bu yaşlarda çocuk, spor dalının özel gereksinimlerine doğru yönlendirilirken, bu yönlendirme genelde yapılır. Çünkü, hangi spor dalında gerçek yeteneğin olduğu belli değildir. Bu yaşlarda birden çok spor dalında

yetenek sergilenebilir.³⁵ Bu yaşlarda çok yönlü beden eğitimi ve spor uygulamaları yaptırılarak geliştirilmelidir.

III. basamak; Birinci basamaktan 4-5 yıl sonra yapılır. Bu spor dalına bağlı olarak değişmekle birlikte, 13-14 yaşında gerçekleşir. Atletizm için bu yaş erkeklerde 12-14, kızlarda 11-13 yaşları, değişik branşlara yönlendirme açısından en uygun yaşlardır. Bu bölümde de seçim, istatistiksel olarak hazırlanan kriterlere bağlı olarak şu alanlarda yapılır: Özel spor dalında ulaşılan düzey, özel sporda gelişim oranı, performansta istikrar düzeyi, özel spora yönelik değişik test sonuçları, psikolojik test sonuçları, antropometrik ölçümler (özel spor için fiziksel uygunluk, örneğin basketbol için uzun boyluluk, disk atmak için kol uzunluğu, jimnastik için ufak yapı gibi).³⁵

4-5 yıllık bir çalışma süresinden sonra, kontrol edilen çocuk ve gençler bizim gibi ülkelerde başarılı sporcu yetiştirmek için, okullarda tüm çocuklara beden eğitimi etkinliği içerisinde yeteneği tanıyabilecek tarzda yaygın ve etkin bir okul beden eğitimi programı, yetenek olduğu belirlenen çocuğu okul dışında yönlendirecek ve geliştirecek spor merkezleri,³⁵ ya da okullarda ders dışı spor faaliyetlerinin düzenli, metotlu, bilimsel içeriğe uygun spor ortamı oluşturularak sağlanabilir.

2.11.5. Okul Faktörü

Toplumun insan kaynaklarının geliştirilmesinde, ilerlemesinde, devamlılığında en büyük rolü üstlenmiş eğitim kurumları, doğrudan ve dolaylı olarak toplumun, teknolojiye, bilimde, sanatta ve benzeri özelliklerde ilerlemesinde önde gelen kuruluşlar arasında yer alır.⁶⁶

Planlı ve organize programlarla öğrencilere hayatları süresince devam ettirebilecekleri fiziksel aktivite alışkanlıkları kazandırmak, özellikle okulların amaçları arasında yer almaktadır⁸⁶.

Okullar hem eğitim merkezleridir, hem de aynı yaş gruplarının bir araya geldiği yerlerdir. Bu nedenle, beden eğitimi spor açısından okullarımız geniş boyutlu birer kaynaktırlar.⁸⁵

Toplum bilimciler, okulların sporu hem bir toplumsal denetim biçimi, hem de eğitim intikali için bir araç olarak kullanma yoluyla öğrencilerin sosyalleştirildiğini belirtmişlerdir.²⁷

Okullarımız beden eğitimi ve spor faaliyetlerini, eğitim ve öğretimin etkin bir aracı olarak yaygınlaştırırken, ülkemizin dünya genelinde spor yarışmalarında başarılı olması için de önemli kaynağı oluşturacaktır. Sporcu piramidinin tabanı da tamamen okullarımız bünyesi içinde yer almaktadır. Temel spor bilgisinin verilmesi, üstün yetenekli sporcuların tespit edilmesi bu kurumlarımızda gerçekleştirilmektedir. Bu da okullarımızda uygun bir spor ortamının oluşturulmasıyla mümkün olacaktır⁴⁴.

Okul sporlarında kazanılan başarılı sonuçlar; ülke sporunda da bir çok spor branşı için uluslararası boyutlarda başarılar kazanılmasında temel faktör olarak rol oynamaktadır.

Okullarda spor yapma becerisini yeterince kazanamayan öğrenciler, ileri yaşlarda daha çok pasif bir yaşama itilecek, daha çok stresli olan bu yaşam tarzı bir çok sağlık problemlerini beraberinde getirecektir.

Tablo: 3. Öğretim yıllarına göre, gençler kategorisinde, grup, yarı final, Türkiye şampiyonasına takım ve ferdi halde katılan toplam öğrenci sayısını gösteren dağılımı.⁸⁰

YILLAR	GRUP					
	TAKIM			FERDİ		
	KIZ	ERKEK	TOPLAM	KIZ	ERKEK	TOPLAM
1994-1995	223	476	709	2109	4616	6725
1995-1996	136	185	321	855	1380	2235
1996-1997	200	228	428	2214	3520	5734
1997-1998	228	310	538	2701	3830	6531

YILLAR	YARI FİNAL					
	TAKIM			FERDİ		
	KIZ	ERKEK	TOPLAM	KIZ	ERKEK	TOPLAM
1994-1995	56	78	134	590	958	1548
1995-1996	62	88	150	660	1040	1700
1996-1997	61	86	147	604	945	1549
1997-1998	69	92	161	725	1123	1848

YILLAR	TÜRKİYE BİRİNCİLİĞİ					
	TAKIM			FERDİ		
	KIZ	ERKEK	TOPLAM	KIZ	ERKEK	TOPLAM
1994-1995	138	165	303	1014	1590	2604
1995-1996	60	64	124	535	573	1108
1996-1997	173	205	378	995	1486	2481
1997-1998	114	152	276	1409	1651	3060

Tablo 3'ü incelediğimizde özellikle grup müsabakalara katılımında gerek takım, gerekse ferdi katılımın giderek azaldığı görülmektedir. Bunun sebebi ise, özellikle grup ve yarı final müsabakalarına katılımında, okullara yolluk ve yevmiyelerin ödenmemesidir. Ekonomik gücü olmayan okullar, illerinde birincilik kazansalar bile çoğu zaman gidememektedir. Ya da baştan böyle organizasyonlara il bazında katılmadıkları görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı 1998-1999 Öğretim Yılı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Spor Yarışmaları Programı Kitapçığında; Türkiye birinciliği yarışmalarına

katılacaklara yolluk ve yevmiyelerin "27.06.1985 gün ve 85/9619 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi" esas alınarak, bütçe imkanlarına göre alınacak onayda belirtilen esaslar dahilinde ödendiği belirtilmektedir⁸¹.

Türkiye birinciliği dışındaki grup, yarı final müsabakalarına katılacak takımlara "İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin gereken maddi yardım kolaylığı sağlayacağı belirtilmektedir. Ancak iller, okullara böyle bir kolaylığı sağlayamamakta, ekonomik gücü olmadığından yardımcı olamamaktadır Dolayısıyla okullar, grup ve yarı final müsabakalarına gidecek güçleri olmadığından⁸⁰, mahalli müsabakalara da pek istekli yaklaşmamaktadırlar.

Okullarda beden eğitimi dersi "17 Haziran 1996 gün 2455 sayılı Tebliğler Dergisi'nde, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlarındaki Sınıf Geçme Yönetmeliğini Uygulayan Ortöğretim Kurumlarının Haftalık Ders Çizelgesi'ne göre:"⁸⁷

Genel liselerin bütün alanları ile anadolu liselerinin 1. sınıflarında 2 saat zorunlu, 2.ve 3. Sınıflarda 2 saat seçmeli beden eğitimi dersi okutulmaktadır.

İmam Hatip Liselerinin 1. Sınıflarında 1 saat zorunlu, 2.,3.ve 4. Sınıflarda 2'şer saat seçmeli beden eğitimi dersi okutulmaktadır.

Genel liselerin spor alanında; 1. Sınıflarda 2 saat zorunlu, 2. ve 3. Sınıflarda seçmeli beden eğitimi dersi okutulmaktadır. Ayrıca bu bölümde beden eğitimi ve spor, sporda yönetim ve organizasyon, insan anatomisi, sporda beslenme, spor psikolojisi v.b. gibi beden eğitimi ve sporla ilgili dersler de okutulmaktadır.

2.11.6. Yönetici Faktörü

Öğretim kurumlarında yapılan beden eğitimi ve spor etkinliklerinin daha etkin ve yaygın duruma getirilmesinde, beden eğitimi öğretmenin özverili çalışmaları,

öğrenci sporcuların boş zamanlarında istekli katılımı, okul yöneticilerinin de spora bakış açısı, tutumu ve yaklaşımları önem arz etmektedir.

Okul yöneticilerinin sporu sevmesi ve desteklemesi, beden eğitimi öğretmenin işini kolaylaştırmakta, çalışmalarındaki başarıların artmasını sağlamaktadır.

Okul yöneticilerinin spora olumlu yaklaşımları, diğer kurum ve kuruluşlarla iletişim kolaylığını sağlayacaktır. Dolayısıyla bunların diğer imkanlarında okul sporunun hizmetine sunulmasını kolaylaştıracaktır.

Okul yöneticilerinin olumlu tutumu, diğer branş öğretmenlerinin de okul spor çalışmalarına olumlu yaklaşımları ve katkılarını artırmaktadır.

Spor kulüplerinin yöneticileri, kulüplerin ve ülke sporunun başarısı için ne kadar önemliyse, kulüplere ve ülke sporuna büyük bir sporcu kaynağı sağlayan okullarımızın yöneticileri de çok daha önemlidir.

Okullarımızın çoğu, yeterli tesis, malzeme, araç ve gereçten mahrum olduğu gibi, yöneticilerin beden eğitimi ve spor faaliyetlerini teşvik edici ve kolaylaştırıcı tutum ve uygulamalardan mahrum olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle ülke sporumuz ve milyonları bünyesinde barındıran okullarımızda öğrenci sporcularımızın yetiştirilip geliştirilmesi de pek iç açıcı görülmemektedir. "Okul yöneticilerinin beden eğitimi dersi ve çalışmalarına karşı tutumu" konusunda beden eğitimi öğretmenlerine uygulanan bir anket çalışmasında % 45'i okul yönetiminin ilgisiz, % 40'ı teşvik edici, % 15'i engelleyici olduğunu belirtmişlerdir.⁸⁹

Yine beden eğitimi öğretmenlerine uygulanan bir anket çalışmasında, % 42, 69'unun beden eğitimi derslerine yeterince önem vermedikleri, % 32, 58'nin derslerin önem ve gereğine inanmadıkları, % 24,69'unun dersin önem ve gereğinin bilincinde oldukları⁶⁸ görülmüştür. Okul yöneticilerinin spora karşı tutumunu olumlu bulan öğretmenlerin % 81,7'si okul spor takımlarını çalıştırmaktadır.⁶⁹

Okul yöneticilerinin beden eğitimi öğretmeni ve sporcu öğrencilerin çalışma ve başarılarını ödüllendirmesi, beden eğitimi öğretmenlerinin çalışma ve başarılarını artırdığı gibi, öğrencilerin de katılımına ve başarısına olumlu etki yapmaktadır.

2.11.7. Boş Zaman Faktörü

Uluslararası Boş Zamanları İnceleme Grubu, boş zamanı şu şekilde tanımlamaktadır. "Boş zaman etkinliği, kişinin mesleki ve toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra, özgür iradesiyle girişebileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ya da becerilerini geliştirme, toplum yaşamına gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraşlardır." Başka bir ifadeyle, boş zaman, bireyin çalışma saatleri dışında uykuda geçen zamanın ise gidip gelme zamanının ve zaruri gereksinimleri için (vücut temizliği yapmak, yemek yemek gibi) harcadığı zaman dışında kalan ve bireyin istediği gibi kullanabileceği zamandır.⁹⁰

Boş zamanın kullanımını Karaküçük, şu şekilde ifade etmektedir: "Boş zamanları iki tarafı keskin bir kılıca benzetmek mümkündür. Olumlu kullanılırsa kişisel ve toplumsal gelişim, olumsuz kullanılırsa, bunalım, başı boşluk gibi problemleri doğurabilmektedir".⁴³

Serbest zamanın olumlu işlerle ve aktif bir şekilde değerlendirilmesi verimliliği artırır, bireysel yaşamı zenginleştirir. Özellikle aktif sporla uğraşmak, insanın kişiliğinin gelişmesinde önemli roller üstlenirken, toplumsallaşma sürecini de hızlandırır.

Sportif olay da sosyal ilişkileri geliştiren ve sağlıklı kılan bir faktör olduğuna göre, sosyal bütünleşmede doğrudan etkili olabilmektedir.

Sporu bir boş zaman faaliyeti olarak değerlendiren kimsenin, psikolojik bunalımlardan ve kötü alışkanlıklardan korunduğu gibi, sağlık kazanarak esas mesleğinde de başarısı ve verimliliği artmaktadır.

Okullarımız bireyi sadece yaşamı kazanması için eğitmez, aynı zamanda kişileri hayatta yaşamaya da hazırlar. Özellikle ders dışı zamanlarda boş zamanı kullanmakta gereksinim duyulan tüm becerileri vermek ve geliştirmek için en ideal yer okullardır. Öğrencilerin, sorumluluk alma, birlik ve beraberlik içinde çalışabilme, dostluk ilişkilerini geliştirme, dinlenme, eğlenme, sosyal ilişkilerini genişletme, her şeyden önemlisi kendilerini ve çevreyi tanıma imkanlarını boş zaman faaliyeti olarak uğraşacakları okullarında sporla elde edeceklerdir.

Spor yapabilmek için, eğitim kurumlarında resmi ve özel kuruluşlarda, serbest çalışan ve okuyan kişilerin spor yapmaya ayırabilecekleri zamanların olması gereklidir. Yoğun bir çalışma temposunda yüklü bir eğitim öğretim programında, hele günümüzde okul gençliğinin Anadolu liselerine, Fen liselerine girebilmek, lisede ise Üniversiteye hazırlanmak düşüncesiyle dershanelere giderek bir yarış atı gibi koşturdukları bir ortamda, spora katılımın yeterince sağlanması düşünülemez.

Yine "Spora gönüllü katılma, büyük ölçüde ekonomik durumun iyi olmasından dolayı kazanılan boş zamanları değerlendirme ile ortaya çıkmaktadır."⁶⁴ Kişiler normal yaşamını devam ettirebilecek ekonomik gelire sahip oldukları sürece spora daha fazla zaman ayırma fırsatı bulacaktır.⁶⁴

Birleşmiş Milletler (BM) "Çocuk Hakları Sözleşmesi (1959, Madde 27), hükümlerine göre, çocuğun eğitiminin, onun bireysel özelliklerine, ilgilerine ve öğrenme hızına göre çok yönlü olması gerektiği belirtilerek, çocuğun bedensel, zihinsel, ve sosyal yönden gelişmesi için okul içinde ve okul dışında değişik türde boş zaman etkinlikleri düzenleyerek, onları "özendirmeye" yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi gerektiği

belirtilmiş ve bu görevin başta anne, baba, okul ve öğretmenlerin yanı sıra, toplumun bütün kesimlerine düştüğü (Madde 27,31)⁴⁸ ifade edilmiştir.

2.11.8. Sosyal Çevre Faktörü

Bazı spor branşlarının diğerlerine göre daha fazla gelişmesi sosyal çevrenin taşıdığı özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

Sosyal çevre olarak düşünebileceğimiz okul, aile, işyeri ve insan tarafından işlenmiş, değerlendirilmiş olan, fiziki çevre şartları, sportif faaliyetlerin hangi branşlarda yoğunlaştığına ışık tutmaktadır. Dağlık olmayan bir çevrede, dağ ve kış sporlarının gelişmesini beklemek mümkün değildir. Aynı şekilde, okul, aile, ve işyerinde kabul görmeyen bir faaliyetin toplumda yaygınlaşması güçtür. Eğer yaşanan sosyal çevrede sosyal grup faaliyetleri gelişmemişse, dışa kapalı homojen bir sosyal yapı varsa, sosyal değişme yavaş ve yetersiz ise, sportif faaliyetler de arzu edilen seviyeye çıkmayacaktır.²⁵

Sosyal çevrenin etkinliğinin yanı sıra, fertlerin şahsi kabiliyet ve irsi özellikleri de katılmaya yol açmaktadır. Mesela Japonların hareketli sporlara olan uyumu zencilerin güç ve fiziki üstünlük isteyen branşlardaki üstünlükleri, bu konuda verilebilecek örneklerden bir kaçıdır. Görüldüğü gibi, ferdin tercihlerinde ferdin kabiliyet ve irsi özellik kadar, sosyal çevre de ihmal edilmeyecek bir faktördür.²⁵

2.11.9. Aile Faktörü

Aile, içinde insan neslinin devamlılığının sağlandığı, topluma hazırlama sürecinin ilk cereyan ettiği, eşler ve çocuklar arasında belli ölçüde içten, sıcak, güven

verici ilişkilerin kurulduğu bir kurumdur. Çocuk, en büyük psikolojik ve fiziksel etkileşimini ailesi içinde yaşar. Çocuk açısından aile içinde kazanılan değerler çok önemlidir. Eğitimli anne babanın, çocuğun spora kanalize edilmesindeki rolü de inkar edilemez.¹²

Aile yapısı, nicelikleri anne ve babanın eğitim seviyesi ile anne-baba-çocuk ilişkilerinin yapısı ve çocuk yetiştirme anlayışı; gencin boş zaman faaliyetlerini aile kurumu aracılığı ile öğrenmesi ve katılımını sağlar.⁹¹

Aile, çocuğun gelişmesinde etkili olduğu kadar, ona ilk gelişim ve deneyim fırsatlarını hazırlaması açısından okul başarısında da etkili olan önemli bir kurumdur.⁹² İlk eğitim gibi spor sevgisinde çocuğa ailede verilmelidir. Örneğin; anne, baba okul yaşından önce, çocuklarının elinden tutup, spor salonlarına, yarışmalara, maçlara götürebilmelidir. Çocuklarını önce izleyici olarak spora motive etmeli, spor yapan akran grupları izletilerek kendilerinin de sportif çalışma yapabileceği konusunda cesaret vermelidir. Çocuk, küçük yaşta spora yönlendirilmeli ve spor faaliyetleri okul döneminde de devam ettirilmelidir. Aileler çocuklarının derslerinden geri kalacağı düşüncesiyle spordan uzaklaştıracaklarına, onların günlük hayatlarını iyi organize etmeyi, zamanlarını israf etmeden faydalı amaçlarla kullanmayı öğretmelidirler. Böylece ders, spor, dinlenmek, eğlenmek için zamanını iyi ayarlayan çocuk ve gençler hem derslerinde, hem de spor faaliyetlerinde başarılı olabilecektir. Dolayısıyla ailelerin spora bakış açılan da daha olumlu olacaktır.¹²

Spora inanmış aileler, okul ve kulüp ilişkisini iyi kurarak çocuklarının spordaki gelişim ve başarısını arttırabileceği gibi, ülke sporunun kalkınıp, gelişmesine de katkıda bulunmuş olacaktır.

2.11.10. Kitle Haberleşme Araçlarının Etkinliği

İnsanların gerek yakın, gerekse uzak çevrelerinde olup bitenler hakkında bilgi almaları, gelişmiş ve uzmanlaşmış araçlarla sağlanmaktadır. Teknolojik gücün

araçlara kitle iletişim araçları denilmektedir. Bunların, haber verme, eğitim, eğlence, çeşitli mal ve hizmetlerin reklam aracılığı ile tanıtılması ve propaganda gibi önemli fonksiyonları yanında, insanların boş zamanlarını daha çok pasif şekilde sporla değerlendirebilecek ancak aktif spora da yönlendirebilecek önemli bir teşvik gücüne sahip olduğu görülmektedir.⁹³

Her türlü spor organizasyonları, gelişen kitle haberleşme araçları vasıtasıyla istenildiğinde anında izlenebilmektedir. Milyonlarca kişinin bu olayları izlemesinin, spora olan ilginin artmasında yaptığı olumlu etki çok büyüktür.⁶⁴

Basın ve yayın organları, kamu oyunun görüşlerini yöneticilere ve yönetime aktararak, yönetim üzerinde de dolaylı veya dolaysız yollarla kamu oyunun etkisini ve denetimini sağlarlar. Kamu oyunun görüş ve düşüncelerine, bütün alanlarda olduğu gibi, spor alanında da hem yönetim, hem de yöneticiler büyük önem vermektedirler.⁵³

Basında ve TV programlarında futbol alanına daha fazla yer verilmektedir. Oysa spor yalnızca futbol değildir. Diğer spor dallarına da gerekli önem verilerek, sporun nerede nasıl yapılacağına rehberlik edecek, halkı ve gençleri spora teşvik edecek bilimsel içerikli eğitici programlara, spor branşlarında denge kurularak yer verilmelidir.

3. MATERYAL VE METOD

Bu bölümde, araştırmada kullanılan materyal, izlenmiş olan metod, araştırmanın evreni, örnekleme, kullanılan verilerin türü ve kaynağı, veri toplama teknikleri ile verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistik analiz metodları açıklanmaktadır.

3.1. Materyal

Araştırma, Afyon valiliğinin 10.06.1998 tarih ve 06/12876 sayılı izni ile Ortaöğretim okul müdürlüklerine bildirilerek uygulanmıştır.

Araştırmada, Afyon ili ve ilçe merkezlerinde bulunan ortaöğretim kurumlarında görev yapan tüm beden eğitimi öğretmenleri ile tesadüfi seçilmiş farklı sosyal ekonomik yapıya sahip il ve ilçe merkezlerindeki ortaöğretim kurumlarında okuyan sporcu öğrencilerin, okullarındaki sportif çalışmalarla, okullararası katılmış oldukları yarışmalarda karşılaştıkları sorunları materyal teşkil etmektedir.

3.1.1. Evren

Araştırmanın evreni, Afyon ili ve ilçe merkezlerinde bulunan ortaöğretim kurumlarında görev yapan tüm beden eğitimi öğretmenleri ile, tesadüfi seçilmiş bu okullarda okuyan sporcu öğrencilerdir. Afyon'da toplam 96 adet orta dereceli okul vardır. Bunlardan 11 adedi il merkezinde olmak üzere, toplam 17 ilçesinde 42 adet genel lise, yine 15 adedi il merkezinde olmak üzere, 54 adet meslek lisesinden oluşmaktadır. İl ve ilçe merkezlerinde toplam 59 beden eğitimi öğretmeni görev yapmaktadır. Bunlardan 20'si il merkezinde, 39'u ilçelerdeki okullarda görev yapmaktadır.

Okullarda toplam 17829 öğrenci bulunmaktadır. Anılan okullarda 3977'si genel liselerde, 4097'si, meslek liselerinde, toplam 8074 öğrenci il merkezindeki

okullarda; 3685'i genel liselerde, 6070 öğrenci de meslek liselerinde olmak üzere toplam 9755 öğrenci ilçe merkezlerinde öğrenim görmektedir.⁹⁴

3.1.2. Örneklem

Araştırma örneklemini, Afyon ortaöğretim kurumlarında görev yapan toplam 59 beden eğitimi öğretmeninden, ulaşılabilen 54'üne uygulanabilmıştır.

Araştırmaya 210 sporcu öğrenci katılmış, bazı anketlerin değerlendirilme dışı bırakılmasıyla sayı, 204 sporcu öğrenciye düşmüştür.

Tesadüfi örneklem olarak il merkezinde toplam 10, değişik ilçe merkezlerinde bulunan 11 ortaöğretim okulunda uygulanmıştır.

Örneklem olarak alınan ortaöğretim kurumları ve okullarındaki öğrenci sayılarını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

İl Merkezi

Okullar	Sporcu Öğrenci Sayısı	
	f	%
Afyon Lisesi	10	4.9
Fatih Lisesi	10	4.9
Cumhuriyet Lisesi	10	4.9
M.Akif Lisesi	10	4.9
Milli Piyango Anadolu Lisesi	10	4.9
Kocatepe Anadolu Lisesi	10	4.9
End.Meslek Lisesi	10	4.9
Gazi End.Meslek Lisesi	10	4.9
İmam Hatip Lisesi	10	4.9
Sağlık Meslek Lisesi	10	4.9
TOPLAM	100	49

İlçeler

Okullar	Sporcu Öğrenci Sayısı	
	f	%
İhsaniye Lisesi	10	4.9
İscehisar Lisesi	10	4.9
Sandıklı Lisesi	9	4.42
Emirdağ Lisesi	10	4.9
Hocalar Lisesi	10	4.9
Çay İmam Hatip Lisesi	8	3.93
Dinar Lisesi	10	4.9
Şuhut Çok Programlı Lise	10	4.9
Sultandağ Lisesi	8	3.93
Sincanlı çok Programlı Lise	9	4.42
Bolvadin Lisesi	10	4.9
TOPLAM	104	51
GENEL TOPLAM	204	100

3.2. Metod

Bu araştırma tarama modelindedir. Konu ile ilgili literatür taranmış, daha sonra, beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, Ortaöğretim Kurumlarında spor organizasyonlarına katılım sorunlarına ilişkin görüşleri dikkate alınarak soru bankası oluşturulmuş, konuyla ilgili uzmanların görüşleri de dikkate alınarak, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra anket uygulanmıştır.

3.2.1. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Veriler, anket sonuçlarına göre elde edilecektir. Veri toplama aracı olarak geliştirilen, beden eğitimi öğretmenlerine yönelik anket 29 soruyu kapsamaktadır. Sporcu öğrencilere yönelik anket ise 34 soruyu kapsamaktadır. Anket, beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilere yönelik, farklı ve ortak sorulardan oluşmaktadır.

Anket, önce 25 beden eğitimi öğretmeni ile 30 sporcu öğrenci üzerinde uygulanarak güvenilirlik testi yapılmış, konunun uzmanlarının görüşleri de dikkate alınarak, gerekli düzeltmeler yapılarak anket tüm denekler üzerinde uygulanmıştır.

Yine anket, araştırmacı tarafından il merkezindeki deneklere bizzat uygulanmış, yine araştırmacı tarafından toplanmıştır. İlçelerdeki deneklere ise anketörler aracılığı ile uygulanmış ve toplanması sağlanmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Anket ile elde edilen veriler, hazırlanan kod yöntemiyle bilgisayarda ilgili tablolara kaydedilmiştir.

SPSS paket programı kullanılarak, elde edilen veriler, deneklere farklı sorulan sorulara ait görüşleri önce yüzde ve frekans yöntemine göre değerlendirilmiş, daha sonra her iki denek grubunun ortak görüşleri arasındaki ilişkilendirme ile deneklerin kendi görüşleri arasındaki ilişkilendirme χ^2 testinde 0.05 seviyesinde karşılaştırılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Sporcu Öğrencilerin Kimlik Bilgileri (4. - 5. Tablolarda) verilmiştir.

Tablo 4. Beden eğitimi öğretmenlerine ait kimlik bilgileri

Kimlik Bilgileri		f	%	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	47	87	54
	Bayan	7	13	
Medeni Durum	Evli	25	46.3	54
	Bekar	29	53.7	
Mezuniyet Durumu	2 yıllık okul	0	0	54
	3 yıllık okul	9	16.7	
	4 yıllık okul	45	83.3	
	Yüksek Lisans	0	0	
	Doktora	0	0	
Görev Süresi	1-5 Yıl	39	72.2	54
	6-10 Yıl	4	7.4	
	11-15 Yıl	3	5.6	
	16-20 Yıl	7	13	
	21 Yıl ve Yukarısı	1	1.9	
İdari Görev	Okul Müdürü	2	3.7	54
	Okul Müdür Vekili	4	7.4	
	Müdür Yrd.	4	7.4	
	Kulüp Yöneticiliği	0	0	
	Hiçbir İdari Görevim Yok	44	81.5	

Tablo 4'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin % 87'si erkek, % 13'ü ise bayanlardan oluşmaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin % 29'u bekar, % 25' i evlidir. Beden eğitimi öğretmenlerinin % 83.3'ü dört yıllık beden eğitimi ve spor okullarından, % 16.7'si üç yıllık eğitim enstitüsünden mezun olup, yüksek lisans ve doktora mezunu hiç bulunmamaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin % 72.2'sinin 1-5 yıl, % 13'nün 16-20 yıl, % 7.4'ünün 6-10 yıl, % 5.6'sının 11-15 yıl, % 1.9'unun 21 yıl ve yukarısında görev yaptıkları tespit edilmiştir. Yine beden eğitimi öğretmenlerinin, % 3.7'si okul müdürü, %7.4'ü okul müdür vekili, % 7.4'ü okul müdür yardımcısıdır, % 81.5'inin ise hiç idari görevi bulunmamaktadır.

Tablo 5. Sporcu öğrencilerin kimlik bilgileri

Kimlik Bilgileri		f	%	Toplam
Cinsiyeti	Erkek	139	68.1	204
	Kız	65	31.9	
Yaşı	14-15	64	31.4	204
	16-17	103	50.5	
	18-19	35	17.2	
	20 yaş ve yukarı	2	1	
Okul Grubu	Genel Lise	105	51.5	204
	Meslek ve Ticari Lisesi	58	28.4	
	Anadolu ve Fen Liseleri	41	20.1	
Eğitim Görülen Alan	Sosyal	59	28.9	204
	Fen	67	32.8	
	Mesleki	48	23.5	
	Matematik	30	14.7	
Babanın Öğrenim Durumu	Okur yazar değil	5	2.5	204
	İlkokul	82	40.2	
	Ortaokul	31	15.2	
	Lise	42	20.6	
	Yüksekokul	20	9.8	
	Üniversite	24	11.8	
Annenin Öğrenim Durumu	Okur yazar değil	31	15.2	204
	İlkokul	102	50	
	Ortaokul	24	11.8	
	Lise	33	16.2	
	Yüksekokul	12	5.9	
	Üniversite	2	1	
Babanın Mesleği	İşçi	42	20.6	204
	Memur	57	27.9	
	Serbest meslek	79	38.7	
	Emekli	22	10.8	
	İşsiz	4	2	
Annenin Mesleği	İşçi	0	0	204
	Memur	14	6.9	
	Serbest meslek	3	1.5	
	Emekli	6	2.9	
	Ev hanımı	181	88.7	
Ailenin Aylık Geliri	15-50 milyon TL.	47	23	204
	51-90 milyon TL.	54	26.5	
	91-130 milyon TL.	45	24.1	
	131-170 milyon TL.	17	8.3	
	171-210 milyon TL.	16	7.8	
	211-250 milyon TL.	9	4.4	
	251-300 milyon TL.	14	6.9	
	301 milyon ve yukarı TL.	2	1	
Yapılan Spor Grubu	Bireysel sporlar	20	9.8	204
	Takım sporları	131	64.2	
	Her ikisiyle	53	26	

Tablo 5'de belirtildiği gibi, araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin çoğunluğunu % 68.1'ini erkek, % 31.9'unu kızlar oluşturmaktadır. Deneklerin % 50.5'i 16-17 yaşında, % 31.4'ü 14-15 yaşlarında, % 17.2'si 18-19 yaşında, %1'i ise 20 yaşın üzerindedir. Deneklerin % 51.5'i genel liselerde, % 28.4'ü meslek liselerinde,% 40.1'i Anadolu veya Fen liselerinde okumaktadır. Buralarda okuyan deneklerin % 32.81'i fen, % 28.9'u sosyal, % 23.5'i mesleki alanda, %14.7'si matematik alanında eğitim görmektedir. Deneklerin aile gelirlerinin dağılımı ise, % 26.5'i 51-90 milyon, % 23'ü 15-50 milyon % 22.1'i 91-130 milyon, % 8.3'ü 131-170 milyon, % 7.8'i 171-210 milyon, % 6.9'u da 251-300 milyon, % 4.4'ü 211-250 milyon ve en az yüzdeye, fakat en çok gelire sahip olan oran ise, % 1'i 301 milyon lira ve yukarısını oluşturmaktadır.

Deneklerin babalarının öğrenim durumlarına ilişkin bulgularda, % 40.2'si en yüksek düzeyde ilkokul mezunudur. İkinci sırayı % 20.6 ile lise, üçüncü sırayı % 15.2 ile ortaokul, dördüncü sırayı ise % 11.8 ile üniversite oluşturmaktadır. Beşinci sırada % 9.8'i yüksekokul mezunudur. Annelerin öğrenim durumu ise, % 15.2'si okur yazar değildir. Yine en yüksek değere sahip % 50'si ilkokul seviyesinde, ikinci sırada % 16.2'si lise, üçüncü sırada ise, % 11.8'i ortaokul, % 5.9'u yüksekokul, % 1'i üniversite düzeyinde eğitim görmüşlerdir.

Deneklerin babalarının, % 38.7'si serbest meslek, % 27.9'u memur, %20.6'sı işçi, % 10.8'i emekli, % 2'si işsizdir. Annelerin ise, % 88.7'si ev hanımı, %6.9'u memur, % 2.9'u emekli, % 1.5'i serbest meslek sahibidirler.

Sporcu öğrencilerin, % 64.2'si takım sporlarıyla, % 9.8'i ferdi sporla, % 26'sı ise hem ferdi hem de takım sporuyla uğraştıklarını belirtmişlerdir.

4.2. Beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel spor çalışmalarıyla, okulu ve okullararası spor çalışmalarına ilişkin görüşleri ve bu görüşleri arasındaki ilişki (6. - 23. Tablolarda) verilmiştir.

Tablo 6. Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarında girmiş oldukları haftalık ders saatlerini gösteren dağılımı.

Haftalık ders saati	f	%
1-6 saat	8	14.8
7-12 saat	3	5.6
13-18 saat	12	22.2
19-24 saat	10	18.5
25-30 saat	19	35.2
31 saat ve yukarı	2	3.7
Toplam	54	100

Tablo 6.'ya göre en yüksek düzeyde % 35.2'si, 25-30 saat, % 22.2'si 13-18 saat, % 18.5'i 19-24 saat, % 14.8'i 1-6 saat, % 5.6'sı 7-12 saat, % 3.7'si ise 31 saatin üzerinde derse girmektedirler.

Tablo 7. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor takımlarını çalıştırıp çalıştırmadıklarını gösteren dağılımı:

Seçenekler	f	%
Çalıştırmıyorum	6	11.1
Çalıştırıyorum	19	35.2
Birden fazla çalıştırıyorum	29	53.7
Toplam	54	100

Tablo 7'de görüldüğü üzere deneklerin % 11.1'i okullarında hiç takım çalıştırmadıklarını, % 35.2'si okul takımı çalıştırdıklarını, % 53.7'si ise birden fazla takım çalıştırdıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 8. Beden eğitimi öğretmenlerinin takım (Egzersiz) çalışmaları için aldıkları ücrete yönelik görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	f	%
Hiç yeterli değil	22	40.7
Çok az	13	24.1
Az	13	24.1
Yeterlidir	6	11.1
Fazlasıyla yeterlidir	0	0
Toplam	54	100

Tablo 8'de görüldüğü gibi, deneklerin % 40.7'si okul takım çalışmaları için aldıkları egzersiz ücretlerini yeterli bulmamakta, % 24.1'i çok az, yine aynı oranda % 24.1'i az bulurken, % 11.1'i gibi küçük bir oranı ise yeterli bulmaktadır.

Tablo 9. Beden eğitimi öğretmenlerinin okulları dışında antrenörlük yapıp yapmadıklarını gösteren dağılımı:

Seçenekler	f	%
Klüpde	9	15.8
Gençlik ve spor müdürlüğünde	1	1.8
Gençlik ve spor müdürlüğü (Yaz Spor Okulunda)	3	5.3
Özel öğrenci çalıştırıyorum	6	10.5
Çalıştırmıyorum	38	66.7
Toplam	57	100

Tablo 9'da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenlerinden bazıları birden fazla takım çalıştırdığı için frekans dağılımı yükselmiştir. Buna göre, % 15.8'inin klüplerde antrenörlük yaptığı, % 10.5'inin özel öğrenci çalıştırdığı, % 5.3'ünün Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin yazın öğrencilere yönelik açmış olduğu yaz spor okullarında görev aldığı, % 1.8'inin Gençlik ve Spor Müdürlüğünde antrenörlük yaptığı, % 66.7'sinin ise okul dışında antrenörlük yapmadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 10. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul takımlarını herhangi bir spor klüp adına çalıştırıp çalıştırmadıklarını gösteren dağılımı.

Seçenekler	f	%
Evet	5	9.3
Hayır	49	90.7
Toplam	54	100

Tablo 10'da görüldüğü gibi, deneklerin ancak %9.3'ü okul takımlarını spor klübü adına çalıştırdıklarını, % 90.7'si ise çalıştırmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 11. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okul yönetimince, çalışmalarından dolayı ödüllendirilmesi hususundaki görüşlerini gösteren dağılımı:

Seçenekler	f	%
Evet	11	20.4
Hayır	43	79.6
Toplam	54	100

Tablo 11'de deneklerin % 20.4'ü okul yönetimince çalışmalarından dolayı ödüllendirildiklerini, % 79.6'sı ise hiç ödüllendirilmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 12. Beden eğitimi öğretmenlerinin kendi okullarına ait spor tesisleriyle, diğer okullara ait spor tesislerinin ortaklaşa kullanımları hakkındaki görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	f	%
Hiç kullanılmıyor veya kullanılmıyor	30	55.6
Çok az	13	24.1
Az	3	5.6
Yeterince	7	13
Fazlasıyla	1	1.9
Toplam	54	100

Tablo 12'de görüldüğü üzere % 55.6'sı kendi okullarının ve diğer okulların spor tesislerinin ortaklaşa kullanılmadığını, % 24.1'i çok az yararlandıklarını, % 13'ü yeterince yararlandıklarını, % 5.6'sı az yararlandıklarını, % 1.9'u ise fazlasıyla yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 13. Beden eğitimi öğretmenlerinin, sportif çalışmalar için en çok kullandıkları kamu veya özel sektöre ait spor tesislerini gösteren dağılımı:

Seçenekler	f	%
Okulların	15	27.8
Gençlik ve Spor İl veya İlçe Müdürlüğü'nün	29	53.8
Klüblerin	1	1.9
Belediyelerin	3	5.6
Özel tesislerin	0	0
Hiç birinden	13	24.1
Toplam	54	100

Tablo 13.'de belirtildiği gibi, okul takım çalışmaları için deneklerin % 53.8'i en çok Gençlik ve Spor İl veya İlçe Müdürlüklerinin Spor Tesislerinden, % 27.8'i okullardan, % 5.6'sı belediyelerden, % 1.9'u klüplerden yararlandıklarını, % 24.1'i ise hiçbirinden yararlanmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 14. Beden eğitimi öğretmenlerinin spor araç, gereç ve malzeme karşılamak amacıyla, ekonomik geliri nerelerden sağladıklarına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	Hiç		Çok Az		Az		Yeterince		Fazlasıyla		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Spor kolu üye aidatlarından	6	11.1	10	18.5	20	37	16	29.6	2	3.7	54	100
Okul aile birliğinden	28	51.9	8	14.8	10	18.5	5	9.3	3	5.6	54	100
Sporcu velilerinden	44	81.5	3	5.6	6	11.1	0	0	1	1.9	54	100
Milli Eğitim Bak.	52	96.3	1	1.9	1	1.9	0	0	0	0	54	100
Mahalli idarelerden	52	96.3	2	3.7	0	0	0	0	0	0	54	100
Okul koop.% 5 karından	46	85.2	6	11.1	1	1.9	1	1.9	0	0	54	100

Tablo 14.'e göre, deneklerin spor kolu aidatlarından % 11'i hiç gelir sağlamamakta, % 18.5'i çok az, % 37'si az, % 29.6'sı yeterince, %3.7'si ise fazlasıyla gelir sağlamaktadır.

Deneklerin okul aile birliği derneğinden % 51.9'u hiç gelir sağlamazken, % 14.8'i çok az, % 18.5'i az, % 9.3'ü yeterince , % 5.6'sı ise fazlasıyla gelir sağlamaktadır.

Sporcu velilerinden, % 81.5'i hiç gelir sağlayamazken, % 5.6'sı çok az, % 11.1'i az düzeyde gelir sağlamaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'ndan, % 96.3'ü hiç gelir sağlamazken, % 1.9'u ise çok az ve az düzeyde gelir sağladıklarını belirtmişlerdir.

Deneklerin mahalli idarelerden, % 96.3'ü hiç gelir sağlamadıklarını belirtirken, % 3.7'si çok az düzeyde gelir sağladıklarını belirtmiştir.

Yine deneklerin okul kooperatiflerinin % 5'lik karından, % 85.2'si hiç gelir sağlanmadığını, % 11.1'i çok az, % 1.9'u ise az, yine % 1.9'u yeterince gelir sağlandığını belirtmektedir.

Tablo 15. Beden eğitimi ğretmenlerinin, illerini temsilen grup ve yarı final müsabakalarına katılımlarında, giderleri için, İl Millî Eğitim Müdürlüğünün ekonomik yardımlarına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	f	%
Hiç bulunmuyor	41	75.9
Çok az bulunuyor	5	9.3
Az bulunuyor	3	5.6
Yeterince bulunuyor	5	9.3
Fazlasıyla bulunuyor	0	0
Toplam	54	100

Deneklerin, ilini temsilen grup ve yarı final yarışmalarına il dışında katılımlarında, % 75.9'u İl Millî Eğitim Müdürlüğünün hiç yardımda bulunmadığını, % 9.3'ü çok az, % 5.6'sı az, % 9.3'ü yeterince yardımda bulunduğunu belirmişlerdir.

Tablo 16. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okul içi ve okullararası spor çalışma ve yarışmalara katılımında kimlerden destek ve teşvik gördüklerine ilişkin dağılımı:

Seçenekler	Hiç		Çok Az		Az		Yeterince		Fazlasıyla		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Milli Eğitim Müdürlüğünden	40	74.1	4	7.4	4	7.4	5	9.3	1	1.9	54	100
İl ve İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğünden	43	79.6	4	7.4	1	1.9	4	7.4	2	3.7	54	100
İlin ilgili Spor Temsilcilerinden	47	87	4	7.4	3	5.6	0	0	0	0	54	100
Kitle ve İletişim Araçlarından	46	85.2	1	1.9	4	7.4	3	5.6	0	0	54	100
Okul İdarecilerinden	16	29.6	6	11.1	6	11.1	13	24.1	13	24.1	54	100
Beden Eğitimi Öğretmenlerinden	24	44.4	2	3.7	0	0	18	33.3	10	18.5	54	100
Okulun Diğer Öğretmenlerinden	26	48.1	6	11.1	5	9.3	12	22.2	5	9.3	54	100
Öğrenci Velilerinden	38	70.4	8	14.8	4	7.4	4	7.4	0	0	54	100
Öğrencilerden	18	33	2	3.7	4	7.4	16	29.6	14	25.9	54	100

Tablo 16.'da Milli Eğitim Müdürlüklerinden, % 74.1'i hiç destek ve teşvik görmediklerini, % 7.4'ü çok az, % 9.3'ü yeterince, % 1.9'u fazlasıyla destek ve teşvik gördüklerini; İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinden % 79.6'sı destek ve teşvik görmediğini, % 7.4'ü çok az, % 1.9'u az, % 7.4'ü yeterince, %3.7'si fazlasıyla destek ve teşvik gördüklerini; ilin ilgili spor dalının federasyon temsilcilerinden, % 87'si hiç destek ve teşvik görmediklerini, % 7.4'ü çok az, % 5.6'sı az düzeyde destek ve teşvik gördüklerini; kitle iletişim araçlarından, % 85.2'si destek ve teşvik görmediklerini, % 1.9'u çok az % 7.4'ü az, % 5.6'sı yeterince destek ve teşvik gördüklerini; okul idarecilerinden % 29.6'sı hiç destek ve teşvik görmediklerini, % 11.1'i çok az, % 11.1'i az, % 24.1'i yeterince, % 24.1'i fazlasıyla destek ve teşvik gördüklerini;

Deneklerin diğer beden eğitimi öğretmenlerinden ise, % 44.4'ü hiç destek ve teşvik görmediklerini, % 3.7'si çok az, % 33.3'ü yeterince, % 18.5'i fazlasıyla destek ve teşvik gördüklerini; okulun diğer öğretmenlerinden % 48.1'i hiç destek ve teşvik

görmediklerini, % 11.1'i çok az, % 9.3'ü az, % 22.2'si yeterince, % 9.3'ü fazlasıyla destek ve teşvik gördüklerini; öğrenci velilerinden % 70.4'ü hiç destek ve teşvik görmediklerini, % 14.8'i çok az, % 7.4'ü az, yine aynı oranda % 7.4'ü yeterince destek ve teşvik gördüklerini belirtirken; öğrencilerden ise % 33.3'ü hiç destek ve teşvik görmediklerini, % 3.7'si, çok az, % 7.4'ü az, % 29.6'sı yeterince, % 25.9'u fazlasıyla destek ve teşvik gördüklerini belirtmişlerdir.

Tablo 17. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okul spor faaliyetlerinde yeni bir örgütlenme modeline ihtiyacı olup olmadığına dair görüşlerini gösteren dağılımı.

Seçenekler	f	%
Evet	47	87
Hayır	7	13
Toplam	54	100

Tablo 17'de görüldüğü gibi,deneklerin %87'si okul spor faaliyetlerinde yeni bir örgütlenme modeline ihtiyaç duyulduğunu,%13'lük az bir oranı ise yeni bir örgütlenme modeline ihtiyaç duyulmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 18. Beden eğitimi öğretmenlerinin,okul spor faaliyetlerinin daha etkin hale getirilmesi hususunda önerilen konulara ilişkin yaklaşımlarını gösteren dağılımı:

Seçenekler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Yaz tatilinde,okullarda "Spor Eğitim Okulu" açılarak,istekli beden eğitimi öğretmenlerince ilgili öğrencilerin spor eğitimi almaları sağlanmalıdır	51	94.4	3	5.6	54	100
Belediyeler,yıllık %1 veya 2 oranındaki gelirlerini,vallilik kanalıyla okul spor kollarına eşit olarak aktarsın	54	100	0	0	54	100
Okul spor takımları müsabakalarda,eşofman ve formalarına,eğitim ve öğretime ters düşmeyen reklam alarak,ekonomik ve spor araç,gereç malzeme gibi maddi yardım sağlayabilmelidir	53	98.1	1	1.9	54	100
Okullardaki başarılı sporculara değişik kuruluş ve vakıflarca burs vb. gibi değişik yardımlar sağlanmalıdır	51	94.4	3	5.6	54	100
19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramında finaller oynanmak üzere,ikinci dönemin başından itibaren değişik spor branşlarında "Gençlik Şöleni" adı altında,il bazında spor organizasyonları düzenlensin	51	94.4	3	5.6	54	100

Tablo 18.'de, okul spor faaliyetlerinin daha etkin hale getirilmesi hususunda önerilen konulara ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin yaklaşımları görülmektedir. Buna göre, beden eğitimi öğretmenlerinin %94.4'ü yaz tatilinde, okullarında "Spor Eğitim Okulu" açılarak, istekli beden eğitimi öğretmenlerince, ilgili öğrencilerin spor eğitimi almalarının sağlanmasını istemektedirler. Ancak %5.6'sı istemediklerini belirtmektedirler.

Belediyelerin yıllık gelirlerin %1 veya 2 oranındaki gelirlerini, vallilik kanalıyla okul spor kollarına eşit olarak aktarılması hususundaki öneriyi beden eğitimi öğretmenlerinin %100'nün benimsediği görülmektedir.

Deneklerin %98.1'i okul spor takımlarının müsabakalarda, eşofman ve formalarına, eğitim ve öğretime ters düşmeyen reklam alarak, ekonomik ve spor araç, gereç ve malzeme gibi maddi imkan sağlanması hususundaki öneriyi benimsediklerini, ancak %1.9'u benimsemediklerini belirtmişlerdir.

Okullardaki başarılı sporculara değişik kuruluş ve vakıflarca burs vb. gibi değişik yardımlar sağlanması hususundaki öneriyi, deneklerin % 94.4'ü desteklerken, % 5.6'sı desteklememektedir.

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda finaller oynanmak üzere, ikinci dönemin başından itibaren değişik spor branşlarında "Gençlik Şöleni" adı altında, il bazında spor organizasyonları düzenlenmesi hususundaki öneriyi, deneklerin % 94.4'ü desteklerken, ancak % 5.6'sı uygun görmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 19. Beden eğitimi öğretmenlerinin kimlik bilgileri (cinsiyet, medeni durum, mezuniyet durumu, görev süresi ve idari görevi) ile okul spor takımlarını çalıştırmalarına dair görüşleri arasındaki ilişki:

Kimlik Bilgileri		Çalıştırmıyorum	Çalıştırıyorum	Birden Fazla Çalıştırıyorum	f	%	
Cinsiyet	Erkek	6	17	24	47	87	$\chi^2=1.484$ Sd=2 P>0.05
	Bayan		2	5	7	13	
	Toplam	6	19	29	54	100	
Medeni Durum	Evli	2	5	18	25	46.3	$\chi^2=8.358$ Sd=2 P<0.05
	Bekar	4	14	11	29	53.7	
	Toplam	6	19	29	54	100	
Mezuniyet Durumu	2 yıllık okul				0	0	$\chi^2=1.848$ Sd=2 P>0.05
	3 yıllık okul		3	6	9	16.7	
	4 yıllık okul	6	16	23	45	83.3	
	Yüksek Lisans						
	Doktora						
Toplam	6	19	29	54	100		
Görev Süresi	1-5 Yıl	5	15	19	39	72.2	$\chi^2=8.479$ Sd=8 P>0.05
	6-10 Yıl	1	1	2	4	7.4	
	11-15 Yıl		2	1	3	5.6	
	16-20 Yıl		1	6	7	13	
	21 Yıl ve ykr.			1	1	1.9	
	Toplam	6	19	29	54	100	
Idari Görev	Okul Müdürü	1	1		2	3.7	$\chi^2=8.124$ Sd=6 P>0.05
	Okul Müdür Vekili		2	2	4	7.4	
	Müdür Yrd.		3	1	4	7.4	
	Kulüp Yöneticiliği						
	Hiçbir İdari Görevim Yok	5	13	28	44	81.5	
	Toplam	6	19	29	54	100	

Tablo 19'da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, cinsiyetleri ile okul takımlarını çalıştırmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Deneklerin 25'inin evli olduğu, 2'sinin hiç çalıştırmadığı, 5'inin çalıştırdığı, 18'inin ise birden fazla takım çalıştırdıkları, 29 bekar öğretmenin 4'ünün çalıştırmadığı, 14'ünün çalıştırdığı, 11'inin ise birden fazla takım çalıştırdıkları tespit edilmiştir. Buna göre, beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durumu ile okul takımı çalıştırmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P < 0.05$).

Evli deneklerin bekarlara göre birden fazla takımı daha çok çalıştırdıkları dikkat çekmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin çalıştıkları görev süreleri ile okul takımlarını çalıştırmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Yine tablo 19'da görüldüğü gibi, deneklerin idari görevi ile okul takımlarını çalıştırmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Beden eğitimi öğretmenlerinin mezuniyet durumları ile okul takımlarını çalıştırmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Tablo 20. Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarında spor takımlarını çalıştırmalarına ilişkin görüşleriyle, haftalık ders dışı spor çalışmalarını kaç saat yaptıklarına ilişkin görüşleri arasındaki ilişki:

Seçenekler	Çalıştırmıyorum	Çalıştırıyorum	Birden fazla takım çalıştırıyorum	Toplam
Hiç çalıştırmıyorum	4	3		7
1-2 saat arası		1		
3-4 saat arası				
5-6 saat arası	2	12	12	26
7-8 saat arası		1	5	6
9-10 saat arası		1	5	6
11 saat ve yukarı		1	7	8
Toplam	6	19	29	54

$$X^2 = 28.731$$

$$Sd=12$$

$$P < 0.05$$

Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarındaki spor takımlarını çalıştırmalarıyla, haftalık ders dışı spor çalışmalarını kaç saat yaptıklarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P < 0.05$).

Birden fazla takım çalışması yapan öğretmenlerin haftalık çalışma sürelerinin arttığı görülmekle birlikte, çoğunluğun 5-6 saat arasında çalışma yaptıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 21. Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarında spor takımlarını çalıştırmalarıyla, okullar arası spor organizasyonlarına katılımları arasındaki ilişki düzeyi:

Seçenekler	Çalıştırmıyorum	Çalıştırıyorum	Birden fazla çalıştırıyorum	Toplam
Evet katılıyorum	6	15	29	50
Hayır katılmıyorum		4		4
Toplam	6	19	29	54

$$X^2 = 7.958$$

$$Sd=2$$

$$P < 0.05$$

Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarında spor takımları çalıştırmalarıyla, okullar arası spor organizasyonlarına katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P < 0.05$).

Buna göre, deneklerin 6'sı çalıştırmadığı halde, spor organizasyonlarına katılırken, 19 denek çalıştırdığı halde, 4'ünün katılmadığı dikkat çekmektedir.

Takım çalışmasını birden fazla yapan deneklerin tamamının katıldıkları görülmektedir.

Tablo 22. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor takımlarını çalıştırmalarıyla, okul yönetimince çalışmalarından dolayı ödüllendirilmeleri arasındaki ilişki:

Seçenekler	Çalıştırmıyorum	Çalıştırıyorum	Birden fazla çalıştırıyorum	Toplam
Evet ödüllendirildim		1	10	11(%20.4)
Hayır ödüllendirilmedim	6	18	19	43(%79.6)
Toplam	6(%11.1)	19(%35.2)	29(%53.2)	54(%100)

$$X^2 = 7.769$$

$$Sd=2$$

$$P < 0.05$$

Yalnızca bir spor takımı çalıştıran 19 öğretmenin yalnızca 1'nin ödüllendirildiği, 18'inin ödüllendirilmediği; birden fazla spor takımı çalıştıran 29 öğretmenin, 10'unun ödüllendirildiği, 19'unun ise ödüllendirilmediği ortaya çıkmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor takımlarını çalıştırmalarıyla, okul yönetimince çalışmalarından dolayı ödüllendirilmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P < 0.05$).

Bir ve birden fazla takım çalışması yapan öğretmenlerin %20.4'ünün ödüllendirildikleri, % 79.6 'sının ise ödüllendirilmedikleri ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin birden fazla takım çalışması yapan öğretmenleri daha çok ödüllendirdikleri dikkat çekmektedir.

Tablo 23. Beden eğitimi öğretmenlerinin, okullararası spor organizasyonlarına katılımı ile bu organizasyonlara katılımında İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün ekonomik yardımları arasındaki ilişki:

Seçenekler	Hiç yapmıyor	Çok az	Az	Yeterince	Toplam
Evet katılıyoruz	38	4	3	5	50
Hayır katılmıyoruz	3	1			4
Toplam	41	5	3	5	54

$X^2 = 1.796$

Sd=3

P>0.05

Beden eğitimi öğretmenlerinin okullararası spor organizasyonlarına katılımı ile İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin ekonomik yardım yapmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (P > 0.05).

4.3. Sporcu öğrencilerin kişisel spor çalışmalarıyla, okuluçi ve okullararası spor çalışmalarına ilişkin görüşleri ve bu görüşleri arasındaki ilişkiye (24. - 40. tablolarda) verilmiştir.

Tablo 24. Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarının yararına ne derece inandıklarına dair görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	f	%
Hiç inanmıyorum	4	2
Çok az inanıyorum	10	4.9
Az inanıyorum	19	9.3
Yeterince inanıyorum	84	41.2
Fazlasıyla inanıyorum	87	42.6
Toplam	204	100

Tablo 24'de görüldüğü gibi, sporcu öğrenciler, ders dışı çalışmaların yararına, % 42.6'sı fazlasıyla, % 41.2'si yeterince, % 9.3'ü az, % 4.9'u çok az inanmaktadır. % 2'si ise hiç inanmamaktadır.

Tablo 25. Sporcu öğrencilerin sporla uğraştıkları süreleri gösteren dağılımı:

Seçenekler	f	%
1 - 2 yıl arası	37	18.1
3 - 4 yıl arası	48	23.5
5 - 6 yıl arası	57	27.9
7 - 8 yıl arası	33	16.2
9 - 10 yıl arası	20	9.8
11 yıl ve yukarı	9	4.4
Toplam	204	100

Tablo 25'de, deneklerin % 18.1'i 1-2 yıl arasında, % 23.5'i 3-4 yıl arasında, % 27.9'u en yüksek düzeyde 5-6 yıl arasında sporla uğraştıklarını; % 16.2'si 7-8 yıl arasında uğraştıklarını, % 4.4'ü ise 11 yıl ve daha yukarılarında sporla uğraştıklarını belirtmiştir.

Tablo 26. Sporcu öğrencilerin okul takımları dışında, spora katıldıkları alanları gösteren dağılımı:

Seçenekler	f	%
Klüpte	77	35.7
Gençlik ve Spor İl veya İlçe Müdürlüklerinde	15	6.9
Ferdi Olarak	60	27.8
Diğerleri	14	6.5
Okul Dışında Uğraşmıyorum	50	23.1
Toplam	216	100

Tablo 26'da, deneklerin spora okul takımları dışında en yüksek oranda % 35.7'si klüplerde uğraştıklarını, % 27.8'i ferdi olarak, % 6.9'u Gençlik ve Spor İl ve İlçe teşkilatlarında sporla uğraştıklarını belirtirken, % 6.5'i diğer alanlarda uğraştıklarını belirtmiş, bunların nereler olduğunu belirtmemişlerdir. % 23.1'i ise okul dışında sportif çalışma ve yarışmalara katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 27. Sporcu öğrencilerin spor yaptıklarında kendilerini nasıl hissettiklerine ilişkin görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	f	%	Cevap vermeyen		Toplam	
			f	%	F	%
Sağlıklı, zinde mutlu ve kendimi çok güçlü hissediyorum	161	78.9	43	21.1	204	100
Ruhen rahatlıyorum	96	47.1	108	52.9	204	100
Zihinsel yorgunluğum gidiyor	98	48	106	52	204	100
Spor yaparak yetenek ve becerilerimin arttığını hissediyorum	135	66.2	69	33.8	204	100
Okulda ve çevremde arkadaşlık ve dostluk ilişkilerimin arttığını hissediyorum	79	38.7	125	61.3	204	100
Derslerimde daha başarılı olduğuma inanıyorum	37	18.1	167	81.9	204	100
Okuldaki idareci ve öğretmenlerimle ilişkilerimin daha çok arttığını inanıyorum	58	28.4	146	71.6	204	100
Herkesin bana beğeniyle baktığını inanıyorum	48	23.5	156	76.5	204	100
Boş zamanlarımı en iyi şekilde değerlendirerek sağlık kazandığıma inanıyorum	103	50.5	101	49.5	204	100
Kendimi çok yorgun hissediyorum	36	17.6	168	82.4	204	100

Tablo 27'de araştırmaya katılan öğrencilerin spor yaptıklarında, % 78.9'u sağlıklı, zinde, mutlu ve kendilerini çok güçlü hissetmelerıyla birinci sırada yer alırken, ikinci sıralamada, % 66.2'si spor yaparak yetenek ve becerilerinin arttığını, üçüncü sırada, % 50.5'i boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirdiğini, dördüncü sırada % 48'i zihinsel yorgunluğunu giderdiğini, beşinci sırada ise, % 47.1'i ruhen rahatladığını, altıncı sıralamada % 38.7'si okulda ve çevresinde arkadaşlık ve dostluk ilişkilerinin arttığını, yedinci sıralamada % 28.4'ü okul idarecisi ve öğretmenleri ile ilişkilerinin daha fazla arttığını belirtmektedir. Sekizinci sıralamada % 23.5'i herkesin kendilerine beğeniyle baktığını, dokuzuncu sıralamada % 18.1'i derslerinde daha başarılı olduğuna inandıklarını belirtirken, son sıralamada ise, % 17.6'sı spor çalışmalarını ile kendilerini çok yorgun hissettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 28. Sporcu öğrencilerin, spor çalışmalarına başlamalarında ve katılımında en çok kimlerden destek gördüklerine ilişkin görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	Hiç		Çok az		Az		Yeterince		Fazlasıyla		Cevap vermeyen		Toplam	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Milli Eğitim Md.	52	25.5	6	2.9	12	5.9	5	2.5	0	0	129	63.2	75	36.8
İl İlçe Gençlik ve Spor Md.	48	23.5	6	2.9	7	3.4	10	4.9	4	2	129	3.2	75	36.8
İlin ilgili spor temsilcisi	46	22.5	4	2	6	2.9	11	5.4	8	2.9	129	63.2	75	36.8
Kitle iletişim araçları	36	16.8	9	4.4	6	2.9	10	4.9	4	2	141	69.1	63	30.3
Spor kulüpleri	20	9.8	13	6.4	13	6.4	13	6.4	27	13.2	118	57.8	86	42.2
Beden eğitimi dersleri	10	4.9	11	5.4	16	7.8	47	23	55	27	65	31.9	139	68.1
Beden eğitimi öğretmenleri	11	5.4	14	2	12	5.9	38	18.6	70	34.3	69	33.8	135	66.2
Okul idarecileri	25	12.3	14	6.9	15	7.4	17	8.3	13	6.4	120	58.8	84	41.2
Okulun diğer öğretmenleri	27	13.2	8	3.9	10	4.9	21	10.3	7	3.4	131	64.2	73	35.8
Ailem	17	8.3	8	3.9	15	7.4	28	13.7	44	21.6	92	45.1	112	54.9
Arkadaşlarım ve Sporcu Öğrenciler	8	3.9	9	4.4	13	6.4	40	19.6	69	33.8	65	31.9	139	68.1

Tablo 28'de göre deneklerin spor çalışmalarına başlamalarında ve katılımında birinci sıralamada, arkadaşları ve sporcu öğrencilerin, % 3.9'unun hiç desteklemediklerini, % 4.4'ü çok az, % 6.4'ü az, % 19.6'sı yeterince, % 33.8'i fazlasıyla destekledikleri görülmektedir. İkinci sıralamada, beden eğitimi öğretmenlerinin, % 34.3'ü fazlasıyla, % 18.6'si yeterince, % 5.9'u az, % 2'si çok az desteklediklerini, % 5.4'ü hiç desteklemediklerini belirtmişlerdir. Üçüncü sıralamada, beden eğitimi derslerinin, % 27'si fazlasıyla, % 23'ü yeterince, % 7.8'i az, % 5.4'ü çok az etkili olduğunu belirtirken, % 4.9'u hiç etkili olmadığını belirtmektedirler. Dördüncü sıralamada, ailelerinin, % 21.6'sı fazlasıyla, % 13.7'si yeterince, % 7.4'ü az, % 3.9'u çok az desteklediklerini, % 8.3'ü ise hiç desteklemediklerini belirtmektedirler. Araştırmaya katılan deneklerin görüşlerine göre, beşinci sıralamada yer alan spor kulüplerin, % 13.2'si fazlasıyla, % 6.4'ü yeterince, % 6.4'ü az, % 6.4'ü çok az desteklediklerini, % 9.8'i ise hiç destek görmediklerini belirtmektedirler. Deneklerin görüşlerine göre, altıncı sıralamada, okul idarecileri gelmektedir. İdarecilerin, % 6.4'ü fazlasıyla, % 8.3'ü yeterince, % 7.4'ü az, % 6.9'u çok az

desteklemekte, % 12.3'ü ise hiç desteklememektedir. Yapılan araştırma sonucu, yedinci sıralamada ise, okulun diğer öğretmenlerinin, çok küçük farklarla sekizinci sıralamada ilgili spor dalının federasyon temsilcilerinin, dokuzuncu sıralamada, kitle iletişim araçları, onuncu sıralamada, İl ve İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğü teşkilatının ve en son onuncu sıralamada ise, Milli Eğitim Müdürlüğü Teşkilatının destek verdiği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 29. Sporcu öğrencilerin gelecekte sporla ilgili en çok olmak istediği meslek gruplarına ilişkin dağılımı:

Seçenekler	f	%
Beden eğitimi öğretmeni	70	29.9
Profesyonel sporcu	100	42.8
Antrenör	21	9
Spor yöneticisi	11	4.7
Hiç biri	16	6.8
Diğerleri	16	6.8
Toplam	234	100

Tablo 29'da görüldüğü gibi, yapılan araştırmada deneklerin, % 42.8'i profesyonel sporcu, % 29.9'u beden eğitimi öğretmeni, % 9'u antrenör, % 4.7'si spor yöneticisi olmak isterlerken, % 6.8'inin ise bunların dışında meslek gruplarını tercih ettikleri görülmektedir. % 6.8'inin ise hiç birini tercih etmedikleri ortaya çıkmaktadır

Tablo 30. Sporcu öğrencilerin okullarında ders dışı sportif çalışmaların kimler tarafından yürütüldüğüne ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı.

Seçenekler	f	%
Beden eğitimi öğretmenleri tarafından	167	67.9
Diğer öğretmenler tarafından	19	7.7
Okul dışından gelen antrenörler tarafından	20	8.1
Diğerleri tarafından	14	5.7
Boş geçmektedir	26	10.6
Toplam	246	100

Tablo 30'da görüldüğü gibi, deneklerin % 67.9'u beden eğitimi öğretmenleri tarafından, % 8.1'i okul dışından gelen antrenörler tarafından, % 7.7'si diğer

ders öğretmenleri tarafından, % 5.7'si ise bu seçeneklerin dışındaki kişiler tarafından ders dışı sportif faaliyetlerin yürütüldüğünü belirtirken, % 10.6'sı ise boş geçtiğini belirtmişlerdir.

Tablo 31. Sporcu öğrencilerin görmüş oldukları beden eğitimi ders saatinin yeterli olup olmadığına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	F	%
Hiç yeterli değildir	76	37.3
Çok az	36	17.6
Az	41	20.1
Yeterlidir	47	23
Fazlasıyla yeterlidir	4	2
Toplam	204	100

Tablo 31'de göre, deneklerin % 37.3'ü beden eğitimi ders saatlerinin hiç yeteri bulmazken, % 17.6'sı çok az, % 20.1'i de az bulmaktadır. Ancak % 23'ü yeterli, % 2'si fazlasıyla yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 32. Sporcu öğrencilerin, okul sportif çalışmalarına düzenli katılıp katılmadıklarına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	F	%
Hiç katılmıyorum	20	9.8
Çok az katılıyorum	33	16.2
Az katılıyorum	35	17.2
Yeterince katılıyorum	82	40.2
Fazlasıyla katılıyorum	34	16.7
Toplam	204	100

Tablo 32'de belirtildiği gibi, deneklerin % 9.8'i sportif çalışmalar hiç katılmazken, % 16.2'si çok az, % 17.2'si az katılmaktadırlar. Sporcu öğrencilerin % 40.2'sinin yeterince, % 16.7'sinin de fazlasıyla okul sportif çalışmalarına katıldıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablo 33. Sporcu öğrencilerin, okullar arası spor organizasyonlarında başarı durumlarına ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı:

Seçenekler	f	%
Hiç olmadık	62	28.1
İl birinciliği	64	29
Grup birinciliği	42	19
Yarıfinal birinciliği	28	12.6
Türkiye şampiyonu	6	2.7
Diğerleri	19	8.6
Toplam	221	100

Tablo 33'de görüldüğü gibi, deneklerin % 28.1'i okullar arası sportif müsabakalarda hiç başarılı olmadıklarını belirtmektedir. % 29'u il birincisi, % 19'u grup birincisi, % 12.6'sı yarıfinal birincisi, % 2.7'si Türkiye şampiyonu olduğunu belirtirken, % 8.6'sı bunların dışında başarılarının olduğunu belirtmiş, ancak bunların neler olduğunu belirtmemişlerdir.

Tablo 34. Sporcu öğrencilerin, ders dışı spor çalışmalarını engelleyen en önemli faktörlere ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı:

Seçenekler	f	%	Cevap vermeyen		Toplam	
			F	%	F	%
Diğer derslerdeki başarıyı olumsuz etkiler endişesi	94	46.1	110	53.9	204	100
Derslerimdeki devamlılığımıza engel olması	54	26.5	150	73.5	204	100
Ailemden yeterli desteği bulamamam	55	27	149	73	204	100
İklim şartlarının açık alanda spor yapmaya elverişli olmayışı	65	31.9	139	68.1	204	100
Spor çalışmaları için yeterince dengeli beslenmemişim	18	8.8	186	91.2	204	100
Okulumuzda spor yaptıktan sonra düşecek yerlerin olmayışı	92	45.1	112	54.9	204	100
Okulumuzda soyunma odaların olmayışı	70	34.3	134	65.7	204	100
Sporculardan müsabakalara katılım için para toplanması	38	18.6	166	81.4	204	100
Üniversite imtihanlarına hazırlanmak zorunda olmam	71	34.8	133	65.2	204	100
Spor çalışmalarının düzenli yapılmayışı	59	28.9	145	71.1	204	100
Ders dışı spor çalışmaları için, spor malzemesi alacak ekonomik gücünün olmayışı	55	27	149	73	204	100

Tablo 34'de görüldüğü gibi, ders dışı spor çalışmalarını engelleyen en önemli faktörler, deneklerin görüşlerine göre yüzdelik sıralamaya koyduğumuzda, birinci

sıralamada, % 46.1'i diğer derslerdeki başarımı olumsuz etkiler endişesi, ikinci sıralamada % 45.1'i okulumuzda spor yaptıktan sonra, duş alacak yerlerin olmayışını, üçüncü sıralamada, % 34.8'i üniversite imtihanlarına hazırlanmak zorunda olmalarını, dördüncü sıralamada, % 34.3'ü okullarında soyunma odalarının olmayışını, beşinci sıralamada, % 31.9'u iklim şartlarının açık alanda spor yapmaya elverişli olmadığını, altıncı sıralamada, % 28.9'u spor çalışmalarının düzenli yapılmayışını, yedinci sıralamada, % 27'si ders dışı spor çalışmaları için, spor malzemesi alacak ekonomik güçlerinin olmayışını ve aynı oranla ailelerinden yeterli desteği bulamadıklarını, sekizinci sıralamada, % 26.5'i derslerinde devamsızlığa neden olabileceği endişesi olduğunu, dokuzuncu sıralamada, sporculardan müsabakalara katılım için para toplanmasını, son olarak ise, % 8.8'i spor çalışmaları için yeterince beslenemediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 35. Sporcu öğrencilerin, Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün yaz döneminde açmış olduğu "Yaz spor okulu"ndaki, sportif çalışmalara katılıp katılmadıklarına ilişkin görüşlerini belirten dağılımı:

Seçenekler	f	%
Evet katılıyorum	56	27.5
Hayır katılmıyorum	148	72.5
Toplam	204	100

Tablo 35'e göre deneklerin, büyük bir çoğunluğunun, % 72.5'inin Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün yaz döneminde açmış olduğu "yaz spor okulu"na katılmadıkları ancak % 27.5'inin katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 36. Sporcu öğrencilerin kimlik bilgileri ile okul takım çalışmalarına

düzenli katılımları arasındaki ilişki:

Kimlik Bilgileri		Hiç katılmıyorum	Çok az	Az	Yeterince	Fazlasıyla	f	%	Denekler arası ilişkiler
Cinsiyeti	Erkek	9	19	24	60	27	139	68.1	$X^2=9.578$ Sd=4 P< 0.05
	Kız	11	14	11	22	7	65	31.9	
	Toplam	20	33	33	82	34	204	100	
Yaşı	14-15	4	8	4	30	18	64	31.4	$X^2=27.828$ Sd=12 P> 0.05
	16-17	15	18	23	39	8	103	50.5	
	18-19	1	7	8	11	8	35	17.2	
	20 yaş ve yukarısı				2		2	1	
	Toplam	20	33	35	82	34	204	100	
Okul Grubu	Genel Lisesi	10	17	17	43	18	105	51.5	$X^2=2.118$ Sd=8 P> 0.05
	Meslek ve Ticari Lisesi	7	11	9	22	9	58	28.4	
	Anadolu ve Fen Liseleri	3	5	9	17	7	41	20.1	
	Toplam	20	33	35	82	34	204	100	
Eğitim Görülen Alan	Sosyal	3	6	17	24	9	59	28.9	$X^2=29.129$ Sd=12 P< 0.05
	Fen	9	14	8	30	6	67	32.8	
	Meslek	6	11	8	16	7	48	23.5	
	Matematik	2	2	2	12	12	30	14.7	
	Toplam	20	33	35	82	34	204	100	
Babanın Öğrenim Durumu	Okur yazar değil		1	3		1	5	2.5	$X^2=30.924$ Sd=28 P> 0.05
	İlkokul	8	12	16	33	13	82	40.2	
	Ortaokul	3	7	2	12	7	31	15.2	
	Lise	5	6	8	16	7	42	20.6	
	Yüksekokul		2	3	12	3	20	9.8	
	Üniversite	4	5	3	9	3	24	11.8	
Toplam	20	33	35	82	34	204	100		
Annenin Öğrenim Durumu	Okur yazar değil	5	9	6	7	4	31	15.2	$X^2=18.829$ Sd=20 P> 0.05
	İlkokul	10	15	18	41	18	102	50	
	Ortaokul	3	3	3	10	5	24	11.8	
	Lise	2	6	6	14	5	33	16.2	
	Yüksekokul			2	9	1	12	5.9	
	Üniversite				1	1	2	1	
Toplam	20	33	35	82	34	204	100		
Babanın Mesleği	İşçi	6	10	4	14	8	42	20.6	$X^2=18.470$ Sd=16 P> 0.05
	Memur	6	9	6	31	5	57	27.9	
	Serbest meslek	6	10	17	33	13	79	38.7	
	Emekli	1	4	5	4	8	22	10.8	
	İşsiz	1		3	3		4	2	
	Toplam	20	33	35	82	34	204	100	
Annenin Mesleği	İşçi						0	0	$X^2=33.353$ Sd=16 P> 0.05
	Memur			2	10	2	14	6.9	
	Serbest meslek	1	1	1	1		3	1.5	
	Emekli	19	1		2	2	6	2.9	
	Ev hanımı		31	32	69	30	181	88.7	
	Toplam	20	33	35	82	34	204	100	
Ailenin Aylık Geliri	15-50 milyon TL.	5	6	12	14	10	47	23	$X^2=11.785$ Sd=12 P> 0.05
	51-90 milyon TL.	5	8	7	24	10	54	26.5	
	91-130 milyon TL.	3	10	9	19	4	45	24.1	
	131-170 milyon TL.	4	3	3	7		17	8.3	
	171-210 milyon TL.		3		8	5	16	7.8	
	211-250 milyon TL.		2	2	2	3	9	4.4	
	251-300 milyon TL.	3	1	2	7	1	14	6.9	
	301 milyon ve yukarısı TL.				1	1	2	1	
Toplam	20	33	35	82	34	204	100		
Yapılan Spor Grubu	Bireysel sporlar	2	6	4	7	1	20	9.8	$X^2=8.264$ Sd=8 P> 0.05
	Takım sporları	11	18	26	53	23	131	64.2	
	Her ikisiyle	7	9	5	22	10	53	26	
	Toplam	20	33	35	82	34	204	100	

Tablo 36'da görüldüğü gibi, öğrencilerin cinsiyetleri ile okul spor çalışmalarına düzenli katılabilmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P < 0.05$).

Buna göre, 139 erkek öğrencinin 60'ı yeterli, 27'si fazlasıyla toplam %63'ünün, 65 kız öğrencinin 20'si yeterli, 7'si fazlasıyla toplam %43'ünün okul spor çalışmalarına düzenli katıldığı tespit edilmiştir. Burada erkek öğrencilerin okul spor çalışmalarına daha düzenli katıldıkları dikkat çekmektedir.

Sporcu öğrencilerin okullarında sosyal, fen, mesleki, matematik gibi görmüş oldukları eğitim alanları ile okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P < 0.05$). Buna göre, sosyal alanda eğitim gören 59 deneğin, 29'u yeterli, 9'u fazlasıyla olmak üzere toplam %55.9'unun okul spor çalışmalarına düzenli katıldıkları, fen grubunda 67 deneğin 30'unun yeterince, 6'sının fazlasıyla, toplam %53.7'sinin spor çalışmalarına düzenli katıldıkları, meslek grubunda 48 deneğin 16'sının yeterince, 7'sinin fazlasıyla, toplam %47'sinin spor çalışmalarına düzenli katıldıkları, matematik alanında eğitim gören 30 deneğin ise, 12'sinin yeterince, yine 12'sinin de fazlasıyla katıldıkları, toplam %80'inin okul spor çalışmalarına katıldıkları tespit edilmiştir. Burada matematik öğrencilerinin %80 oranla birinci sıralamada, ikinci sırada sosyal, üçüncü sırada fen, dördüncü sıralamada meslek liselerinde okuyan öğrencilerin spor çalışmalarına düzenli katıldıkları dikkat çekmektedir.

Tablo 36'ya göre, sporcu öğrencilerin yaşları, okul grupları, ailelerinin gelir düzeyleri, baba ve annelerinin öğrenim düzeyleri, çalıştıkları meslek grupları, deneklerin uğraştıkları spor grupları ile okullarında spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Tablo 37. Sporcu öğrencilerin ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli yapılmasıyla okullar arası spor organizasyonlarına katılımları arasındaki ilişki:

Seçenekler	Evet katılıyorum	Hayır katılıyorum	Toplam
Hiç yapılmıyor	22	7	29
Çok az yapıyor	26	7	33
Az yapıyor	36	11	47
Yeterince yapıyor	63	4	67
Fazlasıyla yapıyor	27	1	28
Toplam	174	30	204

$X^2 = 12.849$

Sd=4

$P < 0.05$

Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarının amacına uygun düzenli yapılmasıyla, okullar arası spor organizasyonlarına katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$).

Ders dışı spor çalışmalarını amacına uygun düzenli yapanların, okullar arası spor organizasyonlarına katılımının daha fazla olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 38. Sporcu öğrencilerin okul spor çalışmalarına düzenli katılımlarıyla, okullar arası organizasyonlara katılımları arasındaki ilişki:

Seçenekler	Evet katılıyorum	Hayır katılıyorum	Toplam
Hiç yapmıyorum	12	8	20
Çok az yapıyorum	24	9	33
Az yapıyorum	26	9	38
Yeterince yapıyorum	78	4	82
Fazlasıyla yapıyorum	34	-	34
Toplam	174	30	204

$X^2 = 29.914$

Sd=4

$P<0.05$

Deneklerin, okul spor çalışmalarına düzenli katılımıyla, okullar arası spor organizasyonlarına katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$).

Buna göre, okul spor çalışmalarına düzenli katılanların, okullararası spor organizasyonlarına daha fazla katıldıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablo 39. Sporcu öğrencilerin ders dışı spor faaliyetlerini amacına uygun düzenli olarak yapılmasına ilişkin görüşleriyle, okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasındaki ilişki:

Seçenekler	Hiç katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Az katılıyorum	Yeterince katılıyorum	Fazlasıyla katılıyorum	Toplam
Hiç yapmıyorum	8	4	5		3	20
Çok az yapıyorum	14	7	6	6		33
Az yapıyorum	3	9	14	8	1	35
Yeterince yapıyorum	3	11	17	41	10	82
Fazlasıyla yapıyorum	1	2	5	12	14	34
Toplam	29	33	47	67	28	204

$X^2 = 92.889$

Sd=16

$P<0.05$

Deneklerin ders dışı spor faaliyetlerini amacına uygun düzenli yapılmasına ilişkin görüşleriyle okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$).

Buna göre ders dışı spor çalışmalarının amacına uygun düzenli yapılmasıyla, okul spor çalışmalarına katılımın arttığı diğer bir ifadeyle, sporcu öğrencilerin sportif çalışmalara düzenli katılımı arttıkça ders dışı spor faaliyetlerinin daha çok amacına uygun yapılabildiği sonucu çıkmaktadır.

Tablo 40. Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarının yararlı olduğuna inanmalarıyla, okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasındaki ilişki:

Seçenekler	Hiç inanmıyorum	Çok az inanıyorum	Az inanıyorum	Yeterince inanıyorum	Fazlasıyla inanıyorum	Toplam
Hiç katılmıyorum	3	2	3	10	4	20
Çok az katılıyorum			2	13	15	33
Az katılıyorum	1	3	4	18	11	35
Yeterince katılıyorum		1	8	31	37	82
Fazlasıyla katılıyorum		6	2	12	20	34
Toplam	4	10	19	84	87	204

$$\chi^2 = 34.706$$

$$Sd=16$$

$$P<0.05$$

Deneklerin ders dışı spor çalışmalarının yararlı olduğuna inanmalarıyla, okul spor çalışmalarına düzenli olarak katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$).

Okul spor çalışmalarına düzenli katılanların, ders dışı spor çalışmalarının yararlı olduğuna daha çok inandıkları ortaya çıkmaktadır. Diğer bir deyişle ders dışı spor çalışmalarının yararlı olduğuna inananlarında okul spor çalışmalarına daha fazla katıldıkları görülmektedir.

4.4. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin kişisel spor çalışmalarıyla, okuluçi ve okullararası spor çalışmalarına ilişkin görüşleri ve bu görüşleri arasındaki ilişki (41. - 50. tablolarda) verilmiştir.

Tablo 41. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarında uğraştıkları spor branşlarındaki görüşlerini belirleyen dağılım ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Öğretmenler		Öğrenciler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Futbol	37	24.3	109	31.5	146	29.3
Basketbol	25	16.4	68	19.7	93	18.7
Voleybol	29	19.1	69	19.9	98	19.7
Hentbol	9	5.9	15	4.3	24	4.8
Eskrim	1	0.7	4	1.2	5	1
Puanlı atletizm	12	7.9	17	4.9	29	5.8
Kros	19	12.5	21	6	40	8
Masa tenisi	16	10.5	40	11.6	56	11.3
Güreş	3	2	3	0.9	6	1.2
Badminton	1	0.7	0	0	1	0
Toplam	152	100	346	100	498	100

Tablo 41'de, araştırmaya katılan deneklerin, okullarında uğraştıkları spor dallarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Buna göre, beden eğitimi öğretmenlerinin %24.3'ünün, sporcu öğrencilerin %29.3'ünün futbolla en yüksek seviyede uğraştığı görülmektedir. İkinci sıralamada, öğretmenlerin %19.1'i, öğrencilerin %19.9'u voleybol branşıyla uğraşmaktadır. Üçüncü sıralamada, öğretmenlerin %16.4'ü, öğrencileri %19.7'si basketbol branşıyla; dördüncü sıralamada, öğretmenlerin %10.5'i, öğrencilerin %11.6'sı masa tenisiyle; beşinci sıralamada, öğretmenlerin %12.5'i, öğrencilerin %6.1'i kros koşusuyla ilgilenmektedir. Altıncı sıralamada, öğretmenlerin %7.9'u, öğrencilerin %4.9'u puanlı atletizm; yedinci sıralamada, öğretmenlerin %5.9'u, öğrencilerin %4.3'ü hentbol branşıyla uğraşmaktadır. Sekizinci sıralamada ise, öğretmenlerin %2'si, öğrencilerin %0.9'u ata sporumuz güreşle uğraştığını belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerin %0.7'sinin, öğrencilerin %1.2'sinin eskrimle uğraştıkları belirlenmiştir. En son sırada yer alan badmintonla yalnızca bir öğretmenin ilgilendiği tespit edilmiştir.

Tablo 42. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin haftalık ders dışı spor çalışmalarını kaç saat yaptıklarına dair görüşlerini belirleyen dağılım ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Beden eğitimi öğretmenleri		Sporcu öğrenciler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Hiç çalışılmıyor	7	13	6	2.9	13	5
1-2 saat	1	1.9	89	43.6	90	34.9
3-4 saat	0	0	68	33.3	68	26.4
5-6 saat	26	48.1	28	13.7	54	20.9
7-8 saat	6	11.1	8	3.9	14	5.4
9-10 saat	6	11.1	3	1.5	9	3.5
11 saat ve yukarı	8	14.8	2	1	10	3.9
Toplam	54	100	204	100	258	100

$$\chi^2 = 42.35$$

$$Sd. = 6$$

$$P > 0.05$$

Tablo 42'ye göre, araştırmaya katılan deneklerin, ders dışı spor çalışmalarını haftalık kaç saat yaptıklarına ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı yer almaktadır. Buna göre, öğretmenlerin %13'ü, öğrencilerin %2.9'u hiç çalışmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %1.9'unun, öğrencilerin %43.6'sının 1-2 saat arası çalıştıkları belirlenmiştir. 3-4 saat arası öğretmenlerin çalışma yapmadıkları görülürken, öğrencilerin önemli bir bölümü %33.3'ü çalıştıklarını belirtmişlerdir. 5-6 saat arası çalışmayı, öğretmenlerin %48.1'inin, öğrencilerin %13.7'sinin yaptığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %11.1'i, öğrencilerin %3.9'u 7-8 saat arası çalışma yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %11.1'i, öğrencilerin çok az bir bölümü %1.5'i 9-10 saat çalıştıklarını belirtirken, yine öğretmenlerin %14.8'i, öğrencilerin ancak %1'i 11 saat ve üzeri ders dışı çalışmalar yaptıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin yukarıda belirtilen haftalık ders dışı spor çalışmalarını kaç saat yaptıklarına ilişkin görüşleri arasında χ^2 değerlerine göre, anlamlı bir ilişki elde edilememiştir ($P > 0.05$)

Tablo 43. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli olarak yapılıp yapılmadığına dair görüşlerini belirleyen dağılım ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Beden eğitimi öğretmenleri		Sporcu öğrenciler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Hiç yapılamıyor	0	0	29	14.2	29	11.2
Çok az	14	25.9	33	16.2	47	18.2
Az	11	20.4	47	23	58	22.5
Yeterince	27	50	67	32.8	94	36.5
Fazlasıyla	2	3.7	28	13.7	30	11.6
Toplam	54	100	204	100	258	100

$$X^2 = 9.315$$

$$Sd= 4$$

$$P>0.05 .$$

Tablo 43'de, araştırmaya katılan deneklerin, ders dışı sportif faaliyetlerin amacına uygun düzenli olarak yapılıp yapılmadığına dair görüşlerini belirleyen dağılım yer almaktadır.

Buna göre, öğretmenlerin %25.9'u, öğrencilerin %16.2'si çok az amacına uygun yapıldığını, öğretmenlerin %20.4'ü, öğrencilerin %23'ü az, öğretmenlerin %50'si, öğrencilerin %32.8'i yeterince, öğretmenlerin %3.7'si, öğrencilerin %13.7'si fazlasıyla ders dışı sportif faaliyetlerin amacına uygun yapıldığını belirtmişlerdir. Ancak, öğretmenler hiç yapılmadığı hususunda hiçbir görüş belirtmezken, öğrencilerin %14.2'si amacına uygun düzenli yapılmadığını belirtmektedirler.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin ders dışı sportif faaliyetlerin amacına uygun düzenli yapılması hususundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Tablo 44. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarındaki sportif çalışma ve yarışmalara etki eden faktörler hakkında görüşlerini gösteren dağılımı ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Denekler	Hiç yok		Çok az		Az		Yeterli		Fazlasıyla		Toplam		Denekler arası ilişkiler
		f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kapalı spor salonu durumunun	Öğretmen	35	64.8	6	11.1	3	5.6	9	16.7	1	1.9	54	100	X ² =13.066
	Öğrenci	99	48.5	25	12.3	18	8.8	54	26.5	8	3.9	204	100	P>0.05
Açık spor, saha tesis durumu	Öğretmen	9	16.7	17	31.5	13	24.1	15	27.8	0	0	54	100	X ² =16.947
	Öğrenci	53	26	67	32.8	39	19.1	37	18.1	8	3.9	204	100	P>0.05
Spor araç gereç ve malzeme durumu	Öğretmen	7	13	14	25.9	22	40.7	10	18.5	1	1.9	54	100	X ² =9.716
	Öğrenci	17	8.3	67	32.8	53	26	61	29.9	6	2.9	204	100	P>0.05
Okulun beden eğit. öğretmen durumu	Öğretmen	7	13	9	16.7	12	22.2	23	42.6	3	5.6	54	100	X ² =12.957
	Öğrenci	33	16.2	15	7.4	32	15.7	93	45.6	31	15.2	204	100	P>0.05
Okulunuzun ekonomik durumu	Öğretmen	3	5.6	14	25.9	21	38.9	15	27.8	1	1.9	54	100	X ² =31.937
	Öğrenci	18	8.8	49	24	74	36.3	53	26	10	4.9	204	100	P<0.05
Yarışma merkezine ulaşım durumu	Öğretmen	3	5.6	7	13	17	31.5	26	48.1	1	1.9	54	100	X ² =14.901
	Öğrenci	30	14.7	33	16.2	56	27.5	69	33.8	16	7.8	204	100	P>0.05
İlköğretimden gelen sporcu durumu	Öğretmen	17	31.5	18	33.3	14	25.9	5	9.3	0	0	54	100	X ² =10.288
	Öğrenci	36	17.6	54	26.5	55	27	47	23	12	5.9	204	100	P>0.05
Öğrencilerin genel ders yükü	Öğretmen	-	-	2	3.7	5	9.3	28	51.9	19	35.2	54	100	X ² =6.157
	Öğrenci	-	-	13	6.4	19	9.3	65	31.9	107	52.4	204	100	P>0.05

Sd=4

Tablo 44'de, beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarındaki sportif çalışma ve yarışmalara katılımında etki eden faktörler hakkında görüşlerine ilişkin dağılımı ve aralarındaki ilişki görülmektedir. Buna göre, kapalı spor salonu hakkında, öğretmenlerin %64.8'i, öğrencilerin %48.5'i hiç olmadığını belirtmektedirler. Öğretmenlerin %11.1'i, öğrencilerin %12.3'ü çok az olduğunu, öğretmenlerin %5.6'sı, öğrencilerin %8.8'i az olduğunu belirtmektedirler. Yine öğretmenlerin %16.7'si, öğrencilerin %26.5'i kapalı spor salonu durumlarını yeterli bulurken, öğretmenlerin %1.9'u, öğrencilerin %3.9'u fazla bulmaktadırlar.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarındaki kapalı spor salonu hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (P>0.05).

Deneklerin, açık spor saha ve tesis durumları hakkında, öğretmenlerin %16.7'si, öğrencilerin %26'sı hiç olmadığını, öğretmenlerin %31.5'i, öğrencilerin %32.8'i

çok az, öğretmenlerin %24.1'i, öğrencilerin %19.1'i az olduğunu belirtmektedirler. Yine öğretmenlerin %27.8'i, öğrencilerin %18.1'i yeterli bulurken, öğretmenlerin hiçbiri fazla bulmamakta, öğrencilerin %3.9'u okullarında açık spor saha ve tesislerin fazlasıyla mevcut olduğunu belirtmektedirler.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarındaki açık spor saha ve tesislerinin durumu hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($P>0.05$).

Spor araç, gereç ve malzeme durumuna ilişkin, öğretmenlerin %13'ü, öğrencilerin %8.3'ü okullarında araç,gereç ve malzemenin hiç olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %25.9'u, öğrencilerin %32.8'i çok az bulunduğunu, öğretmenlerin %40.7'si, öğrencilerin %26'sı az olduğunu, yine öğretmenlerin %18.5'i, öğrencilerin %29.9'u yeterli bulurken, öğretmenlerin %1.9'u, öğrencilerin %2.9'u okullarında spor araç ve gereçlerinin fazlasıyla bulunduğunu belirtmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarında spor araç,gereç ve malzeme durumu hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır($P>0.05$).

Deneklerin okullarında beden eğitimi öğretmeni durumuna ilişkin, öğretmenlerin %13'ü, öğrencilerin %16.2'si beden eğitimi öğretmenlerinin hiç yeterli olmadığını belirtmektedirler. Öğretmenlerin %16.7'si, öğrencilerin %7.4'ü çok az, öğretmenlerin %22.2'si, öğrencilerin %15.7'si az bulurken, öğretmenlerin %42.6'sı, öğrencilerin %45.6'sı yeterli bulmaktadır. Yine öğretmenlerin %5.6'sı, öğrencilerin %15.2'si okullarında beden eğitimi öğretmenin fazlasıyla bulunduğunu belirtmişlerdir.

Buna göre, beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarında sportif çalışma ve yarışmalara etki eden faktörlerden beden eğitimi öğretmenin durumuna ilişkin görüşleri arasında önemli bir fark bulunmamaktadır($P>0.05$).

Deneklerin okullarının ekonomik durumuna ilişkin görüşleri ise şöyledir. Öğretmenlerin %5.6'sı, öğrencilerin %8.8'i okullarının hiç ekonomik gücünün olmadığını

belirtmekle beraber, yine öğretmenlerin %25.9'u, öğrencilerin %24'ü çok az olduğunu, öğretmenlerin %38.9'u, öğrencilerin %36.3'ü okullarının ekonomik gücünün az olduğu görüşünü belirtmektedirler. Öğretmenlerin %27.8'i, öğrencilerin %26'sı yeterli olduğunu, öğretmenlerin %1.9'u, öğrencilerin %4.9'u okullarının ekonomik gücünün fazlasıyla iyi olduğunu belirtmektedirler.

Buna göre, beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin, sportif çalışma ve yarışmalara katılıma etki eden faktörlerden okullarının ekonomik durumuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P < 0.05$).

Araştırmaya katılan deneklerin, okullarındaki sportif çalışma ve yarışmalara katılımlarına etki eden faktörlerden yarışma merkezlerine ulaşım durumuna ilişkin görüşlerine göre, öğretmenlerin %5.6'sı, öğrencilerin %14.7'si okullarının yarışma merkezlerine ulaşım durumunun hiç olmadığını belirtirken, öğretmenlerin %13'ü, öğrencilerin %16.2'si çok az, öğretmenlerin %31.5'i, öğrencilerin %25.5'i az olduğunu, öğretmenlerin %48.1'i, öğrencilerin %33.8'i yeterli olduğunu, öğretmenlerin %1.9'u, öğrencilerin %7.8'i fazlasıyla ulaşım durumlarının olduğunu belirtmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarının yarışma merkezlerine ulaşım durumuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Deneklerin okullarına, ilköğretim okullarından gelen sporcu durumuna ilişkin görüşlerini belirten dağılımı şöyledir: Öğretmenlerin %31.5'i, öğrencilerin %17.6'sı hiç gelmediğini belirtirken, öğretmenlerin %33.3'ü, öğrencilerin %26.5'i çok az, öğretmenlerin %25.9'u, öğrencilerin %27'si az geldiğini, öğretmenlerin %9.3'ü, öğrencilerin %23'ü yeterince geldiğini belirtirlerken, yalnızca öğrencilerin %5.9'u okullarına ilköğretimden sporcu öğrencilerin fazlasıyla geldiğini belirtmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarına ilköğretimden gelen sporcu öğrenci durumuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($P>0.05$).

Tablo 44'e göre, araştırmaya katılan deneklerin, okullarındaki öğrencilerin genel ders yüklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı şöyledir: Öğretmenlerin %3.7'si, öğrencilerin %6.4'ü çok az olduğunu, öğretmenlerin %9.3'ü, öğrencilerin %9.3'ü az olduğunu, öğretmenlerin %51.9'u, öğrencilerin %31.9'u yeterli olduğunu, yine öğretmenlerin %35.2'si, öğrencilerin %52.4'ü ders yüklerinin fazla olduğunu belirtmektedirler.

Deneklerin okullarındaki öğrencilerin genel ders yüklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($P> 0.05$).

Tablo 45. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarında, okulu içi sportif faaliyetlerin düzenlenip düzenlenmediği hususundaki görüşlerini gösteren dağılımı ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Öğretmenler		Öğrenciler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	46	85.2	180	88.2	226	87.6
Hayır	8	14.8	24	11.8	32	12.4
Toplam	54	100	204	100	258	100

$$X^2 = 0.117$$

$$Sd= 1$$

$$P>0.05$$

Tablo 45'de, araştırmaya katılan öğretmenlerin %85.2'si, öğrencilerin %88.2'si okullarında okulu içi sportif faaliyetlerin düzenlendiğini belirtmektedir. Yine öğretmenlerin %14.8'i, öğrencilerin %11.8'i ise okullarında okul içi sportif faaliyetlerin düzenlenmediğini belirtmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, okulu içi sportif faaliyetlerin düzenlenmesine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Tablo 46. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin, okullararası spor organizasyonlarına katılımları hususundaki görüşlerini belirleyen dağılımı ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Öğretmenler		Öğrenciler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	50	92.6	174	85.3	224	86.8
Hayır	4	7.4	30	14.7	34	13.2
Toplam	54	100	204	100	258	100

$$X^2 = 0.441$$

$$Sd= 1$$

$$P>0.05$$

Tablo 46'da, araştırmaya katılan öğretmenlerin %92.6'sı, öğrencilerin %85.3'ü okullararası spor organizasyonlarına katıldıklarını belirtirken, öğretmenlerin %7.4'ü, öğrencilerin %14.7'si bu tür organizasyonlara katılmadıklarını belirtmişlerdir!

Deneklerin okullar arası spor organizasyonlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Tablo 47. Beden eğitimi öğretmenlerinin ve sporcu öğrencilerin okullararası spor organizasyonlarında, katılmış oldukları spor branşlarına ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı:

Seçenekler	Öğretmenler		Sporcu Öğrenciler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Futbol	40	22.6	104	36.4	144	31.1
Basketbol	25	14.1	44	15.4	69	14.9
Voleybol	27	15.2	58	20.3	85	18.4
Hentbol	9	5.1	14	4.9	23	5
Eskrim	7	4	4	1.4	11	2.4
Puanlı atletizm	15	8.5	12	4.2	27	5.8
Kros	21	11.9	17	5.9	38	8.2
Masa tenisi	22	12.4	25	8.7	47	10.1
Güreş	9	5.1	5	1.7	14	3
Taekwando	2	1.1	3	1.1	5	1.1
Toplam	177	100	286	100	473	100

Tablo 47'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan beden eğitimi ve sporcu öğrencilerin, okullararası spor organizasyonlarında katıldıkları spor branşlarını gösteren dağılımını yüzdeler sıraya göre belirleyecek olursak; birinci sıralamada, öğretmenlerin %22.6'sı, öğrencilerin %36.4'ü futbol alanında katıldıklarını; ikinci sıralamada, öğretmenlerin %15.2'si, öğrencilerin %20.3'ü voleybol branşında katıldıklarını; üçüncü sıralamada, öğretmenlerin %14.1'i, öğrencilerin %15.4'ü basketbol branşında katıldıklarını; dördüncü sıralamada, öğretmenlerin %12.4'ü, öğrencilerin %8.7'si masa tenisinde katıldıklarını; beşinci sıralamada, öğretmenlerin %11.9'u, öğrencilerin %5.9'u kros koşularına katıldıklarını; altıncı sıralamada, öğretmenlerin %8.5'i, öğrencilerin %4.2'si puanlı atletizmde katıldıklarını; yedinci sıralamada ise, öğretmenlerin %5.1'i, öğrencilerin %4.9'u hentbol branşında katıldıklarını belirtmektedirler. Yine çok az katılımlarla, sekizinci sıralamada, öğretmenlerin %5.1'i, öğrencilerin %1.7'si güreş alanında katıldıklarını; dokuzuncu sıralamada, öğretmenlerin %4'ü, öğrencilerin %1.4'ü eskrim alanında katıldıklarını; onuncu ve son sıralamada yer alan öğretmenlerin %1.1'i ile öğrencilerin %1.1'i taekwando branşında katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 48. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarında bir spor kulübü kurulmasına dair görüşlerini belirten dağılım ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Öğretmenler		Öğrenciler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	51	94.4	186	91.2	237	91.9
Zaten var	0	0	12	5.9	12	4.7
Hayır	3	5.6	6	2.9	9	3.5
Toplam	54	100	204	100	258	100

$$X^2 = 8.138$$

$$Sd = 2$$

$$P < 0.05$$

Tablo 48'de, deneklerin okullarında bir spor kulübü kurulmasına ilişkin görüşlerine göre; öğretmenlerin %94.4'ü, öğrencilerin %91.2'si okullarında spor kulübü kurulmasını istediklerini belirtirken, öğretmenlerin %5.6'sı, öğrencilerin %2.9'u okullarında spor kulübü kurulmasını istemediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %5.9'u ise, böyle bir

kulübün okullarında zaten var olduğunu belirtirken, bu konuda öğretmenler herhangi bir görüş belirtmemişlerdir.

Araştırmaya katılan deneklerin, okullarında spor kulübü kurulmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P < 0.05$).

Tablo 49. Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarında ders dışı spor çalışmalarını için, yaz tatillerinde “yaz spor eğitimi okulu” açılmasına ve haftalık kaç saat çalışma yapmak istediklerine ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Öğretmenler		Öğrenciler		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Hayır	19	35.2	0	0	19	7.4
1-6 saat	11	20.4	147	72.1	158	61.2
7-12 saat	7	13	35	17.2	42	16.3
13-18 saat	5	9.3	14	6.9	19	7.4
19-25 saat	7	13	5	2.5	12	4.7
26 saat ve yukarı	5	9.3	3	1.5	8	3.1
Toplam	54	100	204	100	258	100

$$X^2 = 17.540$$

$$Sd = 5$$

$$P > 0.05$$

Tablo 49'da, araştırmaya katılan öğretmenlerin %35.2'si yaz döneminde yaz spor eğitim okulu açılmasını istemediklerini belirtmişlerdir. Yaz döneminde yaz spor eğitimi okulu açılmasını isteyen öğretmen ve öğrencilerin ise, haftalık çalışmak istedikleri saatler şöyle belirlenmiştir: Öğretmenlerin %20.4'ü ile öğrencilerin %72.1'i 1-6 saat arası çalışma yapmak istediklerini; öğretmenlerin %13'ü ile öğrencilerin %17.2'si 7-12 saat arası çalışma yapmak istediklerini; öğretmenlerin %9.3'ü ile öğrencilerin %6.9'u 13-18 saat arası çalışma yapmak istediklerini; öğretmenlerin %13'ü, öğrencilerin %2.5'i 19-25 saat arası çalışmak istediklerini belirtirken, öğretmenlerin %9.3'ü, öğrencilerin %1.5'i 26 saat ve yukarıda yaz döneminde spor çalışmalarını yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin, okullarında ders dışı spor çalışmalarını için, yaz döneminde yaz spor eğitim okulunun açılmasına ve haftalık kaç

saat çalışma yapmak istediklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($P > 0.05$).

Tablo 50. Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullararası spor müsabakaları esnasında ve sonrasında, karşılaşılabilecekleri sorunlara ilişkin görüşlerini belirleyen dağılımı ve arasındaki ilişki:

Seçenekler	Cevaplar	Öğretmenler		Öğrenciler		Toplam		Genel Toplam		Denekler arası ilişkiler
		f	%	f	%	f	%	f	%	
Gerekli yazışma ve izinler zamanında yapıldı mı?	Evet	41	75.9	133	65.2	174	67.4	258	100	$\chi^2=9.26$ $P>0.05$
	Hayır	13	24.1	71	34.8	84	32.6			
Organizasyon genelde düzenli yürütüldü mü?	Evet	24	44.4	103	50.5	127	49.2	258	100	$\chi^2=2.362$ $P>0.05$
	Hayır	30	55.6	101	49.5	131	50.8			
Müsabaka yaptığınız tesisin zemini sağlıklı mıydı?	Evet	22	40.7	71	34.8	93	36	258	100	$\chi^2=0.099$ $P>0.05$
	Hayır	32	59.3	133	65.2	165	64			
Yeterince sağlık ekibi var mıydı?	Evet	13	24.1	56	27.5	69	26.7	258	100	$\chi^2=0.009$ $P>0.05$
	Hayır	41	75.9	148	72.5	189	73.3			
Yeterince güvenlik ekibi var mıydı?	Evet	18	33.3	77	37.7	95	36.8	258	100	$\chi^2=0.151$ $P>0.05$
	Hayır	36	66.7	127	62.3	163	63.2			
Soyunma odaları yeterince temiz ve bakımlı mıydı?	Evet	10	18.5	67	32.8	77	29.8	258	100	$\chi^2=0.750$ $P>0.05$
	Hayır	44	81.5	137	67.2	181	70.2			
Soyunma odalarında sıcak su ve duşlar çalışıyor muydu?	Evet	5	9.3	48	23.5	53	20.5	258	100	$\chi^2=0.101$ $P>0.05$
	Hayır	49	90.7	156	76.5	205	79.5			
Genel ve yerel basın var mıydı?	Evet	24	44.4	55	27	79	30.6	258	100	$\chi^2=2.362$ $P>0.05$
	Hayır	30	55.6	149	73	179	69.4			
Tüm müsabakalarda yeterince seyirci var mıydı?	Evet	23	42.6	98	48	121	46.9	258	100	$\chi^2=6.631$ $P<0.05$
	Hayır	31	57.4	106	52	137	53.1			
Öğrenci velileri müsabakaları izlemeye geldiler mi?	Evet	15	27.8	68	33.3	83	32.2	258	100	$\chi^2=1.311$ $P>0.05$
	Hayır	39	72.2	136	66.7	175	67.8			
İdareci ve öğretmenleriniz müsabakaları izlemeye geldiler mi?	Evet	32	59.3	115	56.4	147	57	258	100	$\chi^2=0.433$ $P>0.05$
	Hayır	22	40.7	89	43.6	111	43			
Okulunuz öğrencileri müsabakaları izlemeye geldiler mi?	Evet	33	61.1	117	57.4	150	58.1	258	100	$\chi^2=3.506$ $P>0.05$
	Hayır	21	38.9	87	42.6	108	41.9			
Müsabakalar bittiğinde kapanış seremonisi ve ödül töreni yapıldı mı?	Evet	30	55.6	93	45.6	123	47.7	258	100	$\chi^2=0.540$ $P>0.05$
	Hayır	24	44.4	111	54.4	135	52.3			
Okulunuzca başarılı takım ve sporcuların ödül töreni yapıldı mı?	Evet	34	63	88	43.1	122	47.3	258	100	$\chi^2=0.87$ $P>0.05$
	Hayır	20	37	116	56.9	136	52.7			
Müsabakalar bittikten sonra, bir sonraki yıl için hazırlık amacı ile antrenmanlara devam ettiniz mi?	Evet	28	51.9	70	34.3	98	38	258	100	$\chi^2=3.965$ $P<0.05$
	Hayır	26	48.1	134	65.7	160	62			

Sd=1

Tablo 50'de görüldüğü gibi, okullararası spor müsabakaları esnasında ve sonrasında karşılaşılabilecekleri sorunlara ilişkin bir takım sorular sorularak görüşler alınmıştır.

Gerekli yazışmalar ve izinler zamanında yapıldı mı? sorusuna; öğretmenlerin % 75.9'u evet, % 24.1'i hayır; öğrencilerin % 65.2'si evet derken, % 34.8'i hayır cevabını vermişlerdir.

Deneklerin bu soruya ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$).

Organizasyon genelde düzenli yürütüldü mü? sorusuna, öğretmenlerin % 44.4'ü evet, % 55.6'sı hayır derken; öğrencilerin % 50.5'i evet, % 49.5'i hayır demektedirler.

Buna göre, deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$).

Müsabaka yaptığınız tesisin zemini sağlıklı mıydı? sorusuna; öğretmenlerin % 40.7'si evet, % 59.3'ü hayır derken; öğrencilerin % 34.8'i evet, % 65.2'si hayır cevabını vermişlerdir.

Buna göre deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$).

Yeterince sağlık ekibi var mıydı? sorusuna; öğretmenlerin % 24.1'i evet, % 75.9'u hayır demekte; öğrencilerin % 27.5'i evet, % 72.5'i hayır cevabını vermişlerdir.

Buna göre, deneklerin, bu konuya dair görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Yeterince güvenlik ekibi var mıydı? sorusuna; öğretmenlerin % 33.3 evet, % 66.7'si hayır demekte; öğrencilerin % 37.7'si evet derken, % 62.3'ü hayır demektedirler.

Buna göre, beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($P>0.05$).

Soyunma odaları yeterince temiz ve bakımlı mıydı? sorusuna; öğretmenlerin % 18.5'i evet, % 81.5'i hayır demektedir. Öğrencilerin ise % 32.8'i evet derken, % 67.2'si hayır demişlerdir.

Buna göre, deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Soyunma odalarında sıcak su ve duşlar çalışıyor muydu? sorusuna; öğretmenlerin % 9.3'ü evet, % 90.7'si hayır demektedir. Öğrencilerin ise, % 23.5'i evet, % 76.5'i hayır cevabını vermişlerdir.

Buna göre araştırmaya katılan deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Genel ve yerel basın var mıydı? sorusuna; öğretmenlerin %44.4'ü evet, %55.6'sı hayır derken; öğrencilerin %27'si evet, %73'ü hayır demektedirler.

Buna göre, deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Tüm müsabakalarda yeterince seyirci var mıydı? sorusuna ise, öğretmenlerin %42.6'sı evet, %57.4'ü hayır cevabını verirken; öğrencilerin %48'i evet, %52'si hayır demektedirler.

Buna göre,araştırmaya katılan deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P < 0.05$).

Öğrenci velileri müsabakaları izlemeye geldiler mi? sorusuna;araştırmaya katılan öğretmenlerin %27.8'i evet, %72.2'si hayır demekte; öğrencilerin %33.3'ü evet, %66.7'si ise hayır cevabını vermektedirler.

Buna göre,deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($P > 0.05$).

İdareci ve öğretmenler müsabakaları izlemeye geldiler mi? sorusuna ise; öğretmenlerin %59.3'ü evet, %40.7'si hayır demiş; öğrencilerin %56.4'ü evet, %43.6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre,deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Okulunuzun öğrencileri müsabakaları izlemeye geldiler mi? sorusuna verilen cevaplar ise şöyledir: Öğretmenlerin %61.1'i evet, %38.9'u hayır; öğrencilerin %57.4'ü evet, %42.6'sı hayır demektedirler.

Buna göre deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P > 0.05$).

Müsabakalar bittiğinde kapanış seremonisi ve ödül töreni yapıldı mı? sorusuna ise; öğretmenlerin %55.6'sı evet, %44.4'ü hayır derken; öğrencilerin %45.6'sı evet, %54.4'ü hayır cevabını vermektedirler.

Buna göre,araştırmaya katılan deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($P > 0.05$).

Okulunuzca başarılı takım ve sporcuların ödül töreni yapıldı mı? sorusuna ise; öğretmenlerin %63'ü evet, %37'si hayır demekte; öğrencilerin %43.1'evet derken, %56.9'u hayır cevabını vermektedirler.

Buna göre,deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P > 0.05$).

Müsabakalar bittikten sonra, bir sonraki yıl için hazırlık amacıyla antrenmanlara devam ettiniz mi? sorusuna ise; öğretmenlerin %51.9'u evet, %48.1'i hayır demekte; öğrencilerin ise, % 34.3'ü evet derken, % 65.7'si hayır cevabını vermektedirler.

Araştırmaya katılan deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P < 0.05$).

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya konu olan " orta öğretim kurumlarındaki ders dışı sportif organizasyonlara, katılım sorunları ve çözüm yolları üzerine bir araştırma" ya ilişkin toplanan veriler doğrultusunda yapılan yorumlara ve buna dayalı olarak geliştirilen önerilere, bu bölümde yer verilmektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin %87'si erkek, %13'ü bayandır. Okul takımlarını çalışmalarında aralarında anlamlı bir ilişki ($P > 0.05$) bulunmamaktadır (Tablo 4-19).

Beden eğitimi öğretmenlerinin %46.3'ü evli, %53.7'si bekar bulunmaktadır. Evli öğretmenlerin bekarlara oranla birden fazla takımı daha çok çalıştırdıkları dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin medeni durumları ile okul takımı çalıştırmaları arasında anlamlı bir ilişki ($P < 0.05$) bulunmaktadır (Tablo 4-19).

Beden eğitimi öğretmenlerinin %83'ü dört yıllık beden eğitimi yüksekokullarından, %16.7'si üç yıllık eğitim enstitüsü mezunları oldukları tespit edilmiştir (Tablo 4). Öğretmenlerin mezuniyet durumu ile spor takımlarını çalıştırmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Beden eğitimi öğretmenlerinin %72.2'si mesleklerinde 1-5 yıl arasında çoğunluğu oluşturdukları tespit edilmiştir. Hizmet süreleri ile okul takım spor takımı çalıştırmaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki ($P > 0.05$) bulunamamıştır (Tablo 4-19).

Okullarında idareci olarak görev yapan öğretmenlerin %3.7'si okul müdürü, %7.4'ü müdür vekilidir. %81.5'inin ise hiçbir idari görevlerinin bulunmadığı tespit edilmiştir (Tablo 4). İdari görevi bulunan öğretmenlerin çoğunluğunun okul takımı çalıştırdıkları, öğretmenlerden yalnızca iki okul müdüründen birinin çalıştırmadığı, diğer

idari görevi bulunanların hepsinin bir ve birden fazla takım çalıştırdıkları tespit edilmiştir. İdari görevi bulunan öğretmenlerle, okul takım çalışmaları arasında istatistiki olarak ($P > 0.05$) anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (Tablo 4-19).

Beden eğitimi öğretmeni sayısının yetersiz olmasından dolayı öğretmenler haftada normal olan 15-18 saatin üstünde ders verilmektedir.^{70,95}

Beden eğitimi öğretmenlerinin %35.2'sinin 25-30 saat arasında en yüksek oranda ders yüklerinin olduğu, %22.2'sinin 13-18 saat arasında ders yüklerinin olduğu, %18.5'inin 19-24 saat arasında ders yüklerinin bulunduğu, en düşük oranda %3.6'sının ise 1-6 saat arasında ders yüklerinin olduğu tespit edilmiştir. Ortaöğretimde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders yükleri en fazla 30 saat olarak sınırlı olmasına rağmen, Öğretmenlerin %3.7'sinin 31 saat ve yukarısı derse girdikleri de ortaya çıkmaktadır (Tablo 6).

Beden eğitimi öğretmenleri okul spor takımlarını çalışmalarından dolayı (egzersiz) 6 saatlik egzersiz ücreti almaktadırlar.³² Pehlivan'ın yapmış olduğu bir araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin 6 saatlik almış oldukları ücreti % 5'i yeterli bulurken, % 95'i yetersiz bulmalarına rağmen öğretmenlerin % 77'sinin okullarının spor takımlarını çalıştırdıkları tesbit edilmiştir.⁶⁹

Pehlivan'ın yapmış olduğu çalışmayı doğrular nitelikteki bu araştırmada; beden eğitimi öğretmenlerinin % 35.2'sinin en az birer takım çalıştırdıkları, % 53.7'sinin ise birden fazla okul spor takımlarını çalıştırdıkları, toplam % 88.9'unun okullarında bir ve birden fazla takım çalıştırdıkları, % 11.1'lik çok az bir kısmının ise hiç okul takımı çalıştırmadıkları ortaya çıkmıştır (Tablo 7). Beden eğitimi Öğretmenleri, 6 saatlik egzersiz ücreti, % 24.1'i çok az, yine % 24.1'i az bulurken, % 11.1'i ancak yeterli bulmaktadır. % 40.7'sinin ise hiç yeterli bulmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır (Tablo 8). Buna rağmen okul takımlarını öğretmenlerin % 88.9'unun bir yada birden fazla takım çalıştırdıkları ortaya çıkmaktadır (Tablo 7). Birden fazla takım çalıştıran öğretmenler, egzersiz

ücretlerinin 6 saatle sınırlı olması nedeniyle, diğer farklı branşlara daha az zaman ayırabilmektedirler. Dolayısıyla çalışmalar amacına uygun yapılamamaktadır. Netice olarak, birden fazla takım çalışması yapan öğretmenlarımızın önü kesilmemeli, çalıştırdıkları saat kadar ücret ödenmesi sağlanmalı yada ücretlerin iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

Beden eğitimi öğretmenleri mesailerı dışında spor dallarının geliştirilip, yaygınlaştırılması ve sporcu sayısının artırılması için, antrenörlük belgesi olan öğretmenlerden gençlik ve spor müdürlüklerinde görevlendirilmeleri amacıyla 3289 sayılı Bakanlıkça bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Kanununun 32.maddesi gereğince çıkartılan liderlik, uzmanlık, danışmanlık yapacak beden eğitimi öğretmenlerinin görevlendirilmesi ve ücretlerinin ödenmesi ile ilgili esas ve uygulamalar yönergesi 31.12.1987 tarih ve 4925 sayılı onayla uygun görülmüştür.⁶⁷ Öğretmenlerin okulları dışında, % 15.9'unun kulüplerde, % 10.5'inin özel öğrenci çalıştırdıkları, % 5.3'ünün Gençlik ve Spor Müdürlüğünün yaz döneminde açmış olduğu "Yaz Spor Okulu"nda antrenörlük yaptıkları, % 66.7'sinin ise hiçbir çalışma yapmadıkları ortaya çıkmaktadır (Tablo 9). Bununla beraber öğretmenlerin % 90.7'sini okul takımlarını da herhangi bir kulüp adına çalıştırmadıkları, ancak % 9.3'ünün çalıştırdığı tespit edilmiştir (Tablo 10). Büyük çoğunluğun okullarını herhangi bir spor kulübü adına çalıştırmadıkları, dolayısıyla çalışmaların okul seviyesinde kaldığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarında bir spor kulübü kurulmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$). Buna göre, öğretmenlerle öğrencilerin % 91.9'u okullarında bir spor kulübü kurulmasını istemektedirler. % 3.5'i ise istemediklerini belirtmişlerdir. Yalnızca öğrencilerin % 4.7'si zaten böyle bir kulüplerinin olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 48). Öğrencilerin bu kısmı okulları adına kulüplerde yarıştıkları için kulüplerin de gerçekte okullarına ait olduğunu zannetmektedirler. Şu anda hiçbir ortaöğretim okulunda herhangi bir spor kulübü bulunmamaktadır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin %1.9'u 1-2 saat, % 48.1'lik büyük bir kısmının 5-6 saat arası olması, aldıkları egzersiz ücrete bağlı olarak daha fazla etkinlik gösterdikleri ortaya çıkmaktadır. % 11.1'i, 7-8 saat yine aynı oranda % 11.1'i 9-10 saat, % 14.8'i 11 saat ve yukarıda daha fazla ders dışı spor çalışmaları yaptıkları % 13'ünün ise hiç çalışma yapmadıkları tespit edilmiştir (Tablo 42). Haftalık ders dışı spor çalışmaları ile, okullarında spor takımlarını çalıştırdıklarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki ($P < 0.05$) bulunmuştur (Tablo 20).

Birden fazla takım çalışması yaptığını belirten öğretmenlerin çalıştırdıkları ders dışı spor çalışma saatlerinin de arttığı dikkat çekmektedir. Yine öğrencilerin % 43.6'sı 1-2 saat, % 33.3'ü 3-4 saat, % 13.7'si 5-6 saat, % 3.9'u 7-8 saat, % 1.5'i 9-10 saat, % 1'i ise 11 saat ve yukarıda ders dışı spor çalışmaları yaptıklarını belirtirken, % 2.9'luk öğrenci kesimi ise hiç çalışma yapmadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 42).

Öğretmenlerle, öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarına dair görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P > 0.05$).

Öğrencilerin % 43.6'lık önemli bir kesimi ders dışı spor çalışmalarının 1-2 saat çalışıldığını, % 33.3'ü de 3-4 saat çalıştıklarını belirtirken, öğretmenlerin ancak % 1.9'u 1-2 saat çalışma yaptıklarını, büyük çoğunluğunun % 48.1'inin 5-6 saatlik çalışma yaptıkları ortaya çıkmaktadır (Tablo 42).

Öğrencilerin belirtmiş olduğu çalışma süreleri ile öğretmenler arasındaki çalışma sürelerine ait bu görüş farklılığı öğretmenlerin birden fazla takım çalıştırmalarıyla, öğrencilerin uğraştıkları farklı spor branşlarına daha az zaman ayırabildikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla öğrenciler uğraştıkları spor branşında daha az çalışma imkanı bulabilmektedirler.

Pehlivan'ın yapmış olduğu bir çalışmada, okul yöneticilerinin spora karşı tutumunu olumlu bulan öğretmenlerin % 81,7'si okul spor takımlarını çalıştırdıkları ortaya çıkmıştır.⁶⁹ Okullarda yöneticilerin beden eğitimi ve spora karşı gösterdikleri ilgi, öğretmenlerin çalışmalarını daima olumlu etkilediği belirtilmektedir.⁹⁶ Beden eğitimi öğretmenlerinin okul idaresinden % 29.6'sı hiç destek ve teşvik görmediklerini, % 11.1'i çok az, % 11.1'i aynı oranda az, % 24.1'i yeterince, % 24.1'i aynı oranda fazlasıyla gördüklerini belirtmektedirler (Tablo 16). Yine beden eğitimi öğretmenlerinin % 79.6'sı sportif çalışmalarından dolayı, okul yönetimince hiç ödüllendirilmediği, % 20.4'ünün ise ödüllendirildiği ortaya çıkmaktadır.

Bir tek takım çalıştıran 19 beden eğitimi öğretmenin yalnızca 1'i ödüllendirilirken, birden fazla takım çalıştıran 29 öğretmenin, 10'unun okul idaresi tarafından ödüllendirildikleri tespit edilmiştir (Tablo 22). Beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor takımlarını çalıştırmasıyla, okul yöneticilerince ödüllendirilmesi arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($P < 0.05$). Yöneticilerin, birden fazla takım çalıştıranları daha çok ödüllendirdikleri dikkat çekmektedir.

Mili Eğitim Bakanlığı'na bağlı örgün eğitim kurumlarındaki spor tesislerinin, okulun beden eğitimi ve spor faaliyetleri dışında kalan zamanlarda kullanılmasında ve işletilmesi⁵⁵ hususunda yönerge çıkartılarak illere gönderilmiştir.

Buna rağmen beden eğitimi öğretmenlerinin % 13'ünün yeterli, % 1.9'unun fazlasıyla okullara ait spor tesislerinin ortaklaşa kullanılabilirliğini, % 24.1'inin çok az, % 5.6'sının az, % 55.6'sının ise okul spor tesislerinin ortaklaşa kullanımının sağlanamadığını belirttikleri görülmektedir (Tablo 12). Buna göre, okullara ait spor saha ve tesislerinin ortaklaşa kullanımının sağlanamadığı sonucu çıkmaktadır. Okullarda zaten kıt olan tesisler, personel yetersizliği, salonların bakımını yaptıracak ekonomik gücün olmaması, idarecilerin sorumluluk almak istememeleri nedeniyle verimli kullanılamamaktadır.

Okullarımızın bir çoğunda, salonlar bakımsızlık içindedir, bir çoğu da başka amaçlara hizmet etmektedir. Bakımsızlıktan kullanılmayan salonların haricinde bazıları da sporun dışındaki amaçlar için depo, atölye vb. gibi kullanılmaktadır. Kullanım durumunda olanların bir çoğu tatil günleri ve mesai saatleri dışında kapalı tutulmakta, öğrencilerin bir çoğu spor yapmaktan mahrum edilmektedir.⁶⁴

Beden eğitimi öğretmenlerinin % 27.8'i okullara ait tesisleri, % 53.8'i gençlik ve spor il veya ilçe müdürlüklerine ait tesisleri, % 1.9'u kulüplere ait tesisleri, % 5.6'sı belediyelere ait tesisleri kullandıklarını, % 24.1'i ise hiç bir özel veya kamuya ait spor tesislerini kullanmadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 13). Görüldüğü gibi, öğretmenlerin, en fazla gençlik ve spor müdürlüğüne ait spor tesislerinden yararlanabildikleri sonucu çıkmaktadır.

Okul Spor Kolları Yönetmeliğinin 25. Maddesinde belirtilen giderleri karşılamak hususunda;

Okul spor çalışma ve yarışmalarında kullanılmak üzere, "Okul Spor Kolları Yönetmeliği"nde belirtilen (Madde 25/b) giderler, yine aynı yönetmeliğin madde 25/a'da belirtilen gelirlerden karşılanmaktadır⁵⁴. Beden eğitimi öğretmenlerinin % 18.5'i çok az, % 37'si az, % 29.6'sı yeterince, % 3.7'si fazlasıyla spor kolu üyelerinin ödentilerinden gelir elde edildiğini belirtirken, % 11.1'inin hiç gelir elde edemedikleri ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin % 14.8'i çok az, % 18.5'i az, % 9.3'ü yeterince, % 5.6'sı fazlasıyla okul aile birliğinden gelir sağlayabildiklerini, % 51.9 gibi büyük bir çoğunluğu hiç gelir sağlayamadıklarını belirtmişlerdir.

Yine öğretmenlerin % 81.5'i sporcu velilerinden, % 96.3'ü Milli Eğitim Bakanlığı'ndan, % 96.3'ü mahalli idarelerden, % 85.2'si okul kooperatiflerinin % 5'lik karından hiç gelir elde edemedikleri ortaya çıkmıştır. Ancak çok az düzeylerde gelir elde

edebildikleri tespit edilmiştir. (Tablo 14). Görülüyor ki okullar spor çalışma ve yarışmaları için istenilen düzeyde olmasa da yalnızca, spor kolu üyelerinin ödentilerinden gelir elde etmektedir. "Bu miktar, kişi başına yılda memur aylıklarına uygulanan maaş kat sayısı x 20 TL. karşılığını"⁵⁴ geçememektedir.

Milli Eğitim bakanlığınca düzenlenecek olan grup ve yarı final müsabakalarında "ili temsil etme hakkını elde eden okul takımlarına, Milli Eğitim Müdürlükleri gereken maddi yardım ve kolaylığı sağlayacaklardır."⁸¹ Beden eğitimi öğretmenlerinin, İl Milli Eğitim Müdürlüğünün ekonomik yardımlarına ilişkin görüşlerinde, 59.3'ü çok az, %5.6'sı az, ancak %9.3'ü yeterince ekonomik destekte bulunabildiğini belirtirken, %75.9'u milli eğitim müdürlüklerinin hiçbir yardım ve destek sağlamadığını belirtmişlerdir (Tablo 15). Bu nedenle, grup ve yarı final müsabakalarına katılımın giderek azaldığı (Tablo 3)'de açıkça görülmektedir. 1997-1998 öğretim yılı ilköğretim ve ortaöğretim kurumları spor şubesi faaliyet raporunda da bu husus açıkça rapor edilmiştir. "Bütçe yetersizliği nedeniyle, yarışma giderlerinin yarışma mahallinde ödenmemesi ve bir kısım yarışmaların okulların kendi imkanlarıyla düzenlenmesinin (grup - yarı final) yarışmalara katılımı olumsuz yönde etkilediği"⁸⁰ belirtilmektedir.

Yapılan araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin okullararası spor organizasyonlarına katılımı ile İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin ekonomik yardımlarına ilişkin görüşleri arasında (Tablo 23) anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$). Burada öğretmenlerin, İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin yardımda bulunmamasına rağmen okullar arası müsabakalara katıldıkları görülmektedir. Tabii ki bu sonuç, mahalli müsabakalara katılım için söz konusu olmakta, ilini temsil etme hakkı elde eden takımların maddi imkansızlıklar nedeniyle bir çoğunun grup ve yarı final müsabakalarına katılmadıkları gözlenmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin okuluçi ve okullararası spor çalışma ve yarışmalarında destek olanlar hakkındaki görüşlerini yüzdelerle sıralamaya koyacak

olursak; birinci sıralamada, öğretmenlerin % 33'ü öğrencilerin hiç destek olmadığını; % 3.7'sinin çok az, % 7.4'ünün az, % 29.6'sının yeterince, % 25.9'unun fazlasıyla öğrencilerden destek gördükleri tespit edilmiştir. İkinci sıralamada, öğretmenlerin % 44.4'ü beden eğitimi öğretmenlerinden hiç destek görmediklerini, ancak % 3.7'si çok az, % 33.3'ü yeterince, % 18.5'i ise fazlasıyla beden eğitimi öğretmenlerinden destek gördüklerini belirtmektedirler. Üçüncü sıralamada, okul idarecileri gelmektedir. Öğretmenlerin % 29.6'sı hiç, % 11.1'i çok az, % 11.1'i az, % 24.1'i yeterince, % 24.1'i fazlasıyla Dördüncü sıralamada, öğretmenlerin % 48.1'i okulun diğer öğretmenlerinden hiç destek görmediklerini belirtirken, % 11.1'inin çok az, % 9.3'ünün az, % 22.2'sinin yeterince, % 9.3'ünün fazlasıyla okulun diğer öğretmenlerinden destek gördükleri tespit edilmiştir. Bunların dışında beden eğitimi öğretmenlerinin % 70.4'ü öğrenci velilerinden, % 74.1'i Milli Eğitim Müdürlüğünden, % 79.6'sı İl ve İlçe Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinden, % 85.2'si kitle iletişim araçlarından ve % 87'si ilin ilgili spor temsilcilerinden (Federasyon temsilcisi) hiç destek görmedikleri sonucu ortaya çıkmıştır (Tablo 16).

Beden eğitimi öğretmenlerinin okul takımlarını çalışmalarlarıyla, okullararası spor organizasyonlarına katılımları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($P<0.05$). Buna göre, okul spor takımlarını çalıştıranların genelde okullararası müsabakalara katıldıkları, hatta çalıştırmayan 6 kişinin de bu müsabakalara katıldıkları görülürken, çalıştıranların dördünün katılmadığı dikkat çekmektedir. Birden fazla takım çalışması yapanların hepsinin okullararası müsabakalara katıldığı ortaya çıkmıştır (Tablo 21).

14-15 yaş arası öğrencilere uygulanan bir anket çalışmasında, %25'i okuluçi etkinliklere katıldıklarını, %75'i ise okul içinde yeterli sportif branş eksikliği ve imkanların yetersizliğinden bahsederken, okuluçi etkinliklere katılan öğrencilerin okul dışında da sporla uğraştıkları, kız öğrencilerin erkeklerden daha az spora yöneldikleri görülmüştür.⁷⁵

Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin %68.1'i erkek,%31.9'u kızlardan oluşmaktadır (Tablo 5). Öğrencilerin cinsiyetleri ile okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P < 0.05$). Buna göre, öğrencilerin % 9.8'inin hiç düzenli katılmadıkları, % 16.2'sinin çok az, % 17.2'sinin az oranda katılabildikleri, % 40.2'sinin yeterli düzeyde katıldıkları, % 16.7'sinin de fazlasıyla gayret gösterip, okul spor çalışmalarına düzenli katıldıkları tespit edilmiştir. 139 erkek öğrencinin % 62.5'inin yeterince ve fazlasıyla katıldıkları, 65 kız öğrencinin ise % 44.5'inin yeterince ve düzenli katılabildikleri (Tablo 36) görülmektedir. Buna göre, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre okul spor çalışmalarına daha düzenli katıldıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablo 36'da sporcu öğrencilerin % 31.4'ü 14 - 15 yaşlarında, % 50.5'i 16-17 yaşlarında, % 17.2'si 18-19 yaşlarında, % 1'i de 20 yaş ve üzerindedir. Öğrencilerin yaşları ile okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P > 0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 51.5'i genel liselerde, % 28.4'ü meslek ve teknik liselerde, % 20.1'i de anadolu ve fen liselerinde okumaktadır (Tablo 5). Öğrencilerin okudukları okullarla, okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı ortaya çıkmıştır (Tablo 36).

Öğrencilerin okullarında görmüş oldukları eğitim alanı itibariyle, % 28.9'u sosyal, % 32.8'i fen, % 14.7'si matematik alanlarında eğitim görmektedir. % 23.5'inin ise meslek liselerinde okudukları tespit edilmiştir. Deneklerin görmüş oldukları eğitim alanı ile okul spor takımlarına düzenli katılmaları arasında anlamlı ($P < 0.05$) bir ilişki bulunmaktadır. Matematik alanında eğitim görenlerin % 80'le birinci sıralamada, ikinci sıralamada % 55.9'la sosyal, üçüncü sıralamada % 53.7'le fen, dördüncü sıralamada % 47.1'le meslek liseleri ve teknik liselerde okuyan öğrencilerin okul spor çalışmalarına yeterince ve fazlasıyla katıldıkları tespit edilmiştir.

Öğrenci ailelerinin aylık gelirleri ise, % 23'ünün 15-50 milyon arasında, % 26.5'inin 51-90 milyon arasında, % 22.1'inin 91-130 milyon, % 8.3'ünün 131-170 milyon, % 7.8'inin 171-210 milyon, % 4.4'ünün 211-250 milyon, % 6.9'unun 251-300 milyon, % 1'inin ise 301 milyon ve üzeri gelire sahip oldukları belirlenmiştir (Tablo 5). Deneklerin aile gelirleri ile okul sporlarına katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$). Daha çok 15-130 milyon arası gelire sahip ailelerin çocuklarının spor çalışmalarına daha düzenli ve çoğunlukla katıldığı sonucu çıkmaktadır.

Öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumlarını gösteren dağılım ise şöyledir: Okur yazar olmayanların % 2.5'i baba, % 15.2'si annelerden; ilkokul mezunu olanların % 40.2'si babalardan, % 50'si annelerden; ortaokul mezunu olanların % 15.2'si babalardan, % 11.8'i annelerden; lise ve dengi okullardan mezun olanların % 20.6'sı babalardan, % 16.2'si annelerden; yüksek okul mezunlarının % 9.8'i babalardan, % 5.9'u annelerden; üniversite mezunu olanların % 11.8'i babalardan, % 1'lik küçük bir kesimi ise annelerden oluşmaktadır (Tablo 5). Öğrencilerin baba ve annelerinin öğrenim durumları ile okul sporlarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$).

Sporcu öğrencilerin baba ve annelerinin meslek dağılımı ise; işçi olanların % 20.6'sı babalardan oluşmakta, işçi anne ise bulunmamaktadır. Memur olanların % 27.9'u babalardan, % 6.9'u annelerden; serbest meslek sahibi olanların % 38.7'si babalardan, % 1.5'i annelerden; emekli olanların % 10.8'i babalardan, % 2.9'u annelerden; işsiz olanların % 2'si babalardan oluşurken, ev hanımı olan anneler ise % 88.7'lik oranla en yüksek seviyeyi oluşturmaktadır (Tablo 5). Öğrencilerin anne ve babalarının meslekleriyle okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Sporcu öğrencilerin, % 9.8'inin bireysel sporlarla, % 64.2'sinin takım sporlarıyla, % 26'sinin hem bireysel hem de takım sporlarıyla uğraştıkları ortaya çıkmıştır. Uğraştıkları bu spor alanları ile okul sporlarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir

ilişki bulunmamaktadır ($P>0.05$). Araştırmaya katılan deneklerin takım sporları ile daha çok uğraştıkları sonucu çıkmaktadır.

Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarının yararına inanması, çalışmalardaki başarının ve katılımın artması yönünde olumlu etkilemektedir. Sporcu öğrencilerin % 2'sinin hiç inanmadığı, % 4.9'unun çok az, % 9.3'ünün az, % 41.2'sinin yeterince, % 42.6'sının fazlasıyla inandıkları görülmektedir (Tablo 24). Deneklerin okullarındaki ders dışı spor çalışmalarının yararına inandıkları sonucu çıkmaktadır.

Öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarının yararına inanmalarıyla okul spor çalışmalarına düzenli katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P<0.05$). Buna göre, ders dışı spor faaliyetlerinin yararına inananlar okul spor çalışmalarına daha düzenli katılmaktadırlar. Diğer bir deyişle, okul spor çalışmalarına düzenli katılanların, ders dışı sportif etkinliklerin yararına daha çok inandıkları sonucu çıkmaktadır.

Elit sporun kaynağını oluşturan okullarımızdaki sporcuların, ilköğretimden başlamak üzere eğitilerek, ortaöğretim, üniversite hatta okul dışında kulüplerde devam ederek çalışma ve yarışmalara katılmaları, ülke spor'u açısından büyük önem arz etmektedir. Ortaöğretim kurumlarında araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin % 18.1'i 1-2 yıl arası, % 23.5'i 3-4 yıl arası, % 27.9'u 5-6 yıl arası, % 16.2'si 7-8 yıl arası, % 9.8'i 9-10 yıl arası, % 4.4'ü ise 11 yıldan daha fazla süreyle sporla uğraşmaktadırlar (Tablo 25).

Yine sporcu öğrencilerin, okulları dışında, % 35.7'si kulüplerde, % 6.9'u gençlik ve spor teşkilatlarında, % 27.8'i ferdi olarak sporla uğraşırken, bunların dışında ise % 6.5'i uğraşmaktadırlar. % 23.1'inin ise okulları dışında sporla uğraşmadıkları ortaya çıkmaktadır (Tablo 26). Deneklerin yeterli seviyede okul dışında sporla uğraşmadıkları, çok az düzeyde kulüplerde devam ettikleri, bunun dışında ferdi gayretleri ile spora devam ettikleri görülmektedir.

Sporcu öğrencilerin, spor yaptıklarında kendilerini nasıl hissettiklerine ilişkin görüşlerini yüzdelerle sıraya koyduğumuzda; birinci sıralamada, % 78.9'u kendilerini sağlıklı, zinde, mutlu ve çok güçlü hissetmektedirler. İkinci sıralamada, % 62.2'si spor yaparak yetenek ve becerilerinin arttığını hissetmektedir. Üçüncü sıralamada, % 50.5'i boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirerek sağlık kazandıklarını; dördüncü sıralamada, % 48'i zihinsel yorgunluğunu giderdiğini; beşinci sıralamada, % 47.1'i ruhen rahatladığını; altıncı sıralamada, % 38.7'si okulda ve çevresinde arkadaşlık ve dostluk ilişkilerinin arttığını; yedinci sıralamada, % 28.4'ü okul idaresi ve öğretmenleriyle ilişkilerinin daha fazla arttığını; sekizinci sıralamada % 23.5'i herkesin kendilerine beğeniyle baktığını; dokuzuncu sıralamada % 18.1'i derslerinde daha başarılı olduklarına inandıklarını belirtirken, son sıralamada ise % 17.6'sının kendilerini çok yorgun hissettikleri ortaya çıkmıştır (Tablo 27).

Öğrencilerin spor çalışmalarına başlamalarında ve katılımında en çok kimlerden destek gördüklerine ilişkin görüşlerine (Tablo 28) bakıldığında, birinci sırada, arkadaşları ve sporcu öğrencilerin, % 3.9'unun hiç desteklemediklerini, % 4.4'ü çok az, % 6.4'ü az, % 19.6'sı yeterince, % 33.8'i fazlasıyla, destekledikleri görülmektedir. İkinci sıralamada, beden eğitimi öğretmenlerinin, % 34.3'ü fazlasıyla, % 18.6'si yeterince, % 5.9'u az, % 2'si çok az desteklemediklerini, % 5.4'ü hiç desteklemediklerini belirtmişlerdir. Üçüncü sırada beden eğitimi dersleri gelmektedir. Öğrencilerin % 4.9'u beden eğitimi derslerinin hiç etkili olmadığını belirtirken, % 5.4'ü çok az, % 7.8'i az, % 23'ü yeterince, % 27'si ise fazlasıyla beden eğitimi derslerinin çalışmalara başlama ve katılımında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Dördüncü sıralamada ise deneklerin ailelerinin desteği gelmektedir. Deneklerin % 8.3'ü hiç destek olmadıklarını belirtirken, % 3.9'u çok az, % 7.4'ü az, % 13.7'si yeterince, % 21.6'sı ise fazlasıyla ailelerinin destek olduklarını söylemişlerdir. Beşinci sıralamada, spor kulüplerinin destek olması konusunda, %9.8'i hiç destek olmadıklarını, %6.4'ü çok az, %6.4'ü az, %6.4'ü yeterince, %13.2'si ise, fazlasıyla spor kulüplerinden spora başlama ve katılımında destek gördüklerini belirtmişlerdir.

Deneklere göre,altıncı sıralamada ise, okul idarecilerinin desteği gelmektedir. %12.3'üne göre hiç destek olmamaktadır. %6.9'u çok az, %7.4'ü az, %8.3'ü yeterince,%6.4'ü fazlasıyla okul idarecilerinden destek gördüklerini belirtmişlerdir. Görüldüğü gibi,okul idarecileri desteğini çok az düzeylerde sağlamaktadır. Daha sonraki sıralamalarda ise, çok küçük değerlerle, okulun diğer öğretmenleri, çok az farkla ilgili spor dalının temsilcileri, il veya ilçe spor teşkilatları, son olarak da Milli Eğitim Müdürlüklerinin öğrencilerin spora başlama ve katılımında etkili olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 28).

Burada, öğrenci arkadaşlarının, beden eğitimi öğretmenlerinin, ve beden eğitimi derslerinin yeterli düzeyde olmasa da spora başlama ve katılımında etkili olduğu görülmektedir.

Sporcu öğrencilerin gelecekte sporla ilgili en çok olmak istedikleri meslek gruplarına ilişkin görüşleri, onların spora bakış açılarını yansıtmaktadır. Öğrencilerin % 42.8'i profesyonel sporcu, % 29.9'u beden eğitimi öğretmeni olmak istediklerini belirtirken, çok küçük değerlerle % 8.9'u antrenör, % 4.7'si spor yöneticisi olmak istemektedir. % 6.8'inin ise bunların dışında sporla ilgili herhangi bir meslek seçmek istedikleri ortaya çıkmıştır (Tablo 29).

Öğrencilerin ders dışı sportif çalışmalarını kimler tarafından yürütüldüğüne ilişkin görüşleri ise, % 67.9'u beden eğitimi öğretmenleri tarafından; % 8.1'i dışardan gelen antrenörler tarafından; % 7.7'si diğer ders öğretmenleri tarafından yürütüldüğünü belirtmektedir. % 5.7'si bunların dışındaki kişilerce yürütüldüğünü, % 10.6'sı ise beden eğitimi derslerinin boş geçtiğini belirtmektedir (Tablo 30). Ders dışı spor etkinliklerinin daha çok beden eğitimi öğretmenlerince (% 67.9) yürütüldüğü görülmüştür. Öğrencilerin spora başlamasında ve katılımında beden eğitimi öğretmenlerinin etkili olmasını, öğretmenlerin başarılı ve özverili çalışmalarının bir sonucu olarak görebiliriz.

Öğrenciler beden eğitimi dersleri genel liselerle Anadolu liselerinin I. Sınıflarında 2 saat zorunlu, II. ve III. Sınıflarında 2 saat seçmeli okutulmaktadır.

İmamhatip liselerinin I.sınıflarında 1 saat zorunlu, diğer sınıflarında 2'şer saat seçmeli ders olarak okutulmaktadır⁸⁷. Deneklerin beden eğitimi ders saatlerinin yeterliliği hususlarındaki görüşlerine göre; % 17.6'sı çok az, % 20.1'i az, % 23'ü yeterli, % 2'si fazla bulurken, % 37.3'ü hiç yeterli bulmamaktadır (Tablo 31). Öğrencilere beden eğitimi ve sporda temel bilgi ve becerileri kazandırmak, öğrencileri spora yönlendirmede etkili olmaktadır. Bu açıdan beden eğitimi dersleri ortaöğretim gençliği üzerindeki büyük etkilerinden dolayı bütün sınıflarda zorunlu hale getirilmeli ve haftada en az iki kez uygulanabilir şekilde programlanmalıdır.

Sporcu öğrencilerin, okullararası spor organizasyonlarındaki başarılarına ilişkin görüşlerine göre, % 29'u uğraştıkları spor branşında il birincisi olduklarını, % 19'u grup birincisi, % 12.6'sı yarı final birincisi, % 2.7'si Türkiye birincisi olduklarını belirtmektedir. Türkiye birinciliğinin, daha çok ferdi sporlardan eskrim, taekwando ve atletizm sporlarında kazanıldığı gözlenmektedir. % 8.6'sı ise bunların dışındakilerde başarılı olduklarını belirtirken, buna bir açıklık getirmemişlerdir. % 28.1'inin ise hiç başarılarının olmadığını belirlenmiştir (Tablo 33).

Öğrenciler yalnız ders içi çalışmalarda beden eğitimi ve sporun amacına uygun derecede eğitilmeleri mümkün değildir. Bu bakımdan okullarda ders dışı spor faaliyetlerine büyük önem ve ağırlık verilmeli, bu faaliyetler dersin devamı ve bölünmez bir parçası olarak düşünülmesi ve değerlendirilmelidir³². Ders dışı etkinlikler, eğitimin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Öğrencilerin dersleri dışında kalan zaman içinde sportif etkinlikler yoluyla eğitimlerini devam ettirmelidir.⁴⁵ Böyle faaliyetler, spor alışkanlığının pekiştirilmesinin yanında, elit sporcu olabilmeye de imkan tanımaktadır.

Göktaş'ın yapmış olduğu araştırmada, öğrencilerin spor yapmasını engelleyen faktörler olarak, % 5,9'unun maddi imkansızlık, % 7,1'inin ailesinin spora ilgisizliği, % 7,6'sının çevrenin spora ilgisizliği, % 19,4'ünün okuldaki beden eğitimi ve

spor faaliyetlerinin yetersizliği, % 42,2'sinin ise tesis yetersizliğinin olduğu ortaya konulmuştur.⁷⁹

Böylesine önemli bir konuda ders dışı spor faaliyetlerini etkileyen en önemli faktörler öğrenciler tarafından değerlendirildiğinde sırasıyla şu nispette ortaya çıkmaktadır. %46.1'i diğer derslerdeki başarılarını etkiler endişesi, %45.1'i okullarda spor yaptıktan sonra duş alacak yerlerin olmayışı, üniversite imtihanlarına hazırlanmak zorunda olmaları, %34.3'ü okullarında soyunma odalarının olmayışını, %31.9'u iklim şartlarının açık alanda spor yapmaya elverişli olmayışı, %28.9'u spor çalışmalarının düzenli yapılmayışını, %27'si ailesinden yeterli desteği alamadığı ve spor çalışmaları için spor malzemesi alacak gücünün olmayışı, %26.5'i derslerindeki devamlılığına engel olmasını, %18.6'sı sporculardan müsabakalara katılım için para toplanmasını, %8.8'i spor çalışmaları için yeterince dengeli beslenemeyişini, çalışmalarını engelleyen en önemli faktörler olarak ortaya çıkmaktadır (Tablo 34).

Görüldüğü gibi, birinci sıralamada, öğrencilerin diğer derslerini etkiler endişesi yer almaktadır. Özcanoğlu'nun yapmış olduğu bir araştırmada, spor etkinliklerine katılanlarla katılmayanlar arasında, akademik başarı açısından, bu iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Okul spor faaliyetlerine katılımın dersleri olumlu ya da olumsuz yönde etkilemediğini göstermektedir⁹⁷. Bu tamamen düzenli ve programlı çalışmaya bağlı olarak olumlu yönde etki etmektedir.

Pehlivan'ın yapmış olduğu bir çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin % 91.7'sinin yaz aylarında çalışma yapmadıkları⁶⁹, bunun ise ferdi ve takım sporlarında katılım ve başarıyı olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Sporcu öğrencilerin, Gençlik ve Spor Teşkilatının açmış olduğu "Yaz Spor Okulu"ndaki sportif çalışmalara katılımları hususundaki görüşleri ise şöyledir: %27.5'inin katıldığı, %72.5'inin ise büyük bir oranın katılmadığı ortaya çıkmıştır (Tablo 35). Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin okullarında ders dışı spor çalışmaları için, yaz tatillerinde "Yaz Spor Eğitim Okulu"

açılması önerisine ilişkin görüşleri ve haftada kaç saat çalışma yapmak istediklerine ilişkin görüşleri ise, öğretmenlerin %35.2'si hayır derken, öğrenciler bu hususta hiçbir cevap vermemişlerdir. Öğretmenlerin %20.4'ü, öğrencilerin %72.1'i 1-6 saat arasında çalışma yapmak istedikleri, öğretmenlerin %13.ü, öğrencilerin %17.2'si 7-12 saat arasında okullarda "Yaz Spor Eğitim Okulu" adı altında çalışma yapmak istedikleri ortaya çıkmaktadır. Görülüyor ki toplam %77.5'i öğretmen ve öğrencilerin 1-12 saat arası çalışma yapmak istedikleri belirlenmiştir. Bunun üzerindeki saatler ise az oranlarda dağılım göstermektedir (Tablo 49).

Beden eğitim öğretmenleriyle öğrencilerin bu konudaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$). Her iki deneğin de "Yaz Spor Eğitim Okulu"nda sportif çalışmalar yapmak istedikleri ortaya çıkmaktadır.

Sporcu öğrencilerin ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli yapılmasıyla, okullararası spor organizasyonlarını katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$).

Der dışı spor çalışmalarını amacına uygun düzenli yapanların, okullararası spor organizasyonlarına katılımlarının daha fazla olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (Tablo 37).

Sporcu öğrencilerin okul spor çalışmalarına düzenli katılımları ile, okullararası spor müsabakalarına katılımları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P<0.05$). Buna göre, okul spor çalışmalarına düzenli katılanların, okullararası spor organizasyonlarına daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir (Tablo 38).

Öğrencilerin ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli olarak yapılmasına ilişkin görüşleriyle okul spor çalışmalarına düzenli katılmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$). Buradan şu sonuç çıkmaktadır: Ders dışı spor çalışmalarının amacına uygun düzenli yapılmasıyla okul spor faaliyetlerine düzenli katılım

artmaktadır. Diğer bir ifadeyle, sporcu öğrencilerin sportif çalışmalara düzenli katılmaları arttıkça, ders dışı spor faaliyetlerinin daha çok amacına uygun yapılabildiği sonucu ortaya çıkmaktadır (Tablo 39).

Beden eğitimi öğretmenleriyle sporcu öğrencilerin okullarında uğraştıkları spor branşları olarak, birinci sıralamada, hem öğretmen hemde öğrencilerin görüşlerine göre, toplam % 29.3'ü futbol branşıyla uğraştıklarını, ikinci sırada, % 19.7'si voleybol branşıyla, üçüncü sıralamada % 18.7'si basketbol branşıyla, dördüncü sıralamada, % 11.3'ü masa tenisi; beşinci sıralamada, % 8'i kros koşularıyla; altıncı sıralamada, % 5.8'i puanlı atletizmle; yedinci sıralamada % 4.8'i hentbol branşıyla uğraştıklarını belirtmişlerdir. Geriye kalan % 1.2'sinin güreş; % 1'inin eskrimle çok az seviyede uğraştıkları görülürken, badminton sporuyla yalnızca bir öğretmenin uğraştığı, öğrencilerin ise hiç uğraşmadığı ortaya çıkmıştır (Tablo 41).

Okullararası spor organizasyonlarına katıldıkları spor branşları da hemen hemen aynı sıralamayı oluşturmaktadır (Tablo 47). Yalnızca burada ek olarak taekwando da % 11.1'inin katıldığı, badminton sporunda ise hiç katılımın olmadığı tespit edilmiştir.

İllere gönderilen Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı'nın, 2284 sayılı spor yarışmalarına dair genelgesine göre, "Her okulun mutlaka (ilçe okulları dahil) kros, masa tenisi il birinciliği yarışmalarına katılmaları sağlanacaktır"⁸⁸ demektedir. Buna rağmen, okulların il birinciliği müsabakalarına katılımında masa tenisi % 10.1 oranla 4. sırada yer alırken, kros koşularının % 8.2 oranla 5. sıralamada yer aldığı görülmektedir (Tablo 47). Görülüyorki bu spor dallarına katılımın istenilen düzeyde olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli olarak yapılıp, yapılmadığına dair görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$). Tablo 43'te görüldüğü üzere, ders dışı faaliyetler amacına uygun hiç yapılmıyor diyen öğretmen bulunmazken, öğrencilerin

%14.2'si hiç yapamadığını belirtmektedirler. Öğretmenlerin % 50'si, öğrencilerin % 36.5'i yeterince yapıldığını, öğretmenlerin %3.7'si, öğrencilerin % 13.7'si fazlasıyla amacına uygun yapıldığını belirtmektedirler. Çok az ve az yapıyor diyen öğretmenlerin toplamı % 46.3'ünü, öğrencilerin ise % 39.2'sini oluşturmaktadır (Tablo 43). Sonuç olarak, ders dışı spor faaliyetlerinin, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine göre, istenilen düzeyde amacına uygun yapılamadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Beden eğitimi öğretmenleri ile öğrencilerin okuluçi (sınıflararası, bölümlerarası) sportif faaliyetlerin düzenlenmesine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$). Buna göre, öğretmenlerle öğrencilerin toplam % 87.6'sı okuluçi spor organizasyonlarının okullarında yapıldığını, % 12.4'ü ise yapılamadığını belirtmektedir (Tablo 45). Görülüyor ki okullarda okuluçi spor faaliyetleri organize edilmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin, okullararası spor organizasyonlarına katılımları hususundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$). Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 92.6'sı , öğrencilerin % 85.3'ü okullararası spor organizasyonlarına katıldıklarını belirtirken, öğretmenlerin % 7.4'ü, öğrencilerin % 14.7'si bu organizasyonlara katılmadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 46). Deneklerin büyük çoğunluğunun, okullarını temsilen, okullararası müsabakalara katıldıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Başoğlu, (1995), Ankara ilinde yaptığı bir araştırmasında, okullarının % 67.41'inde spor salonu olduğunu, ancak bunun % 45'inin kullanıma uygun olduğunu, spor malzemelerinin % 48'inde yetersiz , % 20'sinde hiç olmadığı, ancak % 20'sinde yeterli olduğunu⁶⁸ ortaya koymuştur. Bu çalışmada, beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarındaki sportif çalışma ve yarışmalara etki eden faktörler hakkındaki görüşlerine göre, öğretmenlerin % 64.8'i öğrencilerin % 48.5'i okullarında hiç kapalı spor salonu olmadığını belirtmekte, öğretmenlerin % 16.7'si, öğrencilerin % 26.5'i yeterli

olduğunu, öğretmenlerin % 1.9'u, öğrencilerin % 3.9'u fazlasıyla kapalı spor salonlarının bulunduğunu belirtmektedirler (Tablo 44). Buradan okullarda kapalı spor salonunun çok yetersiz olduğu sonucu çıkmaktadır. Öğretmenler ve öğrencilerin bu konudaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$).

Açık spor, saha ve tesis durumunda ise, öğretmenlerin % 16.7'si, öğrencilerin % 26.'sı okullarında hiç olmadığını; öğretmenlerin % 31.5'i, öğrencilerin % 32.8'i çok az olduğunu; öğretmenlerin % 24.1'i, öğrencilerin % 19.1'i az olduğunu; öğretmenlerin % 27.8'i, öğrencilerin % 18.1'i yeterli olduğunu; yalnızca öğrencilerin % 3.9'u fazlasıyla bulunduğunu belirtmişlerdir (Tablo 44). Burada okullarda açık spor saha ve tesislerinin yeterli olmadığı sonucu çıkmaktadır. Öğretmenlerle öğrencilerin bu konudaki görüşler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Okullardaki beden eğitimi öğretmenlerinin yeterli olup olmadığı hususunda ise; öğretmenlerin % 13'ü hiç olmadığını, % 16.7'si çok az, % 22.2'si az, % 42.6'sı yeterli, % 5.6.'sı fazlasıyla olduğunu; öğrencilerin ise, % 16.2'si hiç olmadığını, % 7.4'ü çok az, % 15.7'si az, % 45.6'sı yeterli olduğunu, % 15.2'si fazlasıyla bulunduğunu belirtmektedir (Tablo 44). Buradan okullardaki beden eğitimi öğretmenlerinin dağılımında dengesizlik olduğu görülmektedir. Bazı okullarda hiç öğretmen yokken veya çok azken, bazı okullarda ise fazlasıyla olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum, okulların ihtiyacına göre dengeli bir dağıtım yapılarak düzeltilmelidir. Öğretmen ve öğrencilerin bu konudaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Beden eğitimi öğretmenleriyle sporcu öğrencilerin okullarının ekonomik durumlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$). Bu konuya ilişkin, öğretmenlerle öğrencilerin görüşlerinden, okulların ekonomik durumlarının çok az ve az düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ancak öğretmenlerin % 27.8'i, öğrencilerin % 26'sı yeterli olduğunu belirtmektedirler (Tablo 44).

Okulların spor araç, gereç ve malzeme durumlarına ilişkin öğretmen ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P>0.05$). Öğretmenlerin % 13'ü, öğrencilerin % 8.3'ü hiç olmadığını belirtirken, öğretmenlerin % 25.9'u, öğrencilerin % 32.8'i çok az olduğunu, öğretmenlerin % 40.7'si, öğrencilerin % 26'sı az olduğunu, öğretmenlerin % 18.5'i, öğrencilerin % 29.9'u yeterli olduğunu belirtmektedir (Tablo 44). Buradan okullarda spor araç, gereç ve malzemenin hiç yeterli bulunmadığı ortaya çıkmaktadır.

Okulların yarışma merkezlerine ulaşım durumlarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında da anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$). Öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine göre, yarışma merkezlerine ulaşım güçlüğü çekildiği görülmektedir (Tablo 44). Bu, araştırmaya katılan okulların yandan fazlasının ilçelerde olmasından kaynaklanmaktadır.

İlköğretimden gelen sporcu öğrencilerin durumuna ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($P>0.05$). Öğretmenlerin % 31.5'i, öğrencilerin % 17.6'sı hiç gelmediğini belirtirken, çoğunluğunun çok az düzeyde geldiği görüşünde oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır (Tablo 44).

Okullarındaki öğrencilerin genel ders yüküne ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P>0.05$). Öğretmenlerin % 51.9'u; öğrencilerin % 31.9'u yeterli; öğretmenlerin % 35.2'si, öğrencilerin ise % 52.4'ü ders yükünün fazla olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 44). Görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin genel ders yüklerinin yeterinden fazla olduğu ortaya çıkmaktadır.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin, okullararası spor müsabakaları esnasında ve sonrasında, karşılaştıkları sorunlar hakkındaki görüşleri ise şu şekilde ortaya çıkmaktadır (Tablo 50).

Organizasyonun istenilen düzeyde düzenli yürütülmediği (% 50.8) ortaya çıkmaktadır. Bu konuya ilişkin deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur ($P>0.05$).

Müsabaka yapılan tesisin zemininin uygun olmadığı (% 64) sonucu ortaya çıkmaktadır. Denekler arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır ($P>0.05$).

Müsabaka esnasında yeterince sağlık ekibi olmadığı (% 73.3) sonucu tespit edilmiştir. Deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Deneklerin % 63.2'si müsabakalar esnasında yeterince güvenlik ekibinin olmadığını belirtmişlerdir. Denekler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Deneklerin % 70.2'si soyunma odalarının pis ve bakımsız olduğunu belirtmektedirler. Denekler arasında görüş farklılığı bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Soyunma odalarında sıcak su ve duşların çalışmadığı (% 79.5) sonucu ortaya çıkmaktadır. Deneklerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Tüm müsabakalara yeterince seyirci gelmediği (% 53.1) ortaya çıkmaktadır. Öğretmen ve öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($P<0.05$).

Öğrenci velilerinin müsabakaları izlemeye yeterince gelmedikleri (% 32.2) tespit edilmiştir. Denekler arasında görüş farklılığı bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Müsabakalar bittiğinde kapanış seremonisi ve ödül töreninin yeterince yapılmadığı (% 47.7) sonucu çıkmaktadır. Denekler arasında görüş farklılığı bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Deneklere göre, okullarında başarılı takım ve sporcuların ödül törenlerinin yeterince yapılmadığı (% 47.3) sonucu çıkmaktadır. Denekler arasında anlamlı bir görüş farklılığı bulunmamıştır ($P>0.05$).

Müsabakalar bittikten sonra, bir sonraki yıl için yarışmalara hazırlanmak amacıyla antrenmanlara devam edilmediği (% 38), müsabakalar bittikten sonra genelde çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. Deneklerin görüşleri arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır ($P<0.05$). Çünkü öğretmenlerin % 51.9'u müsabakalardan sonra antrenmanlara devam ettiğini belirtirken, öğrencilerin % 34.3'ü devam edilmediği görüşünü savunmuşlardır.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullararası spor müsabakaları esnasında ve sonrasında gerekli yazışma ve izinlerin zamanında yapıldığı (% 67.4), okul idarecilerinin ve öğretmenlerin (%57), öğrencilerin (% 58.1) müsabakaları izlemeye geldikleri ortaya çıkmaktadır. Bu konuda denekler arasında görüş farklılığı bulunmamaktadır ($P>0.05$).

Beden eğitimi öğretmenlerinin % 87'si okul spor faaliyetlerinin yeni bir örgütlenme modeline ihtiyaç gösterdiğini, % 13'ünün ise gerek görmedikleri tespit edilmiştir. Görülüyorki okullararası spor organizasyonlarında yeni bir örgütlenme modeline ihtiyaç duyulduğu, bugünkü sistemin bir çok probleme cevap vermediği sonucu çıkmaktadır.

Yapılan bu araştırmanın sonucu olarak;

Beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun bir ve birden fazla takım çalıştırdıkları, öğretmenlerinin cinsiyetleri, mezuniyet durumları, mesleklerindeki görev süreleri ve almış oldukları idari görevin okul takım çalışmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı daha çok evli olanların birden fazla takım çalıştırdıkları ortaya çıkmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin almış oldukları egzersiz ücretlerini yetersiz buldukları tespit edilmiştir.

Ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun ve düzenli olarak istenilen seviyede yapılamadığı tespit edilmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin birden fazla takım çalıştırdıkları, ancak çalıştırdıkları spor takımlarına daha az zaman ayırabildikleri, dolayısıyla öğrencilerin uğraştıkları spor branşında daha az çalışma imkanı bulabildikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Buna rağmen okulu ve okullararası spor organizasyonlarına çoğunluğun katıldığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin genelde okul spor çalışmalarına düzenli katıldıkları tespit edilirken, erkeklerin, kızlara oranla daha düzenli katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Okul spor tesislerinin ortaklaşa kullanılmadığı ortaya çıkmıştır.

Okulların, en çok Gençlik ve Spor Müdürlüklerinin tesislerinden yararlandıkları tespit edilmiştir.

Okullarda spor kulüpleri olmadığı gibi, okul spor takımlarının herhangi bir spor kulübü adına da çalıştırılıp, yarıştırılmadığı tespit edilmiştir.

Okul "Spor Kolu Yönetmeliği"nde belirtilen gelirlere göre, yalnızca spor kolu üye aidatlarından az düzeyde gelir elde edildiği, bunun dışında herhangi bir gelir sağlanmadığı, illerini temsilen grup ve yan finallere katılacak takımlara Millî Eğitim Müdürlüklerinin hiçbir maddi yardımda bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla buralara katılımın giderek azaldığı görülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin, yeterli düzeyde olmasa da birinci sıralamada öğrencilerden, ikinci sıralamada beden eğitimi öğretmenlerinden, üçüncü sıralamada okul yöneticilerinden, dördüncü sıralamada diğer öğretmenlerden destek gördükleri tespit edilmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerine göre, okul spor çalışma ve yarışmalarında yeni bir örgütlenme modeline ihtiyaç olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarını engelleyen en önemli faktörler olarak sırasıyla; diğer derslerdeki başarıyı olumsuz etkiler endişesini, okullarında düşecek yerlerin olmayışını, üniversite imtihanlarına hazırlanmak zorunda olmalarından dolayı yeterince boş zaman bulamadıklarını, okullarında soyunma odalarının olmayışını, iklim şartlarının açık alanda spor yapmaya elverişli olmayışını, spor çalışmalarının düzenli yapılmayışını, ailelerinden yeterli desteği alamadıklarını,

derslerindeki devamlılığa engel olmasını, sporculardan katılım için para toplanmasını belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Sporcu öğrencilerin, ders dışı sportif faaliyetlerin yararına inandıkları, ancak yeterli düzeyde spor yapacak ortam bulamadıkları tespit edilmiştir.

Sporcu öğrencilerden, ders dışı spor çalışmalarına düzenli katılanların ve bu çalışmalarını amacına uygun düzenli yapanların okullararası spor organizasyonlarına daha fazla katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Sporcu öğrencilerin beden eğitimi ders saatlerini yeterli bulmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğunun % 79.6'sının okul idarecileri tarafından hiç ödüllendirilmedikleri tespit edilmiştir.

Sporcu öğrencilerin, çalışmalara başlama ve katılımında sırasıyla, arkadaşlarının ve sporcu öğrencilerin, beden eğitimi öğretmenlerinin, beden eğitimi derslerinin, az düzeyde de olsa ailelerin, kulüplerin, okul idarecilerinin etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Okullararası müsabakalarda, illerini temsilen katılan takımların, imkansızlıklar nedeniyle yeterince başarılı olamadıkları tespit edilmiştir.

Ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli yapılmasıyla, öğrencilerin okul spor çalışmalarına katılımının arttığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, ders dışı spor çalışmalarının yararlı olduğuna inananların, okul spor çalışmalarına daha fazla katıldıkları görülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarındaki sportif çalışmalara ve yarışmalara etki eden faktörler hakkındaki görüşlerine göre; kapalı spor salon durumlarının hiç yeterli olmadığı, açık spor saha ve tesislerinin, spor araç, gereç ve malzemelerinin çok az düzeyde olduğu, okullarının beden eğitimi öğretmenlerinin ve ekonomik durumlarının yetersiz olduğu, çoğu okulların yarışma merkezlerine uzak olduğu, ilköğretimden gelen sporcu öğrencilerin hiç yeterli olmadığı ya da çok az olduğu, öğrencilerin ders yüklerinin yoğun olduğu sonucu çıkmaktadır.

Öğretmen ve öğrencilerin okullarında ve okullararası yarışmalarda, sırasıyla en çok futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi, kros, puanlı atletizm, hentbol, güreş ve eskrim branşlarıyla uğraştıkları tespit edilmiştir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (% 91.9'u) okullarında bir spor kulübü kurulmasını istemektedirler.

Öğretmen ve öğrencilerin yaz tatillerinde, ders dışı spor çalışmalarını için "Yaz Spor Eğitim Okulu" açılmasını ve büyük çoğunluğunun (% 77.5) haftalık 1-12 saat arası çalışma yapmak istedikleri ortaya çıkmaktadır.

Okullararası spor organizasyonlarına katılımda, yarışma esnasında ve sonrasında, karşılaşılabilecek sorunlar ise şöyledir: bu tür organizasyonların genelde düzenli yürütülmediği, müsabaka zemininin uygun olmadığı, sağlık ve güvenlik ekibinin yeterli olmadığı, soyunma odalarının pis ve bakımsız olduğu, duşların çalışmadığı, genel ve yerel basının müsabaka esnasında yeterince bulunmaması, sporculara destek amacıyla yeterince seyircinin olmadığı, öğrenci velilerinin yarışmaları izlemeye gelmedikleri, okullararası müsabakalar bittikten sonra kapanış seremonisinin ve ödül töreninin yeterince yapılmadığı, okullarınca başarılı spor takımı ve sporcuların ödül törenlerinin yeterince yapılmadığı, müsabakalar bittikten sonra bir sonraki yıl için hazırlık amacıyla antrenmanlara devam edilmediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Bununla beraber, müsabakalar esnasında gerekli yazışma ve izinlerin zamanında yapıldığı, okulların idareci, öğretmen ve öğrencilerinin müsabakaları genelde izlemeye geldikleri ortaya çıkmıştır.

Yapılan bu araştırmaya sonucu elde edilen bulgular ve yorumlara dayalı olarak geliştirilen çözüm önerileri ise şöyledir;

- Okul yöneticilerinin beden eğitimi ve sporun önemini ve yararlarını kavrayabilecekleri bir spor eğitim kursundan geçirilmeleri sağlanmalıdır.

- Beden eğitimi öğretmenlerinin almış oldukları egzersiz ücretlere kısıtlama getirilmemeli, öğretmenler çalıştırdığı saat kadar ücret almaları sağlanmalıdır. Yada ücretleri iyileştirilmelidir.

- Sporunun kaynağını teşkil eden okullarımızda, öğrencilerin spor çalışma ve yarışmalarına katılımını artırıp, sporu sürekli yaşar hale getirebilmeleri için alt yapısı uygun her okula bir spor kulübü kurulmalıdır.

- Ortaöğretim kurumlarındaki beden eğitimi öğretmen eksiklikleri giderilmelidir. Okullarda ihtiyaç fazlası bulunan beden eğitimi öğretmeni tesbit edilerek, diğer ihtiyaçları olan okullara görevlendirilmeleri sağlanmalıdır.

- Beden eğitimi ders saatleri artırılarak haftada en az iki kez uygulanabilir hale getirilmelidir.

- Okullarda spor çalışmalarını düzenli ve başarıyla sürdüren beden eğitimi öğretmenlerinin mutlaka ödüllendirilmesi sağlanmalıdır. Bu okullardaki sporun yaygınlaştırılıp geliştirilmesi açısından çok önemli bir hususdur. Başarı sadece kupa, şilt kazanmak değildir. Bir çok öğrenciyi sporun içine çekip onları aktif hale getirebilmek, sportif antrenman ve çalışmaların yaptırılıp, yarışmalara katılabilmek, okuluçi spor müsabakalarının organize edilmesini sağlamak, okulun diğer sosyal kültürel etkinliklerini düzenli sistematik gerçekleştirebilmesi de bir başarı olarak kabul edilmelidir.

- Okulların kapalı ve açık tüm tesisleri ortaklaşa kullanımı sağlanmalıdır. Spor amaçlı yararlanmak isteyen okullardan her hangi bir şekilde para talep edilmemelidir.

- Okullardaki tüm imkanlar zorlanarak spor yapılabilecek ortamın oluşturulması sağlanmalıdır.

- Sporcu öğrencilerin izin durumları idareciler tarafından yakın takibe alınarak gerekli kolaylık sağlanmalıdır.

- İllerini temsilen grup ve yarı final müsabakalarına katılan okul takımlarına yolluk ve yevmiyeleri bakanlık tarafından ödemeli veya mahalli idarelerin desteği sağlanmalıdır.

- Okul- aile- kulüp işbirliği yapılarak, spocu öğrencilerin okul dışındaki spora devamlılığı sağlanmalıdır.

- İlköğretimden itibaren spocu öğrenciler planlı ve programlı bir şekilde takip edilerek bir sonraki kaydolduğu okullara bildirilerek spordaki devamlılığı sağlanmalıdır.

- Yaz tatillerinde, okullarda "Yaz Spor Eğitim Okulu" açılarak istekli beden eğitimi öğretmenlerince, öğrencilerin spor eğitimi almaları sağlanmalıdır. (Öğretmen ve öğrencilere sunulan bu öneri % 94.4'ü tarafından desteklendiği ortaya çıkmıştır).

- Belediyeler, yıllık % 1 veya 2 oranındaki gelirlerin, bir kanunla düzenlenip valilik kanalıyla okul spor kollarına eşit olarak aktarılması sağlanmalıdır. (Bu önerinin beden eğitimi öğretmenlerince % 100 desteklendiği tespit edilmiştir).

- Okul spor takımları müsabakalarda, eşofman ve formalarına, eğitim ve öğretime ters düşmeyecek reklam alarak, ekonomik ve spor araç ,gereç malzeme gibi maddi yardım sağlayabilmelidir. (Beden eğitimi öğretmenlerinin % 98.1'i tarafından destek gördüğü tespit edilmiştir).

- Okullardaki başarılı sporcular okul yönetimince takibe alınarak değişik kuruluş ve vakıflarca burs vb. gibi değişik yardımların yapılmasını sağlamalıdır. (Beden eğitimi öğretmenleri bu öneriyi % 94.4'ünün destek verdiği tespit edilmiştir).

-19 Mayıs Gençlik ve spor bayramında finaller oynanmak üzere, ikinci dönemin başından itibaren değişik spor branşlarında "Gençlik şölenu" adı altında, il bazında spor organizasyonları düzenlenmesi sağlanmalıdır. (Beden eğitimi öğretmenlerinin % 94.4'ü bu öneriyi destekledikleri tespit edilmiştir).

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; ortaöğretim kurumlarında, okuliçi ve okullarası spor organizasyonlarına katılım sorunlarını ortaya koyabilmek ve çözüm önerileri geliştirmektir.

Bu araştırmaya Afyon ili ve ilçe merkezlerindeki, ortaöğretim kurumlarında görev yapan 54 beden eğitimi öğretmeni ile 10'u il merkezinde, 11'i değişik ilçe merkezlerinde bulunan 21 okulda okumakta olan toplam 204 sporcu öğrenci katılmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerine 29, sporcu öğrencilere ise 34 farklı ve ortak sorulardan oluşan anket uygulanmıştır. Değerlendirmede SPSS paket programı kullanılarak, elde edilen veriler önce yüzde ve frekans yöntemine göre değerlendirilmiş, daha sonra deneklerin görüşlerine ilişkin ve her iki denek grubun görüşleri arasındaki ilişkiler χ^2 testinde 0.05 seviyesinde istatistik olarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre;

Beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun bir ve birden fazla takım çalıştırdıkları, öğretmenlerinin cinsiyetleri, mezuniyet durumları, mesleklerindeki görev süreleri ve almış oldukları idari görevin okul takım çalışmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı daha çok evli olanların birden fazla takım çalıştırdıkları ortaya çıkmıştır.

Ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun ve düzenli olarak istenilen seviyede yapılamadığı tespit edilmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin birden fazla takım çalıştırdıkları, ancak çalıştırdıkları spor takımlarına daha az zaman ayırabildikleri, dolayısıyla öğrencilerin uğraştıkları spor branşında daha az çalışma imkanı bulabildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Buna rağmen okuliçi ve okullararası spor organizasyonlarına çoğunluğun katıldığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin genelde okul spor çalışmalarına düzenli katıldıkları tespit edilirken, erkeklerin, kızlara oranla daha düzenli katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Okul spor tesislerinin ortaklaşa kullanılmadığı ortaya çıkmıştır.

Okullarda spor kulüpleri olmadığı gibi, okul spor takımlarının herhangi bir spor kulübü adına da çalıştırılıp, yarıştırılmadığı tespit edilmiştir.

Okul "Spor Kolu Yönetmeliği"nde belirtilen gelirlere göre, yalnızca spor kolu üye aidatlarından az düzeyde gelir elde edildiği, bunun dışında herhangi bir gelir sağlanmadığı, illerini temsilen grup ve yan finallere katılacak takımlara Milli Eğitim Müdürlüklerinin hiçbir maddi yardımda bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla buralara katılımın giderek azaldığı görülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin, yeterli düzeyde olmasa da birinci sıralamada öğrencilerden, ikinci sıralamada beden eğitimi öğretmenlerinden, üçüncü sıralamada okul yöneticilerinden, dördüncü sıralamada diğer öğretmenlerden destek gördükleri tespit edilmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerine göre, okul spor çalışma ve yarışmalarında yeni bir örgütlenme modeline ihtiyaç olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Sporcu öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarını engelleyen en önemli faktörler olarak sırasıyla; diğer derslerdeki başarıyı olumsuz etkiler endişesini, okullarında duş alacak yerlerin olmayışını, üniversite imtihanlarına hazırlanmak zorunda olmasını, okullarında soyunma odalarının olmayışını, iklim şartlarının açık alanda spor yapmaya elverişli olmayışını, spor çalışmalarının düzenli yapılmayışını, ailelerinden

yeterli desteği alamadıklarını, derslerindeki devamlılığa engel olmasını, sporculardan katılım için para toplanmasını belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Sporcu öğrencilerden, ders dışı spor çalışmalarına düzenli katılanların ve bu çalışmalarını amacına uygun düzenli yapanların okullararası spor organizasyonlarına daha fazla katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğunun % 79.6'sının okul idarecileri tarafından hiç ödüllendirilmedikleri tespit edilmiştir.

Sporcu öğrencilerin, çalışmalara başlama ve katılımında sırasıyla, arkadaşlarının ve sporcu öğrencilerin, beden eğitimi öğretmenlerinin, beden eğitimi derslerinin, az düzeyde de olsa ailelerin, kulüplerin, okul idarecilerinin etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Ders dışı spor faaliyetlerinin amacına uygun düzenli yapılmasıyla, öğrencilerin okul spor çalışmalarına katılımının arttığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, ders dışı spor çalışmalarının yararlı olduğuna inananların, okul spor çalışmalarına daha fazla katıldıkları görülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ile sporcu öğrencilerin okullarındaki sportif çalışmalara ve yarışmalara etki eden faktörler hakkındaki görüşlerine göre; kapalı spor salon durumlarının hiç yeterli olmadığı, açık spor saha ve tesislerinin, spor araç, gereç ve malzemelerinin çok az düzeyde olduğu, okullarının beden eğitimi öğretmenlerinin ve ekonomik durumlarının yetersiz olduğu, çoğu okulların yarışma merkezlerine uzak olduğu, ilköğretimden gelen sporcu öğrencilerin hiç yeterli olmadığı ya da çok az olduğu, öğrencilerin ders yüklerinin yoğun olduğu sonucu çıkmaktadır.

Beden eğitimi öğretmenleri ve sporcu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (% 91.9'u) okullarında bir spor kulübü kurulmasını istemektedirler.

Öğretmen ve öğrencilerin yaz tatillerinde, ders dışı spor çalışmalarını için "Yaz Spor Eğitim Okulu" açılmasını ve büyük çoğunluğunun (% 77.5) haftalık 1-12 saat arası çalışma yapmak istedikleri ortaya çıkmaktadır.

Okullararası spor organizasyonlarına katılımda, yarışma esnasında ve sonrasında, karşılaşılabilecek sorunlar ise şöyledir: bu tür organizasyonların genelde düzenli yürütülmediği, müsabaka zemininin uygun olmadığı, sağlık ve güvenlik ekibinin yeterli olmadığı, soyunma odalarının pis ve bakımsız olduğu, duşların çalışmadığı, genel ve yerel basının müsabaka esnasında yeterince bulunmaması, sporculara destek amacıyla yeterince seyircinin olmadığı, öğrenci velilerinin yarışmaları izlemeye gelmedikleri, okullararası müsabakalar bittikten sonra kapanış seremonisinin ve ödül töreninin yeterince yapılmadığı, okullarınca başarılı spor takımı ve sporcuların ödül törenlerinin yeterince yapılmadığı, müsabakalar bittikten sonra bir sonraki yıl için hazırlık amacıyla antrenmanlara devam edilmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bununla beraber, müsabakalar esnasında gerekli yazışma ve izinlerin zamanında yapıldığı, okulların idareci, öğretmen ve öğrencilerinin müsabakaları genelde izlemeye geldikleri ortaya çıkmıştır.

SUMMARY

The aim of study is to manifest participation problems of secondary education institutions in sport organisations in and outside the school and suggest solutions to them.

54 Physical Education Teachers working in secondary institutions in Afyon and its districts took part in this study. In addition to them, a total of 204 sportsmen students attending 21 different schools, ten of which are in Afyon and the rest are in the districts, also participated in this study.

While a questionnaire of 29 questions were given to the teachers, a questionnaire of 34 questions were given to the students. Although both groups have some questions in common, some of the questions were different. SPSS packet programme was used for evaluation and the data were evaluated in accordance with the percentage and frequency methods. Then the relationship between the opinions of both informant groups were statistically analyzed in χ^2 0.05 interval.

The following conclusions have been drawn from the findings: While the majority of Physical Education Teachers train more than one team, a meaningful relationship between the sex, graduation, experience and administrative responsibilities of the teachers and training a school team cannot be found. Moreover, married Physical Education Teachers train more than one team. It has also been found out that sport activities have not been carried out in accordance with their purposes and plans.

As Physical Education Teachers train more than one team. They spare insufficient time to the teams they train. As a result, students have little opportunity to be instructed in their sport branches. Nevertheless, they have been observed to have participated both extracurricular and inside sport activities. Although all of the students

have participated regularly, öale students participation has displayed more regularity. As the schools have no clups, teams of schools have not been trained and competed in the name of sport clups.

As the only income of the sports branches of schools is collected from the members of the sport branch as defined by the "Sport Branch Regulations", teams competing in groups or semi-finals do not have any support from the National Education Administration in the city. As a result, the number of teams participating in this sort of activities is decreasing.

Physical Education Teachers have been supported sespectively by school administrators, students, their colleagues, and by other teachers.

According to Physical Education Teachers, a new model of organisation is needed for sport activities and competitions.

Factors such as the risk of failure at subjects, lack of showers at schools, obligation to prepare for University Entrance Examinations, lack of dressing rooms, unsvitability of climate to play sports outside, irregularities of sport activities, inadeguate support from parents, and paying for participation are the main factors prwenting students from participating in sport activities. It has also been found that students who regularly take part in sport activities outside the school and who play sports for only its sake, have participated in sport activities. Another finding of this study is that % 79.6 of the Physical Education Teachers have never been awarded a prize by the school administration.

sportsmen students, Physical Education Teachers, Physical Education lessons Schoolmates, families, clups and lastly school administration have played important roles in encouraging students to play sports and participate in sport activities.

A meaningful relationship between the execution of sport activities in accordance with its purpose outside the school and participation of students in sport

activities is found. However, those who believe in the usefulness of extracurricular sport activities participate more than the others.

Inadequacy of closed sport halls, outdoor sport grounds and facilities, lack of adequate teachers, economic status, being far from the contest centre, inadequacy of sportmen students coming from primary education and students lessons have been the main reasons affecting teachers and students alike.

The majority of the teachers and sportsmen students (% 91.9 of them) think that sport clubs should be established in their schools. Both teachers and students agree on the idea that "Summer Sport Education Schools" should be opened for extracurricular sport activities and most of them (% 77.5) want to play sports between one hour and twelve hours a week.

The following items were thought to be the likely problems that could be faced in sport competitions between schools, during and after the competitions.

First of all, this sort of organisations are not generally held in an orderly manner. Secondly, The competition grounds are not healthy and suitable and there aren't adequate health equipment and police. Thirdly, the dressing rooms are generally unhealthy and dirty and the showers are out of order and insufficient support of the local national press, insufficient support from people and families. Fourthly, closing ceremonies and award ceremony are not held adequately after the competitions and trainings are not continued as preparations for the coming years competitions. However, school administrators, teachers and students usually come to support their teams.

KAYNAKLAR

1. Orhun, A.; "Okul Beden Eğitimi Sporun Yeni Didaktik Yaklaşımlar", **Spor Bilimleri I. Ulusal Sempozyumu bildirileri 15-16 Mart 1990**, H.Ü., Ankara, 1990.
2. Gaulhefer K., **Natürliches Turnen, Band II. osterreichisvherBundesverlang. 1956.**
3. Charles, A.B.; **Foandation of Physical Education and sport P.13 Londra, 1983.**
4. Saralp, R.; "Spor - Kültür - Felsefe ilişkileri; Anadolumuzda Antik Sportif Mekanlar ve Bir Hipotez", **Spor Bilimleri I. Ulusal sempozyum Bildirileri 15-16 Mart 1990**, H. Ü. Ankara, 1990.
5. Yalçın, H. F.; **Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı, 2.Baskı G.Ü Yayın No:203, G.E.F, Yayın No: 24, Ankara, 1995.**
6. Keten, M.; **Türkiye'de Spor, Ayyıldız Matbaası A.Ş.,Ankara ,1974.**
7. D. P. T.; **V. Beş yıllık Kalkınma planı özel ihtisas komisyonu raporu, Beden Eğitimi ve Sporda Temel Kavramlar, Deyimler ve Tarifler Komitesi çalışma Raporu, Ankara, 1983.**
8. San, H.; "Bilimsel Sporun Anlamı ve Tarihi" **Spor Bilimleri I.Ulusal Sempozyumu Bildirileri 15 -16 Mart 1990**, H.Ü., Ankara, 1990.
9. Alpman, C.; **Beden Eğitimi Tarihi, Ankara, 1972.**
10. Fişek, K.; **Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi, A.Ü siyasal Bilgiler Fak yayınları, 515 S.B.F., Basın Yayın Yüksekokulu, Ankara, 1983.**
11. Bağırhan T.; "Spor Bilimlerinde Beden Eğitimi ve Spor İkilemi", **Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri 20 - 22 Kasım 1992**, Spor Bilimleri ve Teknoloji Yayın No :3 H. Ü. Ankara, 1992
12. Hergüner , G.; "Çocuğun Spora Yönelmesinde Ailenin Rolü ve Önemi", **On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı : 6, Samsun, 1991.**
13. Harris , H . A ., **Sport in Grassbritannien, In; über harst, H . (ed.); Geschichte Dereibessbungen, B.D.4, Berlin Münehen, Frankfurt, 1972.**
14. Gezgin, M . F ., Amman, M. T . ; "Temel Eğitimde Yararlılık açısından spor olgusu," **Eğitim Kurumlarına Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, 16 - 18 Aralık 1993, M.E.B., O.B.E.S.İ.D.B., M.E.Basım Evi, Ankara, 1994.**
15. Özmen, Ö.; **Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni, Ankara, 1979.**
16. Ertürk,S.; **Eğitimde Program Geliştirme, Ankara Yelken Tepe Yayınları, Ankara, 1975.**
17. Binbaşıoğlu, C; **Özel Öğretim Yöntemleri, Binbaşıoğlu Yayınevi, Ankara, 1991.**
18. Özmen, Ö; **Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni, Merve Matbaası Yayınları, Ankara,1983.**

19. Karaküçük, S.; **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitimi**, Gazi Üniversitesi Yayın No: 146, Gazi Eğitim Fakültesi Yayın No: 19, Ankara, 1989.
20. Bilge N.; **Türkiye de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi**, Kültür Bakanlığı yayını No: 1095 Ankara, 1989.
21. Baltacıoğlu, I.H.; **Pedagojik ihtilal**, anadolu matbası, İstanbul, 1964.
22. Hergüner, G.; "Eğitim - Spor ilişkisi", **19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı :7, Eser Matbası, Samsun, Aralık 1992.
23. Ulus, Ş.; "Türkiye de Beden Eğitimi Öğretmenliği ve çalışma sorunları," **Spor Bilimi Dergisi**, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul, 1989.
24. D.P.T.; **Geleneksel Spor Dallarının Geliştirilmesi**, Yayın No: D.P.T.2204-O.İ.K.: 352, Ankara, 1990.
25. Erkal, M.E.; **Sosyolojik Açından Spor** Milli Eğitim Gençlik Bakanlığı. B.T.S.G.Müdürlüğü Yayın No: 30, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1986.
26. Wilgoosse, C.E.; **The Curricuiun İn Physical Education** Prentice Hall Inc, Englewood Cliffs, New Jersey 1984.
27. Kenyan, Mc.Pherson; **Becoming İnvolven in Physical, Activity and Sport Aprocess of Socialisation**, Newyork, 1973.
28. Walker J.C.; **School Sport, Ethnicity and Nationality**, Dimensions of Maleyeurth Calture İneninnercity School Australian, Jaurnal of Education, 1987.
29. Tylar P.W.; **General Statement on Evaliation Readings İn Education and Physchilogi cal Measurement Ed**, Houghton Mifflin Company, Newyork, 1966.
30. T.C. Anayasası (1982) ; 3. Baskı. Seçkin Yayınevi, Ankara, 1996.
31. Milli Eğitim Temel Kanunu (1739 S.K.).
32. M.E.B., O.B.S.İ.D.B.; **İlköğretim Okulları - Ortaokullar - Lise ve Dengi okullarda Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Talimatı**, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1990.
33. M.E.G.S.B.; **İlköğretim Okulları , Lise ve Dengi Okullar, Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1988.
34. Muratlı, S.; **Çocuk ve Spor (Antrenman Bilimi Işığında)**, I.Baskı, Kültür Matbaası, Ankara, 1997.
35. Açıkada, C., Ergen , E.; **Bilim ve Spor**, Ankara, 1990.
36. Çolakoğlu, H.; **Çocuk ve Spor**, Milli Eğitim Basımevi, B.T.S.G.M., Ankara, 1986.
37. Cömert, S.; **Çocuk Sağlığı ve Spor Kültürü**, Remzi Kitapevi, Ankara.
38. Binbaşıoğlu, C.; "Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği, Önemi ve Değeri", **Çağdaş Eğitim**. Aylık Eğitim Öğretim Dergisi, Yıl: 11, Sayı: 108, Şubat 1986.

39. M.E.B.; Tebliğler Dergisi, Sayı: 2140, Cilt: 46, 06 Haziran 1983.
40. M.E.B., O.B.S.İ.D.Başk.; "Sosyal ve Kültürel Faaliyetler", **Milli Eğitim Dergisi**, 70.Yıl Özel Sayısı, Sayı: 125, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, Aralık 1993.
41. Kirazlıoğlu. Z.; "Ders Dışı Sportif Etkinliklerde Okul, Klüp ve Yerel Yönetimlerin İşlevlerine Genel Bir Bakış", **Amatör Spor Dergisi**, A.S.K.K. Yayın Organı, Sayı: 48, Ocak - Şubat 1992.
42. Ayakyay, S.; 20 Aralık 1991 Cuma Oturumu, No:7, **I.Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu Bildiriler, Paneller, Tartışma, 19-21 Aralık 1991, İzmir**. M.E.B., O.B.E.İ.D.B., Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1992.
43. Karaküçük, S.; **Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme, Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma**, Ankara, 1995.
44. M.E.B., O.B.S.İ.D.B.; İlköğretim Kurumları, Ortaöğretim Kurumları, Spor Yarışmaları Yönergesi, Lisans Yönergesi, Ödül ve Disiplin Yönergesi, M.E.B.Yayınları: 3117, Mevzuat Dizisi, 357, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1997.
45. Gündüz, N., Şevki Koç ve Feride Dümer; "Ortaöğretim Kurumlarındaki Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Öğretim Programları ve İşlevselliği Açısından Değerlendirilmesi", **I.Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu Bildiriler, Paneller, Tartışma, 19-21 Aralık 1991, İzmir**. M.E.B., O.B.E.İ.D.B., Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1992.
46. Açıkkada, Ç., Ergen, E.; "Sporda Gelişim ve Başarının Temelleri", **Bilim Teknik Dergisi**, Ocak, Ankara, 1987.
47. Gökçe, B.; **Ortaöğretim Gençliğinin Beklentisi ve Sorunları**, M.E.G.S.B., No: 270, Ankara, 1984.
48. Pehlivan, Z., Necdet Esen ve Beytullah Dönmez; "Ders Dışı Okul Spor Etkinliklerinin Eğitim Programı Açısından Araştırılması", **Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, 16-18 Aralık 1993, Manisa**, M.E.B., O.B.E.İ.D.B.Yayıncısı, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994.
49. Bilgin, O.; "Eğitim Kurumlarındaki Ders Dışı Spor Faaliyetleriyle İlgili Öğretim Programlarının Çağdaş Yöntem ve Bulgular Açısından Değerlendirilmesi", **I.Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu Bildiriler, Paneller, Tartışma, 19-21 Aralık 1991, İzmir**. M.E.B., O.B.E.İ.D.B., Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1992.
50. Can, M., Azmi Yetim, Seydi A. Ağaoğlu ve M. Yalçın Taşmektepligil; "Elit Düzeyde Spor Yapanların Spora Yönelmelerinde İlk ve Ortaöğretim Kurumlarının Etkisi Üzerine Bir Araştırma", **Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, G.Ü., B.E.S.Y.Yayıncısı, Cilt: II., Sayı: 1, Ocak 1997.
51. İmamoğlu, F., Sunay, H.; "Türkiye'de Antrenör Eğitim Programlarının Etkinliği" **Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, G.Ü., B.E.S.Y.Yayıncısı, Cilt: I., Sayı: 3, Temmuz 1996.
52. Balcı, V.; "Sportif Organizasyonların Düzenlenmesinde Proje Yönetimi Tekniklerinin Kullanımı: Uluslararası Bir Atletizm Pist Yarışma Örneği", Yayınlanmamış

Doktora Tezi, G.Ü., Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, 1996.

53. Demirci, N.; **Spor'da Yönetim - Teşkilatlanma ve Organizasyonlar**, M.E.G.S.B., B.T.S.G., Yayın No: 35, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1986.
54. M.E.B., Okul Spor Kolları Yönetmeliği, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1991.
55. M.E.B., O.B.S.İ.D.B. Okul Spor Tesisleri İşletme Yönergesi, 23 Aralık 1998 gün ve 419 Sayılı Makam oluru.
56. İmamoğlu, F.; "İkibinli Yıllara Doğru Türk Sporuna Üzerine Bazı Gözlemler", G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt : 8, Sayı: 1, 1992.
57. Keten, M.; **Türkiye'de Spor**, Yeniden Düzenlenmiş İkinci Baskı, Polat Ofset, İstanbul, 1993.
58. Boztepe, H.; "İlköğretim Çağındaki Çocukların Bedensel ve Sosyal Gelişmelerinde Beden Eğitimi ve Sporun Önemi", **Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu 16-18 Aralık 1993 - Manisa**, M.E.B., O.B.E.S.İ.D. Başkanlığı Yayını, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994.
59. Şen, H.; "Sportif Etkinliklerde Bulunan (Sporcu) Lise Öğrencileriyle Bulunmayanların Uyum Düzeylerinin Karşılaştırılması", **Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu 16-18 Aralık 1993 - Manisa**, M.E.B., O.B.E.S.İ.D. Başkanlığı Yayını, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994.
60. Başbakanlık D.P.T.; Geleneksel Spor Dallarının Geliştirilmesi, Yayın No: D.P.T.2204, O.İ.K.: 352, Ankara, 1990
61. Sümer, R.; **Sporda Demokrasi**, Şafak Matbaası, Ankara, 1989.
62. M.E.B.; Okul içi Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Daire Başkanlığı'nın Tutmuş Olduğu Okulların Spor Salonu ve Tesisleri İstatistiği, 1997.
63. Pehlivan, Z., Nejdet Esen ve Beytullah Dönmez; "Okul Spor Salonlarının Verimliliği Üzerine Bir Araştırma", H.Ü.Spor Bilimleri III. Ulusal Kongresi Bildiri Özetleri 20-22 Ekim 1994, H.Ü.Spor Bilimleri ve Teknoloji Yüksekokulu Yayını, Ankara, 1994.
64. Suveren, S.; "Sporu Teşvik Eden Ekonomik ve Sosyal Faktörler", G.Ü., Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Beden Eğitimi ve Spor Özel Sayısı, Cilt: 7, Sayı: 1, G.Ü.Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası, 1991.
65. Can, M.; "Üst Düzeyde (Elit) Spor Yapanların Spora Yönelmelerinde İlk ve Ortaöğretim Kurumlarının Etkisi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1995.
66. Karaküçük, S.; "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Faaliyet Alanları", G.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi, Beden Eğitimi ve Spor Özel Sayısı, Cilt: 7, Sayı: 1, 1991.
67. Başbakanlık, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 21.01.1998 Tarih ve 200 Sayılı Yazısından Alınmıştır.

68. Başoğlu, B.; "Ankara İli Devlet Liselerinde Görev Yapan Beden Eğitimi ğretmenlerinin Mesleki Sorunları zerine Bir Araştırma", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1995.
69. Pehlivan, Z.; "Ankara Merkez Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Beden Eğitimi ğretmenlerinin Ders Dışı Spor Faaliyetleri zerine Bir Araştırma", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1989.
70. Abalı, A.; **Gençlik ve Spor**, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ankara, 1975.
71. Başbakanlık ; 5. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989), Başbakanlık Basımevi, D.P.T.No: 1934, Ankara.
72. Gündüz. N.; "Sporu Nasıl İşlevsel Duruma Getirebiliriz", **Ortaöğretimde Beden Eğitiminin Sorunları Paneli**, T.E.D., Ankara, 1988.
73. Savaş, İ.; **Spor Genel Kültürü**, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 1997.
74. Gökbulut, A.; "Lise Düzeyindeki Spor Müsabakalarında Bazı Okul Türlerinin Başarıya Etkisi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1992.
75. nl, K..; **Spor Bilimleri zerine Araştırmalar**, Mikro Basım, Yayım, Dağıtım, Konya, 1998.
76. M.E.B.O.B.E.S.İ.D. Başkanlığı; "Sosyal ve Kültürel Faaliyetler", **Milli Eğitim 70.Yıl zel Sayısı**, Sayı: 125, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, Aralık 1993.
77. şahin, A.; **Spor Ahlakı ve Sorunları**, Evrensel Basın Yayın, Birinci Basım, şubat 1998.
78. Sunay, Y., Sunay, H.; "Lise ğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri ve Beklentileri Gerçekleştirme Düzeyi", **Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, G.., B.E.S.Y.Yayıncılık, Cilt: I., Sayı: 3, Temmuz 1996.
79. Göktaş, Z.; "Farklı Sosyo-Ekonomik Yapıdaki Ortaöğretim Kurumlarında Okuyan ğrencilerin Spora Katılımına Etki Eden Faktörler", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1994.
80. M.E.B., O.B.S.İ.D. Başkanlığı ; "1997-1998 ğretim Yılı İlköğretim Kurumları Ortaöğretim Kurumları Spor şubesinin Faaliyet Sonuçları Raporu"ndan Alınan İstatistikler, 1998.
81. M.E.B., O.B.S.İ.D. Başkanlığı ; **1998-1999 ğretim Yılı İlköğretim Kurumları, Ortaöğretim Kurumları, Spor Yarışmaları Programı**, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1998.
82. Sevim, Y.; **Antrenman Bilgisi**, Geliştirilmiş Baskı, Ankara, 1997.
83. Sevim, Y.; **Okullar ve Klpler için Basketbol**, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1975.
84. Oktay, O.; **Sporda G Geliştirme**, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 1990.
85. Karasleymanoğlu, A.; **Yeni Boyutlarıyla Spor**, 4. Baskı, Ozan Dağıtım Denemeler Dizisi, Ankara, 1995.

86. Imamođlu, A.F.; "Beden Eđitimiinde Öğretmenin Sorumlulukları", **G.Ü.Eğitim Fakóltesi Dergisi**, Beden Eğitimi ve Spor Özel Sayısı, Cilt: 7, Sayı: 1, 1991.
87. M.E.B.; Tebliğler Dergisi, Sayı: 2455, 17 Haziran 1996.
88. Çamlıyer, H.; "2000'li Yıllarda Spor ve Serbest Zaman Eğitimi", **Türkiye Amatör Spor Dergisi**, Kasım-Aralık 1993.
89. Koç, Ş.; "Değişik Kesimlerin Okul Beden Eğitimi Konusundaki Görüş ve Değerlendirmelerine İlişkin Bir Araştırma", **Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu 16-18 Aralık 1993 - Manisa**, M.E.B., O.B.E.S.İ.D. Başkanlığı Yayını, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994.
90. Tezcan, M.; **Boş Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi**, Atilla Kitapevi, Ankara, 1994.
91. M.E.G.S.B.; **Gençliğin Serbest Zaman Faaliyetleri Komisyon Raporu I.Gençlik Şurası 24.28 Ekim 1988**, Ankara.
92. Yavuzer, H.; "Çocuğun Duygusal ve Toplumsal Gelişiminde Ailenin Rolü", **Aile ve Çocuk**, Ankara, 1983.
93. Karaküçük, S., Fatih Yenel ve Metin Yaman; "Sporun Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Televizyon Spor Programlarının Etkinliği", **Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, G.Ü., B.E.S.Y.Okulu, Cilt: 1, Sayı: 3, Temmuz 1996.
94. Milli Eğitim İl Müdürlüğünün Hazırlamış Olduğu Okul, Öğretmen, Öğrenci Durumunu Gösteren İstatistik Çizelgesi, Afyon, 1998.
95. M.E.G.S.B., İç Hizmet Yönetmeliği, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1986
96. Başbakanlık, 5. Beş Yıllık Kalkınma Planı Beden Eğitimi ve Spor Özel İhtisas Komisyon Raporu, Başbakanlık Basımevi, D.P.T., No: 1668, Ankara, 1984.
97. Özcanoğlu, A.B., "Ortaöğretimde Okul Spor Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkileri", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1993.
98. M.E.B.O.B.S.İ.D.Başkanlığı , 17.07.1998 Tarih ve 2284 Sayılı Spor Yarışmaları Genelgesi.

**T.C.
AFYON VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü**

SAYI : B.08.MEM.4.03.00.06-12876

10/06/1998

KONU : Anket Uygulanması

**VALİLİK MAKAMINA
AFYON**

İlimizin Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi Okutmanı Adem POYRAZ'ın İlimiz Okul Yöneticileri, Beden Eğitimi öğretmenleri ve Sporcu öğrenciler üzerinde anket uygulamak istediğine dair 05.06.1998 tarihli dilekçesi ve anket formları ekte sunulmuştur.

Adı geçen İlimiz Okul Yöneticileri, Beden Eğitimi öğretmenleri ve Sporcu öğrenciler üzerinde anket uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

**İbrahim SALDUZ
İl Milli Eğitim Müdürü**

**OLUR
...../...../1998**

**Mestan DENİZ
Vali a.
Vali Yardımcısı**

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Bu anket, "Orta öğretim Kurumlarındaki Ders Dışı Sportif Faaliyetlerinin Organizasyonu; Sorunları ve Çözüm Yolları Üzerine Bir Araştırma" yaparak, sporu kitlelere yaygınlaştırmak, ülke sporunun kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla, sporun temel kaynağı olan okul ve öğrencilerin, sportif faaliyetlere katılımını artırmaya yönelik, bilimsel bir çalışmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Planlanan bu araştırmadan, sağlıklı sonuç alabilmek için sorulara vereceğiniz samimi ve doğru cevaplarınız, çalışmanın güvenilirliğini artıracaktır.

İşbirliğiniz için şimdiden teşekkür eder. Yaşamınızda sağlık ve başarılar dilerim.

Saygılarımla...

Adem POYRAZ

Adres: Afyon Kocatepe Üniversitesi
Beden Eğitimi Bölüm Başkanlığı

AFYON

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ

ANKET FORMU

1- Cinsiyetiniz ? () Erkek () Bayan

2-Medeni durumunuz ? () Evli () Bekar

3-Kaç yıllık okuldan mezunsunuz ?

() 2 yıl. () 3 yıl. () 4 yıl. () Yük. Lisans () Doktora

4- Beden eğitimi öğretmeni olarak kaç yıldır görev yapıyorsunuz ?

- 1 - 5 6 - 10 11 - 15 16 - 20 21 ve yukarısı

5- Yönetici olarak görev yapıyor musunuz ? Belirtiniz?

- Hayır Okul Müdürü Okul Müdür vekili
 Okul Müdür Yrd. Kulüp Yöneticisi Diğerleri.

6- Beden eğitimi dersine, hafta da kaç saat giriyorsunuz ?

- 1 - 6 7 - 12 13 -18 19 - 24 25 - 30 31 ve yukarısı

7-Okulunuzda, spor branşlarında takım çalıştırıyor musunuz?

- Çalıştırmıyorum Çalıştırıyorum Birden fazla takım çalıştırıyorum

8- Okulunuz da spor takımlarını çalıştırıyorsanız, hangi spor branşlarında olduğunu belirtiniz?

☐ Futbol	☐ Puanlı Atletizm
☐ Basketbol	☐ Kros
☐ Voleybol	☐ Masa Tenisi
☐ Hentbol	☐ Güreş
☐ Eskrim	☐ Batminton
☐ Diğerleri.....	☐ Taekwando

9- Okulunuzdaki ders dışı spor çalışmalarını, haftada toplam kaç saat yapıyorsunuz ?

☐ Çalıştırmıyorum	☐ 7 - 8
☐ 1 - 2	☐ 9 -10
☐ 3 - 4	☐ 11 ve yukarısı
☐ 5 - 6	

10- Ders dışı spor faaliyetlerini amacına uygun düzenli olarak yapabiliyor musunuz?

- Hiç yapamıyorum Çok az Az Yeterince Fazlasıyla

11- Okulunuz takım çalışmaları için aldığınız ücreti yeterli buluyor musunuz ?

- Hiç yeterli değil Çok az Az Yeterlidir Fazlasıyla

12- Okulunuzda, okul içi sportif (sınıflar arası,bölümler arası vb gibi...) faaliyetler düzenleniyor mu?

- Evet Hayır

13- Cevabınız evet ise, hangi spor branşlarında olduğunu belirtiniz?

☐ Futbol	☐ Puanlı Atletizm
☐ Basketbol	☐ Kros
☐ Voleybol	☐ Masa Tenisi
☐ Hentbol	☐ Güreş
☐ Eskrim	☐ Diğerleri.....

14- Okullar arası spor organizasyonlarına katılıyor musunuz?

() Evet katılıyorum () Hayır katılmıyorum

15- Cevabınız evet ise, hangi spor branşlarında olduğunu belirtiniz?

() Futbol () Puanlı Atletizm
() Basketbol () Kros
() Voleybol () Masa Tenisi
() Hentbol () Güreş
() Eskrim () Bedminton
() Diğerleri..... () Tekwando

16- İlinizi temsilin, grup ve yarı final müsabakalarına katılımınızda, İl Milli Eğitim Müdürlüğü (yolluk, yevmiye barınma ve beslenme gibi...) giderleriniz için ekonomik yardımlarda bulunabiliyor mu?

() Hiç bulunamıyor () Çok az () Az () Yeterince () Fazlasıyla

17- Okulunuz dışında antrenörlük yapıyor musunuz ?

() Kulüpte
() Gençlik ve Spor Müdürlüğünde
() Gençlik ve Spor Müdürlüğü (yaz spor okulunda)
() Özel öğrenci çalıştırıyorum
() Çalıştırmıyorum

18- Okul içi ve okullar arası spor çalışma ve yarışmalarında kimlerden destek ve teşvik görüyorsunuz?

	Hiç	Çok az	Az	Yeterince	Fazlasıyla
-Milli Eğitim Müdürlüğünden..... ()	()	()	()	()	()
-İl ve İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğünden ()	()	()	()	()	()
-İlin ilgili spor temsilcilerinden.....()	()	()	()	()	()
-Kitle iletişim araçlarından..... ()	()	()	()	()	()
-Okul idarecilerinden.....()	()	()	()	()	()
-Beden eğitimi öğretmenlerinden.....()	()	()	()	()	()
-Okulun diğer öğretmenlerinden.....()	()	()	()	()	()
-Öğrenci velilerinden.....()	()	()	()	()	()
-Öğrencilerden.....()	()	()	()	()	()
-Diğerleri()	()	()	()	()	()

19- Okulunuzdaki sportif çalışma ve yarışmalara katılımınıza etki eden faktörler hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz.

	Hiç yok	Çok az	Az	Yeterli	Fazlasıyla
- Kapalı spor salon durumunuz..... ()	()	()	()	()	()
- Açık spor, saha ve tesislerinizin durumu... ()	()	()	()	()	()
- Spor araç, gereç ve malzeme durumunuz. ()	()	()	()	()	()
- Okulun beden eğitimi öğretmen durumunuz ()	()	()	()	()	()
- Okulunuzun ekonomik durumu..... ()	()	()	()	()	()
- Yarışma merkezine ulaşım durumunuz..... ()	()	()	()	()	()
- İlköğretimden gelen sporcu durumunuz..... ()	()	()	()	()	()
- Öğrencilerin genel ders yükü..... ()	()	()	()	()	()

20- Diğer okulların veya kendi okulunuzun kapalı spor salonu ve diğer spor tesislerini, okullarla ortaklaşa kullanabiliyor musunuz?

() Hiç kullanılmıyor veya kullanılmıyor () Çok az () Az () Yeterince () Fazlasıyla

21- En çok hangi kamu ve özel kuruluşların tesislerinden yararlanabiliyorsunuz? (Birden fazlasına cevap verebilirsiniz).

() Okulların () Özel tesislerden
() Gençlik ve spor il veya ilçe müdürlüklerin () Hiç biri
() Kulüplerin () Diğerleri.....

22- Okulunuzun spor araç, gereç ve malzeme gibi,ekonomik desteği nerelerden sağlıyorsunuz?

	Hiç	Çok az	Az	Yeterince	Fazlasıyla
Spor Kolu üye aidatlarından.....	()	()	()	()	()
Okul aile birliği derneğinden.....	()	()	()	()	()
Sporcu velilerinden.....	()	()	()	()	()
Milli Eğitim Bakanlığı tarafından.....	()	()	()	()	()
Mahalli idarelerden	()	()	()	()	()
Okul Kooperatiflerinin % 5 karından...	()	()	()	()	()
Diğerleri.....	()	()	()	()	()

23- Yaz aylarında ders dışı spor faaliyetlerine yönelik, okulunuzda der dışı spor çalışmaları için, yaz tatillerinde "Yaz Spor Eğitim Okulu" açılrsa katılmak ister misiniz? Haftalık kaç saat çalışma yapmak istersiniz? belirtiniz.

() 1 - 6 () 7 - 12 () 13 - 18 () 19 - 24 () 25 ve yukarı () Hayır

24- Okulunuzda bir spor kulübü kurulmasını ister misiniz?

() Evet () Zaten var () Hayır

25- Okul takımlarınızı herhangi bir spor kulübü adına çalıştırıyor musunuz?

() Evet () Hayır

26-Okul yönetiminizce, çalışmalarınızdan dolayı hiç ödüllendirildiniz mi?

() Evet () Hayır

27- Okullar arası spor müsabakaları esnasında ve sonrasında, karşılaşılabileceğiniz sorunlara ilişkin seçenekler aşağıda verilmiştir. Aşağıdaki konular hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz?

	Evet	Hayır
- Gerekli yazışma ve izinler zamanında yapıldı mı?.. ..	()	()
- Organizasyon genelde düzenli yürütüldü mü?.....	()	()
- Müsabaka yaptığınız tesisin zemini sağlıklı mıydı?	()	()
- Yeterince sağlık ekibi var mıydı?.....	()	()

	Evet	Hayır
- Yeterince güvenlik ekibi var mıydı?.....	()	()
- Soyunma odaları yeterince temiz ve bakımlı mıydı?	()	()
- Soyunma odalarında sıcak su ve duşlar çalışıyor muydu?	()	()
- Genel ve yerel basın var mıydı?.....	()	()
-Tüm müsabakalarda yeterince seyirci var mıydı?.....	()	()
- Öğrenci velileri müsabakaları izlemeye geldi mi?.....	()	()
- İdareci ve Öğretmenler müsabakaları izlemeye geldiler mi?....	()	()
- Yeterince okulunuz öğrencileri, müsabakaları izlemeye geldiler mi? ()	()	()
- Müsabakalar bittiğinde kapanış seremonisi ve ödül töreni yapıldı mı? ()	()	()
- Okulunuzca, başarılı takım ve sporcuların ödül töreni yapıldı mı?..... ()	()	()
- Müsabakalar bittikten sonra, bir sonraki yıl için hazırlık amacıyla takım çalışmalarına devam edildi mi?..... ()	()	()

28-Sizce okul spor faaliyetleri için yeni bir örgütlenme modeline ihtiyaç var mı?

() Evet

() Hayır

29- Okul spor faaliyetlerini daha etkin hale getirmek için, aşağıdaki önerilen konular hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz?

	Evet	Hayır
- Yaz tatilinde, okullarda" Spor Eğitim Okulu "açılarak, istekli beden eğitimi öğretmenlerince ilgili, öğrencilerin spor eğitimi almaları sağlanmalıdır.....	()	()
- Belediyeler, yıllık % 1 veya 2 oranındaki gelirlerini, valilik kanalıyla okul spor kollarına eşit olarak aktarsın.....	()	()
- Okul spor takımları müsabakalarda, eşofman ve formalarına, eğitim ve öğretime ters düşmeyen reklam alarak ,ekonomik ve spor araç ,gereç malzeme gibi maddi yardım sağlaya bilmelidir...	()	()
- Okullardaki başarılı sporculara değişik kuruluş ve vakıflarca burs vb. gibi değişik yardımlar sağlanmalıdır.....	()	()
- 19 Mayıs Gençlik ve spor bayramında finaller oynanmak üzere, ikinci dönemin başından itibaren değişik spor branşlarında "Gençlik şöleni" adı altında,il bazında spor organizasyonları düzenlensin.....	()	()
Diğerleri.....	()	()

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Bu anket "Orta öğretim Kurumlarındaki Sportif Faaliyetlerinin Organizasyonu; Sorunları ve Çözüm Yolları Üzerine Bir Araştırma" yaparak, sporu kitlelere yaygınlaştırmak, ülke sporunun kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla, sporun temel kaynağı olan okul ve öğrencilerin, sportif faaliyetlere katılımını artırmaya yönelik, bilimsel bir çalışmada kullanmak üzere hazırlanmıştır.

Planlanan bu araştırmadan, sağlıklı sonuç alabilmek için sorulara vereceğiniz samimi ve doğru cevaplarınız, çalışmanın güvenilirliğini artıracaktır.

İşbirliğiniz için şimdiden teşekkür eder. Yaşamınızda sağlık ve başarılar dilerim.

Saygılarımla...
Adem POYRAZ

Adres: Afyon Kocatepe Üniversitesi

Beden Eğitimi Bölüm Başkanlığı

AFYON

ÖĞRENCİ
ANKET FORMU

1- Okulunuz aşağıdakilerden hangi guruba girmektedir? Belirtiniz?

() Genel Lise () Mesleki ve Teknik Lise () Diğerleri

2- Cinsiyetiniz ? () Erkek () Kız

3- Yaşınızı belirtiniz?

() 14 - 15 () 16 - 17 () 20 ve yukarısı
() 15 - 16 () 18 - 19

4-Babanızın öğrenim durumunu belirtiniz?

- Okur yazar değil Orta okul Yüksek okul Diğerleri
 İlkokul Lise Üniversite

5- Annenizin öğrenim durumunu belirtiniz

- Okur yazar değil Orta okul
 Diğerleri Yüksek okul
 İlkokul Lise
 Üniversite

6- Babanızın mesleği nedir?

- İşçi Memur Serbest meslek Emekli İşsiz

7- Annenizin mesleği nedir?

- İşçi Memur Serbest meslek Emekli Ev hanım

8-Ailenizin aylık geliri ne kadar belirtiniz?

- 15 - 50 milyon 171 - 210 milyon
 51 - 90 milyon 211 - 250 milyon
 91 - 130 milyon 250 - 300 milyon
 131 -170 milyon 301 - 400 milyon

9-Okulunuzda hangi alanda daha ağırlıklı eğitim görüyorsunuz?

- Sosyal Fen Mesleki Diğerleri.....

10-Yaptığınız spor branşı aşağıdakilerden hangi guruba giriyor?

- Bireysel sporlara Takım sporlarına Her ikisine

11- Okulunuz da hangi spor branşlarıyla uğraşıyorsunuz ? Belirtiniz?

- Futbol Puanlı Atletizm
 Basketbol Kros
 Voleybol Masa Tenisi
 Hentbol Güreş
 Eskrim Tekwendo
 Diğerleri Badminton

12-Sporla kaç yıldır uğraşıyorsunuz? Belirtiniz?

- 1 - 2 7 - 8
 3 - 4 9 -10
 5 - 6 11 ve sonrası

13- Okul takım çalışmalarınızı, haftada kaç saat yapıyorsunuz ?

- 1 - 2 7 - 8
 3 - 4 9 -10
 5 - 6 11 ve yukarı
 Hiç yapmıyorum

14- Ders dışı spor çalışmalarının yararlı olduğuna inanıyor musunuz?

- Hiç inanmıyorum Çok az Az Yeterince Fazlasıyla

15-Spor yaptığınızda kendinizi en çok nasıl hissediyorsunuz? Belirtiniz? (Birden fazlasını cevaplaya bilirsiniz.)

- Sağlıklı, zinde, mutlu,ve kendimi çok güçlü hissediyorum.
 Ruhun rahatlıyorum.
 Zihinsel yorgunluğum gidiyor.
 Spor yaparak yetenek ve becerilerimin arttığını hissediyorum.
 Okulda ve çevremde arkadaşlık ve dostluk ilişkilerimin arttığını hissediyorum.
 Derslerimde daha başarılı olduğuma inanıyorum.
 Okuldaki idareci ve öğretmenlerimle ilişkilerimin daha çok arttığını inanıyorum.
 Herkesin bana beğeniyle baktığına inanıyorum.
 Boş zamanlarımı en iyi şekilde değerlendirerek, sağlık kazandığıma inanıyorum.
 Kendimi çok yorgun hissediyorum.
 Diğerleri.....

16-Beden eğitimi dersinde, en çok sevdiğiniz konular hangileridir?

- Futbol Atletizm (koşular, atmalar, atlamalar vb gibi...)
 Basketbol Aletli Jimnastik (minder, kasa,barfiks paralel vb gibi...)
 Voleybol Kültür fizik hareketleri(Isıtıcı, esnetici, sıçramalar vb gibi...)
 Hentbol Düzen alıştırılmaları(yürüyüşler, sağa, sola dönüşler vb gibi...)
 Güreş Eğitici oyunlar
 Masa tenisi Halk oyunları
 Diğerleri.....

17-Okul takımları dışında spor yapıyorsanız, nerelerde yaptığınızı belirtiniz?

- Kulüpte
 Gençlik ve Spor Müdürlüğü
 Ferdî olarak
 Diğerleri.....
 Okul dışında uğraşmıyorum.

18- Spor çalışmalarına başlamanızda ve katılımınızda en çok kimlerden destek ve teşvik gördüğünüzü? Belirtiniz? (Birden fazlasına cevap verebilirsiniz).

	Hiç	Çok az	Az	Yeterince	Fazlasıyla
-Millî eğitim müdürlüğü.....	☐	☐	☐	☐	☐
-İl ve İlçe Gençlik ve spor müdürlüğü	☐	☐	☐	☐	☐
-İlin ilgili spor temsilcileri.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Kitle iletişim araçları.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Spor kulüpleri.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Beden eğitimi dersleri.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Beden eğitimi öğretmenleri.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Okul idarecileri.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Okulun diğer öğretmenleri.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Ailem.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Arkadaşlarım ve Sporcu öğrencilerden.....	☐	☐	☐	☐	☐
-Diğerleri	☐	☐	☐	☐	☐

19- Okulunuzda, okul içi sportif (sınıflar arası,bölümler arası vb gibi...) faaliyetler düzenleniyor mu?

() Evet

() Hayır

20- Cevabınız evet ise, hangi spor branşlarında olduğunu belirtiniz?

() Futbol

() Basketbol

() Voleybol

() Hentbol

() Eskrim

() Bedminton

() Puanlı Atletizm

() Kros

() Masa Tenisi

() Güreş

() Tekwendo

() Diğerleri

21- Okullar arası spor organizasyonlarına katılıyor musunuz?

() Evet

() Hayır

22- Cevabınız evet ise, hangi spor branşlarında olduğunu belirtiniz?

() Futbol

() Basketbol

() Voleybol

() Hentbol

() Eskrim

() Bedminton

() Puanlı Atletizm

() Kros

() Masa Tenisi

() Güreş

() Tekwendo

() Diğerleri

23- Okullar arası katılmış olduğunuz spor müsabakalarında, aşağıdakilerden hangilerinde başarılı olduğunuzu belirtiniz? (Birden fazlasına cevap verebilirsiniz)

() İl birincisi

() Grup birincisi

() Yarı final birincisi

() Türkiye şampiyonu

() Diğerleri.....

() Hiç olmadık

24-Gelecekte sporla ilgili meslek guruplarından en çok hangisini tercih etmek isterdiniz?

() Beden eğitimi öğretmeni

() Profesyonel sporcu

() Diğerleri.....

() Antrenör

() Spor yöneticisi

()Hiç biri

25- Okulunuzdaki sportif çalışma ve yarışmalara katılımınıza etki eden faktörler hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz?

	Hiç yok	Çok az	Az	Yeterli	Fazlasıyla
- Kapalı spor salon durumunuz.	()	()	()	()	()
- Açık spor, saha ve tesislerinizin durumu	()	()	()	()	()
- Spor araç, gereç ve malzeme durumunuz	()	()	()	()	()
- Okulun beden eğitimi öğretmen durumunuz	()	()	()	()	()
- Okulunuzun ekonomik durumu.	()	()	()	()	()
- Yarışma merkezine ulaşım durumunuz.	()	()	()	()	()
- İlköğretimden gelen sporcu durumunuz.	()	()	()	()	()
- Öğrencilerin genel ders yükü	()	()	()	()	()

26-Okulunuzda görmüş olduğunuz beden eğitimi ders saatini yeterli buluyor musunuz?

() Hiç yeterli değil

() Çok az

() Az

() Yeterince

() Fazlasıyla

27- Ders dışı spor faaliyetlerini amacına uygun düzenli olarak yapabiliyor musunuz?

- Hiç yapılamıyor Çok az Az Yeterince Fazlasıyla

28- Okul spor çalışmalarınıza düzenli olarak katılabiliyor musunuz?

- Hiç katılamıyorum Çok az Az Yeterince Fazlasıyla

29- Yaz aylarında ders dışı spor faaliyetlerine yönelik, okulunuzda der dışı spor çalışmaları için, yaz tatillerinde "Yaz Spor Eğitim Okulu" açılrsa katılmak ister misiniz? Haftalık kaç saat çalışma yapmak istersiniz? Belirtiniz?

- 1 - 6 19 - 25
 7 - 12 26 ve yukarısı
 13 - 18 Hayır

30- Okulunuzunda spor kulübü kurulmasını ister misiniz?

- Evet Zaten var Hayır

31- Gençlik ve Spor Müdürlüğünün açmış olduğu "Yaz spor okulu"undaki, sportif çalışmalara katılıyor musunuz?

- Evet Hayır

32- Okulunuzda ders dışı spor çalışmaları kimler tarafından yürütülmektedir? (Birden fazlasına cevap verebilirsiniz).

- Beden eğitimi öğretmenleri tarafından
 Diğer ders öğretmenleri tarafından
 Okul dışından gelen antrenörler tarafından
 Diğerleri.....
 Boş geçmektedir

33-Sizin, ders dışı spor çalışmalarınızı engelleyen en önemli faktörler aşağıdakilerden hangileridir? Belirtiniz? (Birden fazlasına cevap verebilirsiniz).

- Diğer derslerimdeki başarıyı olumsuz etkiler endişesi
 Derslerimdeki devamlılığım engel olması
 Ailemden yeterli desteği bulamamam
 İklim şartlarının açık alanda spor yapmaya elverişli olmayışı
 Spor çalışmaları için yeterince dengeli beslenemeyişim
 Okulumuzda spor yaptıktan sonra, duş alacak yerlerin olmayışı
 Okulumuzda soyunma odalarının olmayışı
 Sporculardan, müsabakalara katılım için para toplanması
 Üniversite imtihanlarına hazırlanmak zorunda olmam
 Spor çalışmalarının düzenli yapılmayışı
 Ders dışı spor çalışmaları için, spor malzemesi alacak ekonomik gücümün olmayışı
 Diğerleri.....

34- Okullar arası spor müsabakaları esnasında ve sonrasında, karşılaşa bileceğiniz sorunlara ilişkin seçenekler aşağıda verilmiştir. Aşağıdaki konular hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz?

	Evet	Hayır
-Gerekli yazışma ve izinler zamanında alındı mı?..... ()	()	()
-Organizasyon genelde düzenli yürütüldü mü?..... ()	()	()
-Müsabaka yaptığınız tesisin zemini sağlıklı mıydı? ()	()	()
-Yeterince sağlık ekibi var mıydı?..... ()	()	()
-Yeterince güvenlik ekibi var mıydı?..... ()	()	()
-Soyunma odaları yeterince temiz ve bakımlı mıydı?..... ()	()	()
-Soyunma odalarında sıcak su ve duşlar çalışıyor muydu?..... ()	()	()
-Genel ve yerel basın var mıydı?..... ()	()	()
-Tüm müsabakalarda yeterince seyirci var mıydı?..... ()	()	()
-Öğrenci velileri müsabakaları izlemeye geldi mi?..... ()	()	()
-İdareci ve Öğretmenleriniz müsabakaları izlemeye geldiler mi?..... ()	()	()
-Yeterince okulunuz öğrencileri, müsabakaları izlemeye geldiler mi? .. ()	()	()
-Müsabakalar bittiğinde kapanış seremonisi ve ödül töreni yapıldı mı? ()	()	()
-Okulunuzca ,başarılı takım ve sporcuların ödül töreni yapıldı mı?..... ()	()	()
-Müsabakalar bittikten sonra, bir sonraki yıl için hazırlık amacıyla antrenmanlara devam ettiniz mi?..... ()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

1963 yılında Afyon'un Boyalı Köyünde doğdum. İlköğrenimimi Kadınana İlkokulu'nda, Orta okulu Şemseddin Karahisari Orta Okulu'nda tamamladım. Daha sonra Endüstri Meslek Lisesi, Elektrik Bölümü'nden mezun oldum.

Yüksek öğrenimimi, 1983 yılında, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, aletli jimnastik uzmanlık ve atletizm yardımcı uzmanlık alanında tamamladım.

1987 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın açmış olduğu öğretmen yeterlilik sınavını kazanarak, ilk defa Zonguldak Çatalağzı Ortaokulu'nda beden eğitimi öğretmeni olarak göreve başladım. Daha sonra sırasıyla, Zonguldak Kilimli Orta Okulu, Diyarbakır Gazi Orta Okulu, Afyon Ticaret Lisesi, Afyon Kocatepe Anadolu Lisesi'nde görevlerde bulundum.

1994 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde beden eğitimi okutmanı olarak göreve başladım. Halen aynı görevime devam etmekteyim.

Mesleki alanda, aletli cimnastik, hentbol, voleybol branşlarında antrenörlük; basketbol, güreş, atletizm branşlarında hakemlik lisansına sahip bulunmaktayım. Aynı zamanda fahri olarak badminton federasyon temsilciliğini yürütmekteyim

Evli ve iki çocuk babasıyım.

T.C. YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Adem POYRAZ